

2016

İLLİK HESABAT

1 AZƏRBAYCANIN ENERJİ STRATEGİYASI UĞURLA İCRA OLUNUR

Azərbaycan hazırda iqtisadi yüksəliş tempinə görə dünyanın aparıcı dövlətləri ilə bir sırada dayanır. Uğurla gerçəkləşdirilən iqtisadi islahatların bəhrələri xalqımızın gündəlik həyatında bilavasitə hiss olunur. Müstəqil dövlətçiliyimizin memarı, Ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi cəsarətinin, müdrik uzaqqörənliyinin nəticəsi olan yeni enerji strategiyasının tarixi əhəmiyyəti zaman keçdikcə daha aydın görünür. Ölkəmizin iqtisadi qüdrətinin, beynəlxalq nüfuzunun, xalqımızın maddi rifahının qarantı olan bu qalibiyyətli konsepsiya Azərbaycanın dinamik inkişafı ilə paralel irəliləyərək, bir-birindən parlaq qələbələrə yol açır, neft sənayemiz daha yüksək zirvələr fəth edir.

Xalqımızın işıqlı sabahı naminə davamlı inkişaf və tərəqqi konsepsiyasına çevrilmiş bu strateji kurs zəngin təbii sərvətlərimizdən daha səmərəli istifadə olunması prinsipi üzərində qurulmuş və neft sənayemizin şanlı ənənələrinə əsaslanmışdır. Qədim neft diyarı Azərbaycan hələ XIX əsrdən

etibarən bütün dünyada neftin, qazın kəşfiyyatı, hasilatı, emalı və nəqli sahələrində bir çox mütərəqqi yenilikləri istehsalatda ilk dəfə tətbiq etmiş, beynəlxalq praktikada yaymış bir ölkə kimi tanınır. Dövlət müstəqilliyimizin ilk illərində, xarici təcavüzlə, daxili siyasi-iqtisadi böhranla üzləşdiyimiz dövrdə ölkənin xilasını naminə xalqın təkidi ilə hakimiyyətə qayıdan milli lider Heydər Əliyev dərin zəkası, müdrik siyasəti, zəngin idarəçilik təcrübəsi ilə qısa bir zamanda sabitlik yaratmağa müvəffəq oldu və ölkənin davamlı inkişaf yoluna qədəm qoyması, xalqın rifahının yüksəlməsi üçün neft sənayemiz yenə təməl daşı rolunu oynadı. Ölkə iqtisadiyyatının gücləndirilməsi, Xəzərin dərininsulu hissələrində kəşf edilmiş yataqlarda istismara başlanılması, nüfuzlu xarici neft şirkətləri ilə milli maraqlara söykənən səmərəli əməkdaşlıq qurulması, müasir texnologiyaların, yeni nəsil avadanlıqların tətbiq edilməsi xətti götürüldü. 1994-cü ilin sentyabrında XX əsrin ən möhtəşəm global enerji layihələrindən birinə start verildi. Həmin qalibiyyətli strateji kurs bu gün də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin müdrik rəhbərliyi altında uğurla davam etdirilir, ilbəlil ölkəmizə yeni zəfərlər qazandırır. Azərbaycan "AÇG", "Şahdəniz", Bakı-Tbilisi-Ceyhan və Bakı-Tbilisi-Ərzurum kimi beynəlxalq miqyaslı layihələr həyata keçirən etibarlı tərəfdaş kimi global enerji təhlükəsizliyi sistemində əvəzolunmaz yer tutur. Dünya iqtisadiyyatına sürətlə inteqrasiya olunan respublikamız Xəzərin enerji daşıyıcılarının dünya bazarına nəql edilməsi istiqamətində iyirmi ildən çoxdur ki, uğurlu fəaliyyət göstərir.

Biz bu gün Avropanın ən böyük enerji və infrastruktur layihələrindən olan "Şahdəniz-2" və Cənub Qaz Dəhlizinin həyata keçirilməsində mühüm rol oynayırıq. Azərbaycanı bütün dünyada etibarlı qaz ixracatçısı kimi tanıtmış "Şahdəniz" yatağının işlənməsi uğurla irəliləyir. Qazılacaq 26 quyudan 10-u qazılıb, platformanın, sualtı boru kəmərlərinin inşası, Səngəçal terminalının genişləndirilməsi işləri davam etdirilir. Artıq layihə üzrə işlər başa çatmaq üzrədir. Hədəfimiz "Şahdəniz-2" layihəsi üzrə ilk təbii qazı gələn il bazarlara çatdırmaq və bu layihəni 2020-ci ilə qədər tamamlamaqdır. Ötən ilin sentyabrında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin iştirakı ilə "Şahdəniz-2" platformasının birinci dayaq blokunun dənizə yola salınmasına həsr olunmuş təntənəli mərasim keçirildi. Dövlətimizin başçısı mərasimdə çıxış edərək bunu ölkə həyatında tarixi hadisə adlandırdı. Mərasimdə dayaq blokunun tikintisinin bütövlüklə Azərbaycanda, tam modernləşdirilmiş dünya səviyyəli istehsalat obyektlərində - Heydər Əliyev adına Bakı Dərin Özüllər Zavodunda, "AMEK-TEKFEN-AZFEN" və "Ziğ" sahələrində SOCAR-ın "Bosshelf" şirkətinin yaxından iştirakı ilə həyata keçirildiyi nəzərə çatdırıldı. Cari ilin martında isə "Şahdəniz-2" layihəsi üzrə Xəzərdə quraşdırılacaq daha bir dayaq

bloku- yaşayış və texnoloji təchizat platformasının dayaq bloku dənizə yola salındı. Ümumiyyətlə, qeyd etmək lazımdır ki, "Şahdəniz-2" Azərbaycan neft-qaz sənayesi tarixində bütün tikinti-quraşdırma işlərinin tam həcmdə ölkə daxilində yerinə yetirildiyi ilk layihədir. Eyni zamanda daxili qüvvələr hesabına bu layihə çərçivəsində ilk dəfə olaraq Xəzər dənizində sualtı infrastruktur yaradılır. Ölkədəki bütün tikinti-quraşdırma və istehsalat sahələrində - həm dənizdə, həm də quruda boru kəmərinin marşrutu boyunca işlər qrafiki qabaqlamaqla davam etdirilir. Azərbaycanda artıq əsas müqavilələr üzrə tikinti işlərinə 20 minədək insan cəlb olunmuşdur. Bu isə layihələrin ölkə iqtisadiyyatına verdiyi töhfələrin daha bir nümunəsidir.

"Şahdəniz" qazını Avropaya nəql edəcək Cənub Qaz Dəhlizinin tərkib hissələrində Cənubi Qafqaz qaz boru kəmərinin genişləndirilməsi, TANAP və TAP kəmərlərinin tikintisi üzrə işlər də uğurla davam etdirilir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev cənabları Münhen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində keçirilən "dəyirmi masa"da Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinin seqmentləri üzrə görülən işləri yüksək qiymətləndirmişdir. Bu il fevralın 23-də keçirilmiş Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin üçüncü toplantısı layihənin inkişafında yeni bir mərhələ açmışdır. Qəbul olunmuş Bəyannamədə iştirakçı dövlətlər Azərbaycandan Gürcüstana, Türkiyəyə və daha sonra Avropa ölkələrinə qazın etibarlı və dayanıqlı təchizatını təmin etmək üçün Cənub Qaz Dəhlizi istiqaməti üzrə yerləşən ölkələrlə enerji resurslarının daşıyıcıları, təchizatçıları və istehlakçıları arasında uzunmüddətli strateji əlaqələri davam etdirmək və dərinləşdirmək əzmində olduqlarını bir daha bəyan

etmişlər. Sənəddə Azərbaycanın təhlükəsiz, etibarlı və rəqabətədavamlı enerjinin Gürcüstan, Türkiyə və Avropadakı müştərilərə çatdırmaq səyləri yüksək qiymətləndirilmiş, layihənin təkanverici qüvvəsi kimi ölkəmizin strateji rolu vurğulanmışdır. Eyni zamanda Azərbaycanda Avropanı əlavə qaz həcmli ilə təmin edə bilən işlənməmiş əhəmiyyətli qaz ehtiyatlarının olması, "Abşeron", "Ümid", "Babək", "Qarabağ", "Dan Ulduzu", "Əsrəfi", "Şahdəniz-3" və digər layihələrin "Cənub Qaz Dəhlizi"nin növbəti inkişaf mərhələsində resurs mənbəyi ola biləcəyi qeyd edilmişdir. Bildirilmişdir ki, Balkan regionu ölkələri bu layihənin daha da inkişaf etdirilməsi üçün böyük maraq göstərirlər. Azərbaycan Prezidentinin təşəbbüsü ilə iştirakçı dövlətlərin, habelə Avropa Birliyi və ABŞ-ın yüksək səviyyəli rəsmi nümayəndələrinin üçüncü dəfə Bakıda bir araya gəlməsi, onlar tərəfindən layihənin bir daha dəstəklənməsi qarşıda böyük üfüqlər açır. Toplantıda vurğulandığı kimi, bu tədbir global enerji təhlükəsizliyi sisteminin mühüm elementi kimi Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinin vaxtında və yüksək keyfiyyətlə başa çatdırılması üçün əlavə impuls verəcəkdir. Azərbaycan neftçiləri bu layihəni də uğurla başa çatdıracaq, neft-qaz sənayemiz tarixində yeni və daha parlaq bir səhifə açacaqdır.

Şərəfli əmək ənənələrinə daim sadıq qalan Azərbaycan neftçiləri əzmlə çalışır, ölkənin davamlı sosial-iqtisadi inkişafı proseslərinin önündə gedirlər. 2016-cı ildə ölkə üzrə 41 milyon tondan artıq neft, 29,3 milyard kubmetr qaz hasil edilmişdir. Çıxarılmış neftin 7,5 milyon tonu, qazın isə 6,2 milyard kubmetri SOCAR tərəfindən hasil edilmişdir. Cari ilin ilkin hasilat göstəriciləri də qənaətbəxşdir. Ölkə daxilində irimiqyaslı axtarış, qazma, hasilat, nəql və emal əməliyyatları aparən şirkətimiz xarici bazarlarda da

sərmayə layihələri həyata keçirir, iştirak payını və coğrafiyasını genişləndirir.

İri layihələrimizdən biri Heydər Əliyev adına Neft Emalı Zavodunda və "Azərikimya"da aparılan genişmiqyaslı yenidənqurma və modernizasiya işləridir. Bu layihə çərçivəsində zavodun əsas qurğuları və ümumzavod təsərrüfatı yeniləşdirilir, yeni qurğular inşa olunur, istehsal gücünün artırılması, məhsulların Avro-5 standartlarına uyğunlaşdırılması üçün zəruri tədbirlər görülür. Bütün bu işlər ölkəmiz üçün strateji əhəmiyyət kəsb edir. Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev cənabları neft emalı və neft-qaz kimyası sənayesində aparılan dərin islahatların daha bir vacib şərti kimi şaxələndirməni, istehsalın diversifikasiyası xəttini irəli sürmüş və dünya bazarında qiymətlərin kəskin şəkildə aşağı düşdüyü son illərdə bu strateji xətt Azərbaycan iqtisadiyyatına böyük dividendlər gətirmişdir.

Məlum olduğu kimi, sənaye parkları respublikamızda innovativ sənayeyə keçid baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edən yeniliklərdəndir. Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında xammal kimi "Azərikimya" İB-nin məhsullarından istifadə edilməklə əlavə dəyər yaradan müxtəlif çeşidli yekun istehlak mallarının istehsalı nəzərdə tutulur. SOCAR bu məqsədlə parkın nəzdində illik istehsal gücü 180 min ton polipropilen və 120 min ton yüksək sıxlıqlı polietilen olan modern qurğular inşa edir. İndiyə qədər Azərbaycanda polipropilen istehsal olunmadığını nəzərə alsaq, görürük ki, inşaat işlərinin böyük hissəsi artıq başa çatan zavodun istismara buraxılması ölkəmizdə bu məhsula tələbatın ödənilməsi ilə bərabər respublikanın ixrac potensialını da artırıraqdır.

Ölkəmizdə aqrar sektorun inkişafına neftçilərin töhfəsi olan mineral gübrə- Karbamid zavodunun inşası üzrə işlər ümumilikdə tamamlanmaq üzrədir. Tikintinin bu il başa çatması və zavodun gələn ilin əvvəlində istismara verilməsi planlaşdırılır. Müəssisədə əsas xammal kimi təbii qazdan istifadə olunacaqdır. Qaz xammalına əsaslanan yeni tipli SOCAR-Polimer və Karbamid zavodlarının inşası qısa müddətdə iqtisadiyyatın daha artıq şaxələndirilməsinə, aqrar sektorun, kiçik və orta biznesin inkişafına güclü təkan verəcəkdir.

Regionun lider şirkəti olan SOCAR Türkiyənin neft-kimya sektorunda yeganə istehsalçısı "Petkim"i artıq neçə ildir, idarə edir və ilbəlil uğurlu nəticələr qazanır. 2016-cı ili yüksək mənfəətlə başa vurduğuna görə bu ilin əvvəlindən holdinqin

səhmlərinin nominal dəyəri növbəti dəfə kəskin şəkildə qalxmışdır. "Petlim" konteyner limanının birinci fazası üzrə işlər tamamlanmış, əməliyyatlara başlanılmışdır. İkinci faza üzrə işlər davam edir. "Petkim" külək elektrik stansiyası layihəsi üzrə də tikintinin böyük həcmi başa çatmışdır. Stansiyanın bu il istismara verilməsi nəzərdə tutulur. STAR neft emalı zavodunun inşası da yekunlaşmaq üzrədir. Bu zavod "Petkim" in gəlirliliyini və bazar payını artıracaq, xammal xərclərini əhəmiyyətli dərəcədə azaldacaqdır. İşlərin gedişi göstərir ki, zavod nəzərdə tutulduğu kimi, 2018-ci ildə istifadəyə veriləcək.

Gürcüstanda, Türkiyədə, Ukraynada, Rumıniya və İsveçrədə əldə etdiyimiz aktivlər də böyüyür, genişlənir, Azərbaycanın gücünü, qüdrətini əks etdirir. Xaricdə həyata keçirdiyimiz layihələr ölkəmizin ümumi strateji inkişafına xidmət edir və bir neçə il bundan əvvəl götürülən investisiya portfelinin şaxələndirilməsi kursuna əsaslanır. Düzgün investisiya strategiyasının nəticəsidir ki, aktivlərimizin dəyəri, şirkətin dövriyyə kapitalı artır. 2007-ci ildən indiyədək SOCAR-ın aktivlərinin ümumi dəyəri 2 dəfədən çox artmışdır. Hazırda həyata keçirdiyimiz layihələrin başa çatdırılması Azərbaycana on milyardlarla sabit gəlir gətirəcək, ölkəmizin davamlı inkişafına, xalqımızın rifah halının daha da yaxşılaşmasına xidmət edəcəkdir.

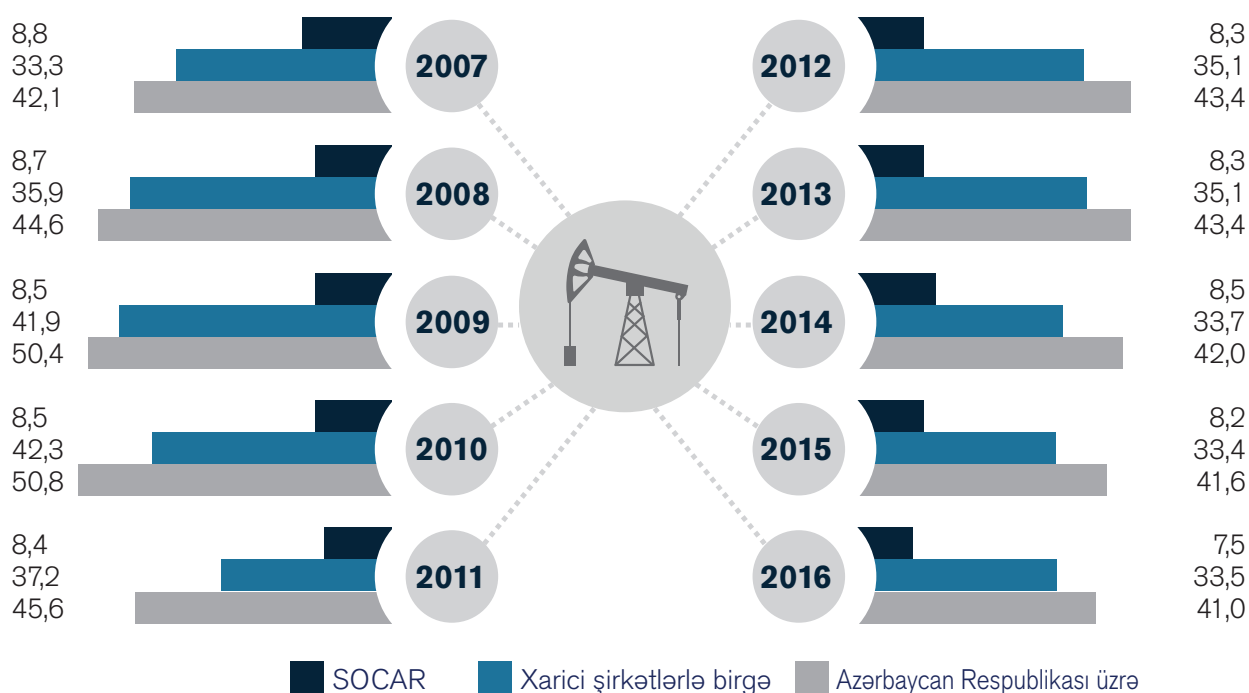
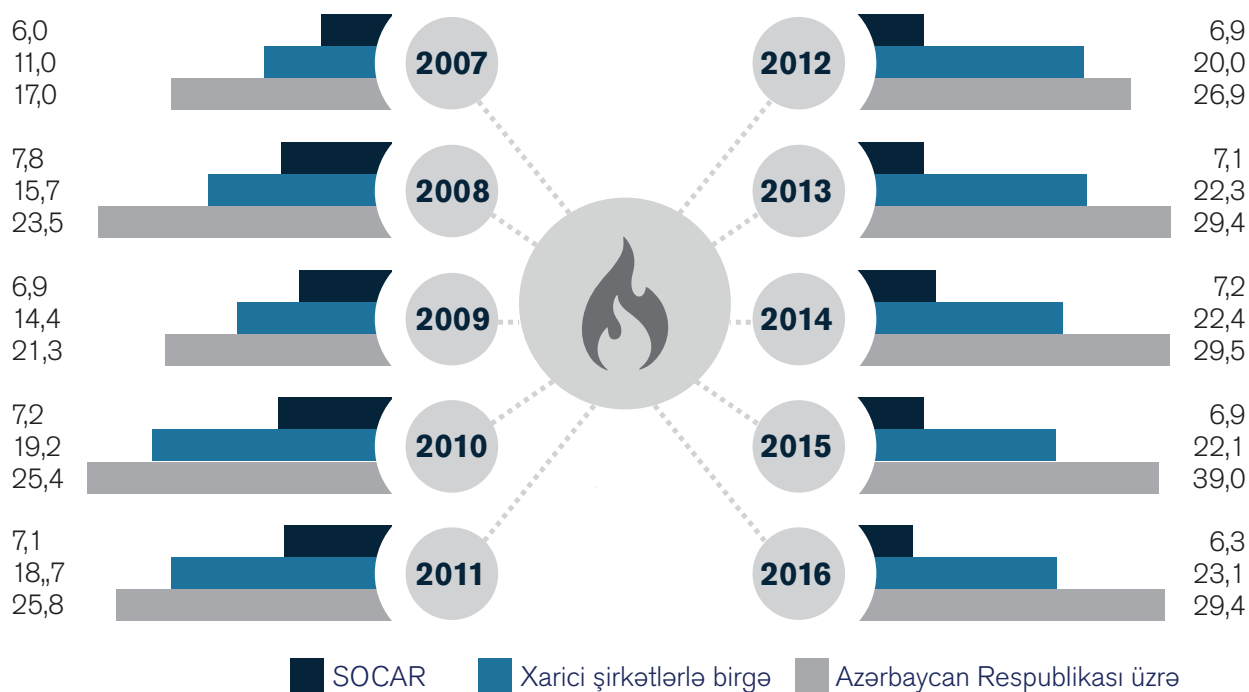
Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin dediyi kimi, neft sənayesinin yüksəlişi, iqtisadi resurslar məqsəd yox, vasitədir. Neft gəlirləri sosial-iqtisadi inkişafın, xalqımızın rifah halının yaxşılaşdırılmasının başlıca mənbələrindəndir. Hazırda ölkə üzrə qazlaşdırma səviyyəsi 92% təşkil edir. Qazla təmin olunan abonentlərin sayı 2 milyonu keçmişdir. SOCAR regionların inkişaf proqramlarında, Heydər Əliyev Fondunun layihələrində yaxından iştirak edir, ölkəmizdə geniş vüsət almış ekoloji hərəkatın öncüllərindəndir. Gördüyümüz tikinti-quruculuq işlərinə respublikanın, demək olar, bütün bölgələrində rast gəlmək olar.

SOCAR ilbəlil böyüyür, inkişaf edir. Şirkət indiyə qədər olduğu kimi, bundan sonra da dünya enerji bazarlarında gedən prosesləri diqqətlə izləyərək öz strateji layihələrini ardıcıl və məqsədyönlü şəkildə həyata keçirəcək, Azərbaycanın davamlı sosial-iqtisadi inkişafına yeni-yeni töhfələr verəcəkdir.

*Rövnəq Abdullayev
SOCAR-ın prezidenti*

Azərbaycan Respublikası üzrə neft hasilatı, mln.ton

Azərbaycan Respublikası üzrə qaz hasilatı, mlrd m³

2 AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI DÖVLƏT NEFT ŞİRKƏTİNİN STRUKTURU

* SOCAR-ın birbaşa tabeliyində hüquqi şəxs statusuna malik olmayan qurumlar

3

SOCAR VƏ XARİCİ ŞİRKƏTLƏRİN TƏSİSÇİLİYİ İLƏ YARADILMIŞ BİRGƏ MÜƏSSİSƏLƏR, ƏMƏLİYYAT ŞİRKƏTLƏRİ VƏ ALYANSLAR HAQQINDA

2016-cı il ərzində SOCAR-ın və xarici şirkətlərin təsisçiliyi ilə aşağıdakı birgə layihələr üzrə işlər həyata keçirilmişdir:

BİRGƏ MÜƏSSİSƏLƏR:

I. NEFT VƏ QAZ HASILATI ÜZRƏ:

1. AzGerneft MMC

II. SİĞORTA İŞLƏRİ ÜZRƏ:

1. "Atəşgah" Sığorta Şirkəti

III. QAZMA İŞLƏRİ ÜZRƏ:

1. Azəri Drilling Kompani MMC
2. Kaspian Drilling Kompani
3. SOCAR-AQŞ MMC
4. SOCAR-Ümid MMC
5. SOCAR-Construction MMC

IV. LABORATORİYA İŞLƏRİ ÜZRƏ:

1. AzLAB MMC

V. BARIT İSTEHSALI, QAZMA MƏHLULLARI İSTEHSALI ÜZRƏ:

1. Azəri M.İ. Drilling Fluids BM

VI. TİKİNTİ SAHƏSİNDƏ İŞLƏR ÜZRƏ:

1. Azfen BM
2. Bosself MMC
3. Bakı Gəmiqayırma Zavodu
4. Kaspian Şipyard Kompani Limited
5. SOCAR Cape MMC
6. Sarmatia MMC
7. SOCAR-Nefteqazstroy MMC

VII. NEFT TULLANTILARININ İDARƏ EDİLMƏSİ VƏ EMALI :

1. Ekol Mühəndislik Xidmətləri QSC
2. SOCAR-Bağlan MMC
3. SOCAR Ueyst Menecment Kompleks MMC

VIII. INFORMASIYA SEKTORU:

1. İnterfaks-Azərbaycan MMC

IX. GEOFİZİKİ İŞLƏR ÜZRƏ:

1. Kaspian Geofizikal Kompani MM
2. SOCAR-Fugro MMC

X. NEFT-QAZ AVADANLIQLARININ TƏCHİZATI ÜZRƏ:

1. Oyl and qaz ProServ MMC
2. SOCAR-KPŞ MMC

XI. NƏQLİYYAT VƏ BORU KƏMƏRLƏRİ SEK- TORU:

1. Kross Kaspian and Qaz Locistiks MMC
2. Cənub Qaz Dəhlizi QSC

XII. NEFT, QAZ EMALI VƏ MARKETİNQİ İŞLƏRİ ÜZRƏ:

1. SOCAR Enerji Georgia MMC
2. SOCAR Petroleum QSC
3. SOCAR Gas Export-İmport Ltd
4. SOCAR-Turkey A.Ş

XIII. NEFT ÖTÜRMƏLƏRİ SEKTORU :

1. SOCAR-Trading Holding Ltd.

XIV. BORULARIN ÖRTÜKLƏNMƏSİ İŞLƏRİ ÜZRƏ:

1. Caspian Pipe Coatings MMC

XV. MÜHƏNDİS-LAYİHƏ İŞLƏRİ ÜZRƏ:

1. SOCAR Foster Viler Mühəndislik Xidmətləri MMC

2. SOCAR-Uniper MMC

3. SOCAR-KBR

XVI. DALĞIC İŞLƏRİ SEKTORU:

1. SOCAR-Dalğic MMC

XVII. NEFT-KİMYA MƏHSULLARININ İSTEHSALI SEKTORU:

1. SOCAR-Polymer MMC

ALYANSLAR:

I. TEXNİKİ TƏCHİZAT SEKTORU:

1. SOCAR-HC (Heavy Crane))

II. QAZMA İŞLƏRİ SEKTORU:

1. SOCAR – Maersk

III. İNFORMASIYA TEXNOLOGİYALARI

SEKTORU:

1. SOCAR-Optilan

IV. BORU KƏMƏRLƏRİNİN ÖRTÜKLƏNMƏSİ SEKTORU

1. SOCAR-SCNBV

V. BEYNƏLXALQ YÜK DAŞIMALARI SEKTORU

1. SOCAR-TGP

VI. TƏHSİL VƏ İXTİSASLAŞMA SEKTORU:

1. SOCAR Petrofac

ƏMƏLIYYAT ŞİRKƏTLƏRİ:

1. Azərbaycan Beynəlxalq Əməliyyat Şirkəti

2. BP (Şahdəniz) ƏŞ

3. Salyanoyl ƏŞ

4. Qarasu ƏŞ

5. Qobustan ƏŞ

6. Binəqədioyl ƏŞ

7. Suraxanı ƏŞ

8. Petro-HongKong-Pirsaat Oil Limited ƏŞ

9. Balaxanı ƏŞ

10. Kura Valley ƏŞ

11. Abşeron ƏŞ

12. Şirvan ƏŞ

13. Neftçala ƏŞ

14. Bahar ƏŞ

15. BP Şəfəq Asiman B.V

16. Total E&P Abşeron B.V.

17. Aran Oil ƏŞ

BORU NƏQLİYYATI ÜZRƏ OPERATOR ŞİRKƏTLƏR:

1. BTC Co.

2. Cənubi Qafqaz Boru Xətti

3. TAP

4. TANAP

4 GEOFİZİKİ, MÜHƏNDİSİ-GEOLOJİ VƏ AXTARIŞ-KƏŞFİYYAT QAZMA İŞLƏRİ

1. Geofiziki işlər.

Geofiziki və mühəndisi-geoloji işlər 2016-cı il ərzində SOCAR-ın Geofizika və geologiya idarəsi tərəfindən dəniz və quru sahələrində yerinə yetirilmişdir.

1. Kəşfiyyat geofiziki işlər. İl ərzində GGI-nin "Kəşfiyyatgeofizika İstehsalat Bölümü" tərəfindən – 108,9 kv.km (9736 f.n.) 3D seysmik, 352 xətti km 2D (7059 f.n.), 329,6 xətti km (3296 f.n.) qravimetrik, 323,7 xətti km (3237 f.n.) maqnitometrik, 400 (800 f.n.) dayanacaqda Kiçik sürətlər zonası-Sinan dalğalar üsulu (KSZ-SDÜ) işləri, 23 quyuda (1353 f.n.) Mikroseymik karotaj (MSK) işləri aparılmışdır.

3D seysmik çöl işləri: "Azneft" İB-nin sifarişi ilə "Kəşfiyyatgeofizika İstehsalat Bölümü" tərəfindən dənizdə - Şimali Abşeron NQR-nin Qoşadaş sahəsində 14,9 kv.km və quruda – Aşağı-Kür çökəkliyi NQR-nin Xıdırlı-Bəndovan sahəsində 94 kv.km həcmində aparılmışdır.

2D seysmik çöl işləri: "Azneft" İB-nin sifarişi ilə "Kəşfiyyatgeofizika İstehsalat Bölümü" tərəfindən dənizdə – Bakı arxipelaqı NQR-nin Bulla-dəniz sahəsində 352 xətti km (7059 f.n.) həcmində aparılmışdır.

Qravimaqnitometrik işlər: Aşağı-Kür çökəkliyi NQR-nin Xıdırlı-Bəndovan sahəsində 329,6 xətti km (3296 f.n.) həcmində qravimetrik, 323,7 xətti km (3237 f.n.) maqnitometrik işlər aparılmışdır.

KSZ-SDÜ işləri: "Azneft" İB-nin sifarişi ilə "Kəşfiyyatgeofizika İstehsalat Bölümü" tərəfindən Aşağı-Kür çökəkliyi NQR-nin Xıdırlı-Bəndovan sahəsində 400 (800 f.n.) dayanacaqda yerinə yetirilmişdir.

MSK işləri: SOCAR-ın Sosial İnkişaf İdarəsinin sifarişi əsasında Kürdəxanı sahəsində qazılmış 23 quyuda (1353 f.n.) MSK işləri aparılmışdır.

Emal və interpretasiya işləri: "Azneft" İB-nin və xarici şirkətlərin sifarişləri əsasında ümumilikdə 149,13 kv.km həcmində 3D, 1337 xətti km həcmində 2D, 329,6 xətti km qravimetrik, 323,7 xətti km maqnitometrik işləri emal olunmuşdur.

327,63 kv.km həcmində 3D, 437 xətti km

2D, 343 xətti km qravimetrik, 344,5 xətti km maqnitometrik məlumatlar interpretasiya edilmişdir.

Emal işləri: "Azneft" İB-nin və xarici şirkətlərin sifarişləri əsasında Şimali Abşeron NQR-nin Qoşadaş sahəsində 149,13 kv.km 3D, Bakı arxipelaqı NQR-nin Bulla-dəniz sahəsində 900 xətti km 2D, "BP" şirkətinin sifarişi əsasında Hövsan-Qala-Ziğ sahəsində 437 xətti km həcmində 2D seysmik işlər, Xıdırlı-Bəndovan sahəsində 329,6 xətti km qravimetrik, 323,7 xətti km maqnitometrik işlər nəticəsində alınmış məlumatlar emal olunmuşdur.

İnterpretasiya işləri: "Azneft" İB-nin sifarişi əsasında Abşeron NQR-nin Qoşadaş sahəsində 149,13 kv.km 3D, "BP" şirkətinin sifarişi əsasında Hövsan-Qala-Ziğ sahəsində 437 xətti km həcmində 2D seysmik işlər, Yevlax-Ağcabədi NQR-nin Zərdab-Şıxbağı-Qışlaq sahəsində 178,5 kv.km həcmində 3D seysmik işlər, 343 xətti km qravimetrik, 344,5 xətti km maqnitometrik məlumatlar interpretasiya edilmişdir.

Yerinə yetirilmiş geofiziki kəşfiyyat işləri əsasında aşağıdakı geoloji nəticələr alınmışdır:

Zərdab-Şıxbağı-Qışlaq sahəsində alınmış məlumatların kompleks təhlili əsasında ərazinin geoloji quruluşu dəqiqləşdirilmiş, müxtəlif horizontlar üzrə struktur xəritələr qurulmuş, antiklinal və qeyri-antiklinal tələlərin formalaşması üçün əlverişli zonalar ayrılmışdır;

Qoşadaş sahəsinin üçölçülü (3D) modeli qurulmuş, müxtəlif horizontlar üzrə struktur xəritələr tərtib edilmiş, sahə üzrə atribut analizi aparılmış, petrofiziki parametrlərin dəyişməsi proqnozlaşdırılmış, kəşfiyyat quyularınının qazılması tövsiyə olunmuşdur.

Çöl seysmik tədqiqatları 3000 kanallı "I/O FOUR", 10000 kanallı "Scorpion", 600 kanallı Proqress-T3 tipli seysmik stansiyalar, "AF-450 Hammer" tipli impulsu dalğa mənbəyi, AHV IV-362 tipli titrədici qurğular vasitəsi ilə yerinə yetirilmişdir.

Dənizdə seysmik kəşfiyyat işləri "Aram Aries" tipli qeydedici, dənizdibi qəbuledici sistemləri, "Sleeve Gun" pnevmomənbələri, "Gator" və "HYDRO"

yerteyinmə inteqral naviqasiya sistemləri, “Geofizik-1”, “Geofizik-3” elmi-tədqiqat, “Neftqaz 64”, “Aura” yedək gəmiləri və “Arya” tipli qayıqlarla aparılmışdır.

Oravimaqnitometrik müşahidələr “Autograv Scintrex CG-5” tipli qravimetr və PKM-1M tipli maqnitometrlə yerinə yetirilmişdir.

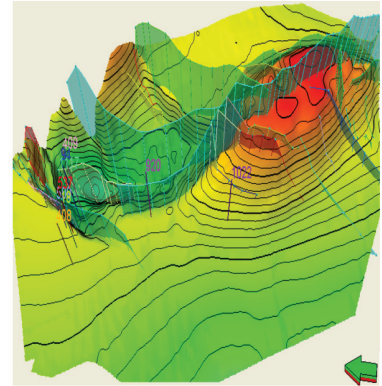
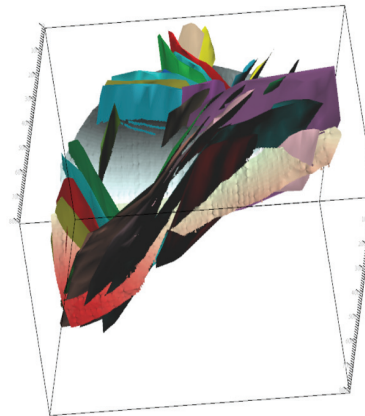
Geofiziki materialların emal və interpretasiyası beynəlxalq standartlara cavab verən “ProMax”, “Landmark”, “DV SeisGeo”, “Kingdom Suite” və “Petrel” tipli proqram təminatları vasitəsi ilə aparılmışdır.

2016-cı ildə Kəşfiyyatgeofizika İstehsalat Bölümü tərəfindən korporativ baza üçün 39 ədəd hesabat, 192 xəritə, 510 operator vərəqi və 1129 zaman kəsilişi rəqəmləşdirilmişdir. Bununla yanaşı, “Conoco Phillips”, “Nobel Upstrim” və “Chevron” şirkətlərinin sifarişləri əsasında 5559 xətti km həcmində 2D seysmik məlumatları rəqəmləşdirilmişdir.

2. Mədən geofizika işləri: 2016-cı ildə Geofizika və geologiya İdarəsinin “Mədəngeofizika İstehsalat Bölümü” tərəfindən qazmada və istismarda olan neft-qaz quyularında quyu geofiziki tədqiqat, yataqların işlənməsinə geofiziki üsullarla nəzarət, perforasiya-atma, qaz-karotaj və geoloji-texnoloji nəzarət işləri SOCAR-ın idarə və təşkilatlarının (“Azneft” İB, “Kompleks qazma işləri” trest), Azərbaycanda fəaliyyət göstərən birgə müəssisə və əməliyyat şirkətlərinin (SOCAR AQŞ, Bahar Enerji OCL, “Gulf Drilling Supply FZE”, AzGerNeft MMC, “ŞirvanOil ƏŞ”, “NeftçalaOil ƏŞ”, Qarasu ƏŞ, “SuraxanıOil ƏŞ”, “BalaxanıOil ƏŞ”) sifarişlərinə əsasən yerinə yetirilmişdir.

Yerinə yetirilmiş sifarişlərin sayı 3063 (817 quyu üzrə) olmuşdur ki, bu da 2015-ci ilə nisbətən 482 sifariş (111 quyu) azdır. Bu işlərdən 1316 sifariş (126 quyu) açıq lülədə, 1747 sifariş (803 quyu) isə kəmərlə buraxılmış quyularda yerinə yetirilmişdir. Karotaj işləri üzrə yerinə yetirilmiş sifarişlərin ümumi miqdarı 2123 olmuşdur (361 quyuda). Ölçülmüş diaqramların sayı 5980 olmuşdur ki, bu da keçən illə müqayisədə 59 % azdır.

Perforasiya işləri üzrə 669 quyuda 940 sifariş yerinə yetirilmiş, laylarda 98643 dəlik açılmışdır. 2016-cı ildə yerinə yetirilmiş kompleks OQT işlərinə əsasən 4675 lay dəyərləndirilmişdir. Bunlardan 2103 lay sənaye əhəmiyyətli neftli-qazlı, 22 lay qeyri-

müəyyən, 2550 lay işə sulu kimi dəyərləndirilmişdir. İl ərzində qiymətləndirilmiş 4675 laydan 121 layda perforasiya işləri aparılmışdır. Neftli-qazlı kimi qiymətləndirilmiş 108 laydan 106-dan neft, 2-dən su, sulu kimi qiymətləndirilmiş 13 laydan sınaq nəticəsində su alınmışdır.

Hesabat ilində 28 quyuda – (Günəşli 30, 31, 316, 317, 318, 354, Neft Daşları 2581, 2582, 2603, Ümid 14, Bulla-dəniz 78, 123, 125, Qərbi Abşeron 20, 23, 25, 26, 27, 28, 29,30, Qaradağ 475, 481, 484, 488, 489, Mərkəzi Kürovdag 2001, 2002) qazmaya geoloji-texnoloji nəzarət və qaz karotaj işləri yerinə yetirilmişdir.

Dərin quyularda perforasiya işləri atılacaq intervalların dərinliyə bağlanması OK və NQK işləri aparıldıqdan sonra həyata keçirilmişdir.

2016-cı ildə yataqların işlənməsinə geofiziki üsullarla nəzarət məqsədi ilə Günəşli, Neft Daşları, Darvin Küpəsi, Pirallahı, Bibiheybət, Lökbatan, Duvannı dəniz, Şimal qırışığı, Ramana, Qərbi Abşeron, Qala, Kürovdag, Bahar, sahələrində 35 quyuda İNNK (impuls-neytron-neytron karotaj) işləri aparılmışdır.

2016-cı ildə Mədəngeofizika İstehsalat Bölümü tərəfindən korporativ baza üçün 857 quyu üzrə, 11237-dən çox karotaj əyriyə PDF formatına çevirilmiş, 246886 inklinometr nöqtəsi və 8845222 m karotaj əyriyə rəqəmləşdirilmişdir.

II. Kompleks mühəndisi-geoloji işlər.

Kompleks Mühəndisi Axtarış İstehsalat Bölümünün (KMAİB) fəaliyyəti aşağıdakı istiqamətlərdə cəmlənmişdir: mühəndisi-geoloji və struktur-xəritəalma qazması, fasiləsiz seysmoakustik profiləmə (FSAP), batimetriya, sonar planalma, multibim, uzaqdan idarə olunan sualtı video çəkiliş (ROV), tematik işlər, topoqrafik işlər, naviqasiya təminatı və s.

İşlər əsasən SOCAR-ın "Azneft" İB, Sosial İnkişaf İdarəsi, Kompleks qazma işləri trest, Neftqaztikinti trest və digər idarə və təşkilatlarla bağlanmış müqavilələr əsasında yerinə yetirilmişdir.

Faktiki olaraq hesabat dövrü ərzində KMAİB tərəfindən 11278 m mühəndisi-geoloji qazma, 1305,6 km FSAP, 3224,5 km sonar planalma, 6149,1 km batimetriya, hidrotexniki qurğuların və sualtı kommunikasiyaların texniki vəziyyətinin öyrənilməsi üzrə 0,12 km² sahədə multibim, 9 ədəd quyu və 6 ədəd meydança ətrafı dəniz dibində

uzaqdan idarə olunan sualtı video çəkiliş (ROV) və 2 mövzu üzrə tədqiqatlar aparılmışdır.

1. Mühəndisi-geoloji qazma işləri. Hesabat dövründə cəmi 11278 m (7531 m dənizdə, 3747 m quruda) qazma işləri - bu işlərdən 6200 m plan üzrə, 5078 m isə müqavilələr əsasında yerinə yetirilmişdir. "Azneft" İB-nin sifarişi ilə Bulla dəniz sahəsində 6200 m (proqram üzrə), "Neft Daşları" yatağında 10 ədəd istismar quyusunun qazılması üçün 1779, 1646 və 331 saylı estakadayanı meydançanın tikintisi layihəsinə əsasən - 570 m, Darvin bankası 730 saylı SDÖ-nün tikintisi layihəsinə əsasən - 166 m, Bulla dəniz yatağında 5 ədəd quyunun qazılması üçün 12 saylı SDÖ-nün tikintisi obyektinə üzrə - 420 m, "Çilov yatağında 10 ədəd istismar quyusunun qazılması üçün 140 saylı SDÖ-nün tikintisi layihəsinə əsasən 150 m, "GeoEngineering" MMC-nin sifarişilə Pirşağı sahəsində 25 m, Sosial İnkişaf idarəsinin sifarişilə "Neftçi" MTK-nin tikəcəyi yüksək mərtəbəli binaların ərazilərində 3747 m aparılmışdır.

Xəzər dənizi akvatoriyasındakı qazma işləri "Zöhrab Vəliyev" gəmisi ilə, quru sahələrdə isə LBU-50, URB-2,5A və QBU-5 qazma qurğuları ilə yerinə yetirilmişdir.

2. FSAP, sonar planalma və batimetriya işləri.

Fasiləsiz seysmoakustik profiləmə işləri - cəmi 1305,6 km (1280 km - plan üzrə, 25,6 km müqavilələr əsasında) aparılmışdır. "Azneft" İB-nin sifarişi ilə Bulla dəniz sahəsində 1280 km, "Neft Daşları" yatağında 10 ədəd istismar quyusunun qazılması üçün 1779, 1646 və 331 saylı estakadayanı meydançanın tikintisi layihəsinə əsasən - 4,6 km, "Bulla dəniz yatağında 12 saylı SDÖ-nün tikintisi obyektinə üzrə - 21 km yerinə yetirilmişdir.

Sonar planalma işləri - cəmi 3224,5 km yerinə yetirilmişdir. Belə ki, "Azneft" İB-nin sifarişi ilə Bulla dəniz sahəsində 1119,1 km, Neft Daşları yatağında 10 ədəd istismar quyusunun qazılması üçün 1779, 1646 və 331 saylı estakadayanı meydançanın tikintisi layihəsinə əsasən 44,8 km, Neft Daşları yatağında 1716 saylı özülün ətrafında 50 km, "Bulla dəniz yatağında 5 ədəd quyunun qazılması üçün 12 saylı SDÖ-nün tikintisi obyektinə üzrə 45 km, Səngəçal 150 və 152 saylı meydançalar ətrafı 50 km, Duvannı 60 saylı özül ətrafında 32 km, Abşeron bankası 51 saylı özülün ətrafında 14 km, Abşeron bankası 7 və 38 saylı özüllər arası 20 km, Günəşli

yatağında 7-8, 7-14, 7-19 sayılı özüllər arası ərazidə 26 km, "Günəşli" yatağında 12 sayılı batmış blokun ərazisində 6 km, Günəşli yatağında 13 sayılı DDÖ ətrafı 24 km, Günəşli yatağında 10 sayılı DDÖ-nün ətrafında 14 km, Çilov 112 sayılı özül ətrafındakı sahə üzrə 16 km, Çilov yatağında 10 ədəd istismar quyusunun qazılması üçün 140 sayılı SDÖ-nün tikintisi layihəsinə əsasən 10,5 km, Çilov adası təzə qəsəbə yük körpüsü ətrafında 8 km, Bakı Buxtası Bayraq Meydanı ərazisində 65 km, Bulla-dəniz QYM 2A - Daşgil arası nəql xəttinin tikintisi ilə əlaqədar 552 km, Ələt-dəniz 17 sayılı özül (quyu 86) ətrafında 24 km, Bulla-dəniz 12 sayılı SDÖ və QYM 2A özüllər arası 166,6 km, Qərbi Abşeron 57, 23, 38 və Darwin bankası 290 EYM arası çəkiləcək boru xətti layihəsi üzrə 270,5 km, Günəşli yatağında 7A sayılı DDÖ-nün tikintisi" obyektı üzrə 75 km, Səngəçal-dəniz 3 sayılı NYM 13 km, "Kəşfiyyatgeofizika" İstehsalat Bölümünün sifarişi ilə Bulla dəniz sahəsində- 561 km, "Neftqaztikinti" trestinin sifarişi ilə "Ziğ-2", "Ziğ-3", "Ziğ-4" ərazilərinin dəniz akvatoriyasında 3 km, "Neft Daşları" yatağında 2A sayılı İNYM-nin obyektı üzrə (1077 sayılı SDP) 15 km aparılmışdır.

Batimetriya işləri - cəmi 6149,1 km yerinə yetirilmişdir. "Azneft" İB-nin sifarişi ilə Bulla dəniz sahəsində 1247,1 km, Neft Daşları yatağında 10 ədəd istismar quyusunun qazılması üçün 1779, 1646 və 331 sayılı estakadayanı meydançanın tikintisi layihəsinə əsasən 208,7 km, "Neft Daşları" yatağında 1716 sayılı özülün ətrafında 256,8 km, Bulla dəniz yatağında 12 sayılı SDÖ-nün tikintisi obyektı üzrə 119,5 km, Darwin bankası 740 və 60 sayılı özüllər ətrafı 28 km, Səngəçal 150 və 152 sayılı meydançalar ətrafı 247 km, Duvannı 60 sayılı özül ətrafında 161 km, Abşeron bankası 51 sayılı özülün ətrafında 66,5 km, Abşeron bankası 7 və 38 sayılı özüllər arası 100 km, "Günəşli" yatağında 12 sayılı batmış blokun ərazisində 13,6 km, Günəşli yatağında 10 sayılı DDÖ-nün ətrafında 44 km, Çilov 112 sayılı özül ətrafındakı sahə üzrə 91 km, Çilov yatağında 140 sayılı SDÖ-nün tikintisi layihəsinə əsasən 47 km, Çilov adası təzə qəsəbə yük körpüsü ətrafında 38 km, Bakı Buxtası Bayraq Meydanı ərazisində 313,8 km, Bulla- dəniz QYM 2A - Daşgilarası nəql xəttinin tikintisi ilə əlaqədar 950,8 km, Ələt-dəniz 17 sayılı özül (quyu 86) ətrafında 121 km, Bulla-dəniz 12 sayılı SDÖ və QYM 2A özüllər arası 401,8 km, Qərbi Abşeron 57, 23, 38 və Darwin bankası 290

EYM arası çəkiləcək boru xətti layihəsi üzrə 847,5 km, Günəşli yatağında 7A sayılı DDÖ-nün tikintisi" obyektı üzrə 234 km, Bulla dəniz sahəsində 561 km, "Neftqaztikinti" trestinin sifarişi ilə "Ziğ-2", "Ziğ-3", "Ziğ-4" ərazilərinin dəniz akvatoriyasında 12 km, "Neft Daşları" yatağında 2A sayılı İNYM-nin obyektı üzrə (1077 sayılı SDP) 34 km, "GeoEngineering" MMC-nin sifarişilə Səngəçal sahəsində 5 km aparılmışdır.

3. Multibimlə (dəniz dibinin 3D formatda ölçüsü) tədqiqat və uzaqdan idarə olunan video sistemlə çəkiliş işləri. Multibimlə tədqiqat "Azneft" İB-nin sifarişi ilə "Günəşli" yatağında 12 sayılı batmış blokun ərazisində 0,12 kv.km (1 xətti km) həcmində yerinə yetirilmişdir.

4. Uzaqdan idarə olunan sualtı video çəkiliş (ROV). Gəminin layihə nöqtəsində lövbərlərlə dayandığını nəzərə alaraq qazma işlərini təhlükəsiz aparmaq üçün sahədə 9 ədəd quyunun qazıldığı nöqtədə (50m x 50m sahədə) 6 ədəd meydança ətrafında dəniz dibində video çəkiliş aparılmışdır. Çəkilişlər zamanı sualtı naməlum obyektlərin ölçüləri, su altında kommunikasiya xətlərinin texniki vəziyyəti öyrənilmişdir.

Sonar planalma, batimetriya, fasiləsiz seysmik akustik profilləmə, multibim və Uzaqdan idarə olunan sualtı video çəkiliş (ROV) işləri "Məmməd Süleymanov", "Orion-3", "Orion-12" və "Orion-17" gəmilərlə yerinə yetirilmişdir.

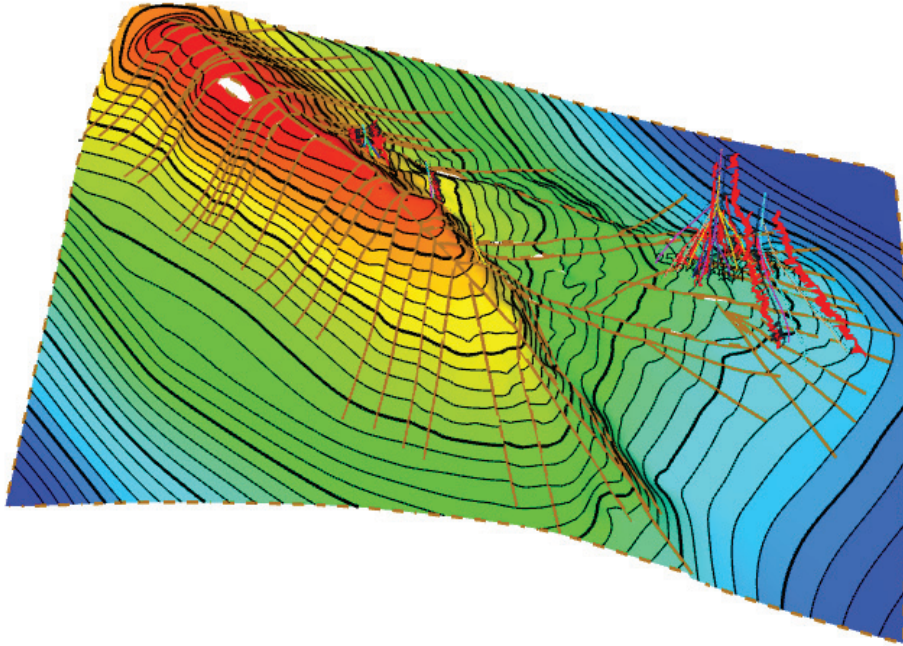
5. Laboratoriya tədqiqatları. Mühəndisi-geoloji qazma zamanı götürülmüş süxur nümunələrinin 4675 ədəd fiziki-mexaniki, petrofiziki, geokimyəvi, paleontoloji xüsusiyyətləri və 368 ədəd qazgeokimyəvi tədqiqat işləri KMAİB-nin Mərkəzi mühəndisi laboratoriyasında tədqiq olunmuşdur.

Bundan əlavə müxtəlif təşkilatların sifarişləri ilə quyuların layihə vəziyyətindən naturaya, naturadan plana keçirilməsi, onların dəqiq yerlərinin təyini və naviqasiya təminatı işləri aparılmışdır.

6. Quyuların dəqiq yerlərinin təyini. "Kompleks qazma işləri trestinin sifarişi ilə - Qaradağ sahəsi 475, 488, 481, 484 sayılı, Pirallahı sahəsi 1150, 1194, 1152, 1154, 1155, 1190, 1195, 1156, 1196 sayılı, Səadan sahəsi 1794, 1796, 1813, 1814, 1818, 1819, 1820, 1822, 1823, 1827 sayılı istismar quyularının dəqiq yeri təyin edilmişdir.

7. Topoqrafik planalma və kartoqrafik işlər. Sosial İnkişaf İdarəsinin sifarişi ilə cəmi 51,68 ha

sahədə işlər aparılmışdır. Belə ki, Bakı Suraxanı rayonu, Hövsan qəsəbəsi, E.Qasimov küçəsində yerləşən fərdi yaşayış evləri tikiləcək ərazidə 1,66 ha, Xəzər rayonu, Buzovna - Maštağa yatağında fərdi yaşayış evləri tikiləcək ərazidə qazılacaq mühəndis-geoloji quyular layihə vəziyyətindən naturaya keçirilməsi və əlaqədar kartoqrafik işlərin görülməsi 20 ha, Nizami rayonu, Keşlə qəsəbəsində yerləşən ərazidə topoqrafik planalma işləri 1,75 ha, Bakı şəhəri, Bakıxanov qəsəbəsi, Novruz Səlimov 10 sayılı MİS-in ərazisində yaşayış binalarının tikintisi üçün ayrılan ərazidə 0,18 ha, Şirvan şəhərində yerləşən ayrılmış ərazidə fərdi yaşayış evlərinin tikintisi üçün 7,69 ha, Sumqayıt şəhəri A.Quliyev küçəsində "Kimyaçılar" sarayının ərazisində 1,5 ha, Sumqayıt şəhəri, S.Vurğun küçəsində idman kompleksinin ərazisində 0,9 ha, Kürdəxanı sahəsində 18 ha topoqrafik planalma işləri aparılmışdır.

Yerinə yetirilmiş işlərin hesabatları tərtib olunaraq müvafiq qaydalara uyğun olaraq sifarişçilərə təhvil verilmişdir.

8. Tematik işlər. Geoloji kəşfiyyat ekspedisiyası tərəfindən hesabat dövrü ərzində "Azneft" İB-nin sifarişi ilə 2 mövzu "Bakı arxipelaqının Səngəçal-dəniz-Babək, Hamamdağ-dəniz-Naxçıvan və Bəndovan-dəniz-İnam qırışıqlar zonasında məhsuldar layların izlənilməsi,

dərinliklər və sahələr üzrə temperatur və təzyiqin paylanma xüsusiyyətlərinin (termobarik şəraitin) qiymətləndirilməsi" və "Abşeron-Balxanyanı neftli-qazlı zonasında məhsuldar layların sahə üzrə izlənməsi" üzrə tədqiqat işləri aparılmış, hesabatlar GGİ-nin Elmi Texniki Şurasında "Azneft" İB nümayəndələrinin iştirakı ilə müdafiə olunmuş və "sifarişçi" təşkilata təhvil verilmişdir.

2016-cı ildə KMAİB tərəfindən korporativ baza üçün 120 ədəd hesabat, 449 xəritə və 643 qrafiki əlavə işlənilərək təhvil verilmişdir.

III. Axtarış-kəşfiyyat qazma işləri. 2016-cı ildə xarici şirkətlərlə birlikdə 2713 m həcmində axtarış-kəşfiyyat qazma işləri aparılmışdır. Axtarış-kəşfiyyat qazma işləri bir sahədə - dənizdə Bulla dəniz yatağında (SOCAR-ın öz gücü ilə №78) aparılmışdır.

Bulla dəniz yatağı 78 №-li axtarış quyusu (özül № 6). Quyunun layihə dərinliyi 5900 m, layihə horizontu MQ-nin VIII horizontu, istiqaməti-şaquli, dənizin dərinliyi 29 m-dir. Qazma işlərinə 31.05.2016-cı il tarixində başlanılmışdır. Quyusu 2017-ci ilə 2713 m (Suraxanı LD) dərinliklə qazma ilə keçmişdir. İl ərzində 2713 m həcmində qazma işləri görülmüşdür.

5 NEFT VƏ QAZ YATAQLARININ İŞLƏNMƏSİ

01.01.2017-ci iltarixinə Azərbaycan Respublikası ərazisində 81 neft-qaz yatağı aşkar edilmişdir. Hazırda 61 yataqdan karbohidrogen hasil edilir, 20 yataq isə bu və ya digər səbəbdən işlənməyə cəlb olunmamış və yaxud işlənməsi dayandırılmışdır. İşlənmədə olan 42 yataq Azərbaycanın quru (o c. 15 yataq "Azneft", 27 yataq MM və ƏŞ-ləri tərəfindən istismar olunur), 19 yataq isə dəniz (o c. 13 yataq "Azneft", 6 yataq - MM və ƏŞ-ləri) ərazisində yerləşir. İşlənmədə olan yataqlardan 35-i neft, 7-si neft-qaz, 14-ü Neft-qaz-kondensat, 2-i isə qaz yatağıdır.

01.01.2017-ci il tarixinə Respublika üzrə istismarda olmuş yataqlardan işlənmənin əvvəlindən 1967,8 mln. ton neft-kondensat və 769,6 mlrd.m³ qaz hasil olunmuşdur, o cümlədən, quruda yerləşən yataqlardan 975,2 mln. ton neft-kondensat, 138,6 mlrd. m³ qaz, dəniz yataqlarından 992,6 mln. ton neft-kondensat, 630,9 mlrd. m³ qaz hasil edilmişdir.

ABƏŞ tərəfindən Günəşli-Çıraq-Azəri yatağında işlənmənin əvvəlindən (1997-ci ildən) 416,4 mln. ton neft, 128,1 mlrd.m³ qaz hasil edilmişdir. 2000-ci ilin may ayından etibarən lay təzyiqlərinin saxlanması məqsədilə yataqda Fasilə lay dəstəsinə su və qaz vurmasına başlanılmış, təsirin əvvəlindən laya 332,4 mln. m³ su və 70,4 mlrd. m³ qaz vurulmuşdur.

Şah-dəniz yatağında işlənmənin əvvəlindən (2006-ci ildən) 20,2 mln. ton kondensat və 78,5 mlrd.m³ qaz hasil edilmişdir.

2012-ci ildə Ümid qaz-kondensat yatağı sənaye işlənməsinə daxil edilmişdir. 01.01.2017-

ci il tarixinə yataqdan 201 min ton kondensat və 1240,1 mln.m³ qaz hasil edilmişdir. Yataqda 2 istismar quyusu fəaliyyət göstərir (12 №-li istismar quyusu təmirə dayanmışdır) və bu quyulardan 1150 min m³/gün qaz, 150 ton/gün kondensat hasil edilir.

17.03.2015-ci il tarixində 14 №-li istismar quyusunda qazma işlərinə başlanılmışdır. 26.12.2016-cı il tarixində qazma işləri başa çatdırılmış və VII horizontun 6317-6282 m intervalı perforasiya edilmişdir, quyusu - 450 min m³ qaz, 15 ton kondensat hasilatı ilə (Pb-630-640 atm, dş-6.5mm) istismara daxil olmuşdur. 14 №-li istismar quyusundan alınmış müsbət nəticə yatağın şimal-qərb hissəsinin işlənməyə cəlb olunması məqsədilə yeni platformaların quraşdırılmasına və yatağın tam miqyaslı işlənməyə cəlb edilməsi istiqamətində işlərin aparılmasına əsas verir.

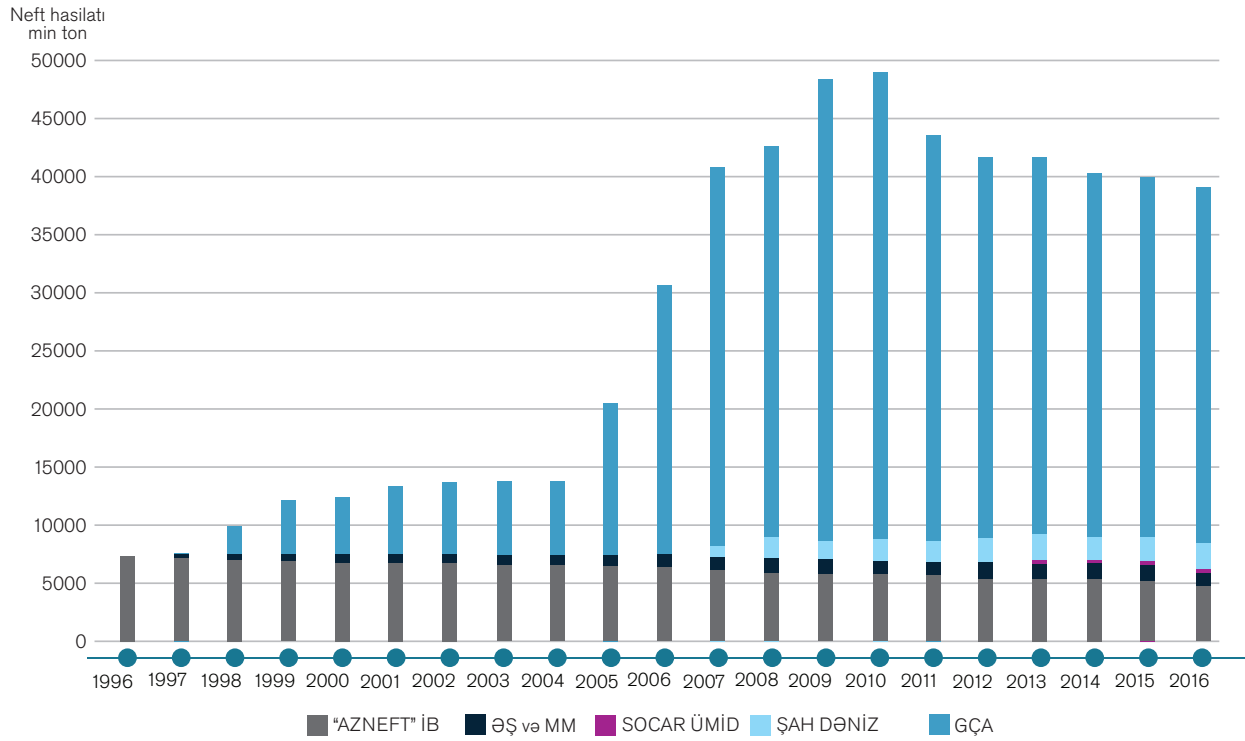
2016-cı ildə Bulla-dəniz yatağında 125 №-li istismar quyusu qazılıb 550 min m³/gün qaz və 130 ton/gün kondensat hasilatı ilə istismara verilmişdir. Hazırda yatağın V tektonik blokunda 123 №-li quyuda qazma işləri gedir, quyunun cari ilin sentyabr ayında 800 min m³/gün qaz və 150 ton/gün kondensat nəzəri hasilatla istismara verilməsi nəzərdə tutulur. 2016-cı ildə Bulla-dəniz yatağından 119 min ton neft-kondensat, 409 mln m³ qaz hasil edilmişdir.

		Neft, min ton		Qaz, mln m ³	
		İllik	İşlənmənin əvvəlindən	İllik	İşlənmənin əvvəlindən
Azneft IB	Dəniz	5902.6	509682	5544,7	265776
	Quru	332.2	328569	75,8	81352
	Cəmi	6234,8	838251	5620,5	347128
MM+ƏŞ	Dəniz	91.4	46445	504.5	158564
	Quru	1196.8	646585	141.9	57289
	Cəmi	1288.2	693030	646,4	215853
AÇG	Dəniz	31020	416355	12426	128117
Şahdəniz	Dəniz	2492	20161	10675	78528
CƏMİ	Dəniz	39506	992643	29150,2	630985
	Quru	1529	975154	217,7	138641
	Cəmi	41035	1967797	29367,9	769626

Cədvəl V.1

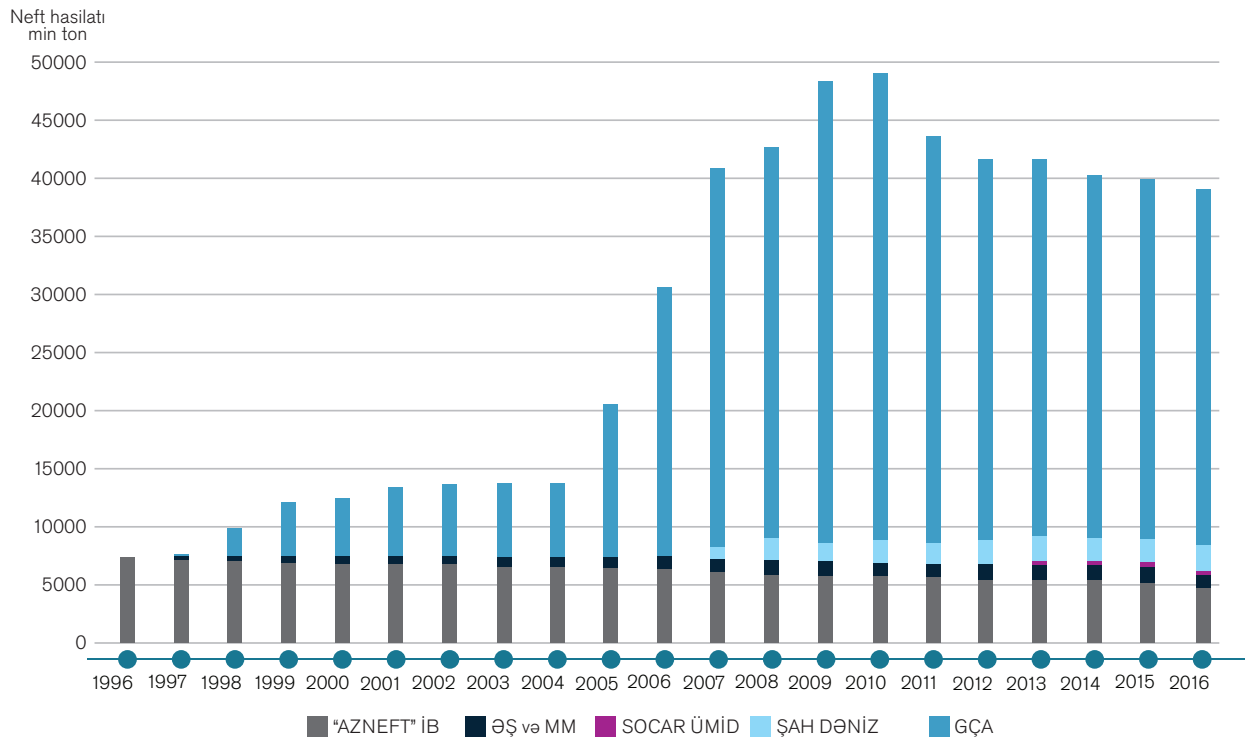

1996-2016-cı illərdə Respublika üzrə neft hasilatının dinamikası

Qrafik V 1

1996-2016-cı illərdə Respublika üzrə qaz hasilatının dinamikası

Qrafik V 2

2012-ci ildə Ümid qaz-kondensat yatağı sənaye işlənməsinə daxil edilmişdir. 01.01.2017-ci il tarixinədək yataqdan 201 min ton kondensat və 1240,1 mln.m³ qaz hasil edilmişdir. Yataqda 2 istismar quyusu fəaliyyət göstərir (12 №-li istismar quyusu təmirə dayanmışdır) və bu quyulardan 1150 min m³/gün qaz, 150 ton/gün kondensat hasil edilir.

17.03.2015-ci il tarixində 14 №-li istismar quyusunda qazma işlərinə başlanılmışdır. 26.12.2016-cı il tarixində qazma işləri başa çatdırılmış və VII horizontun 6317-6282 m intervalı perforasiya edilmişdir, quyu - 450 min m³ qaz, 15 ton kondensat hasilatı ilə (Pb-630-640 atm,dş-t-6.5mm) istismara daxil olmuşdur. 14 №-li istismar quyusundan alınmış müsbət nəticə yatağın şimal-qərb hissəsinin işlənməyə cəlb olunması məqsədilə yeni platformaların quraşdırılmasına və yatağın tam miqyaslı işlənməyə cəlb edilməsi istiqamətində işlərin aparılmasına əsas verir.

2016-cı ildə Bulla-dəniz yatağında 125 №-li istismar quysu qazılıb 550 min m³/gün qaz və 130 ton/gün kondensat hasilatı ilə istismara verilmişdir. Hazırda yatağın V tektonik blokunda 123 №-li quyuda qazma işləri gedir, quyunun cari ilin sentyabr ayında 800 min m³/gün qaz və 150 ton/gün kondensat nəzəri hasilatla istismara verilməsi nəzərdə tutulur. 2016-cı ildə Bulla-dəniz yatağından

119 min ton neft-kondensat, 409 mln m³ qaz hasil edilmişdir.

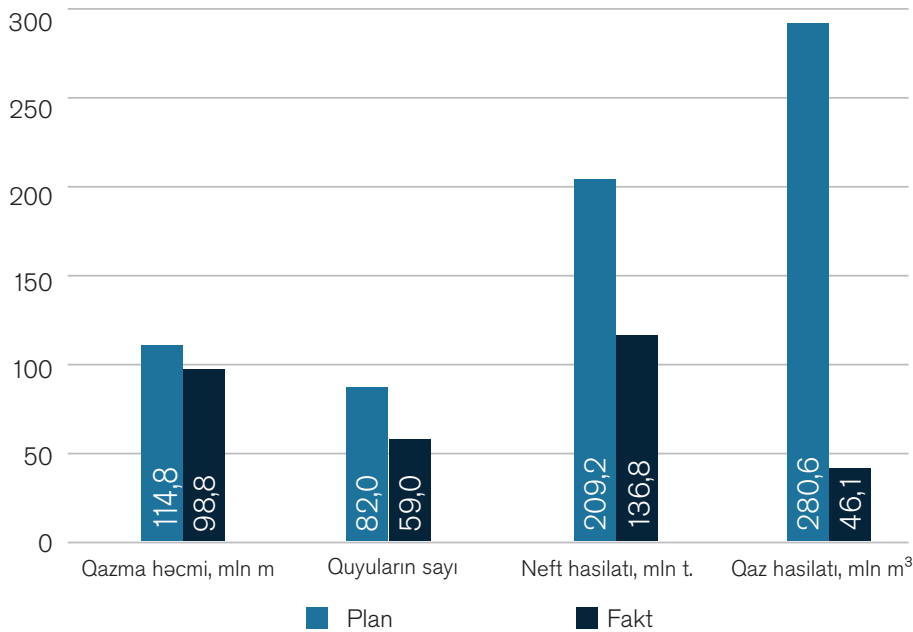
2016-cı il ərzində "Azneft" İB-nin istismar etdiyi yataqlarda 98,58 min metr istismar qazması aparılmış, 59 quyu istismara daxil olmuş (o c. 3 qazurma quyusu) və bu quyulardan 136,8 min ton neft, 46,1 mln m³ qaz hasil edilmişdir. Quru yataqlarında qazılmış 12 yeni quyudan 4,9 min ton, dəniz yataqlarında qazılmış 47 yeni quyudan isə 131,9 min ton neft hasil olunmuşdur.

MM və ƏŞ-lər tərəfindən istismar olunan yataqlarda 2016-cı il ərzində qazmadan istismara 42 quyu daxil edilmişdir.

2014-cü ildən başlayaraq Abşeronneft NOÇİ-nin istismar etdiyi Qərbi Abşeron yatağında 20 №-li özüldən horizontal quyuların qazılmasına başlanılmışdır. Özüldən 12 quyunun qazılması nəzərdə tutulub. Bugünədək 9 horizontal quyu qazılıb və 20 m³/gün hasilatla istismara daxil edilmişdir. Hazırda özüldə 30 №-li növbəti quyunun qazmasına başlanılmışdır.

Son illər aparılan qazma işlərinin nəticələrinin təhlili göstərir ki, yeni quyuların qazılıb istismara verilməsi yataqlar üzrə hasilatın sabitləşməsi və qismən artırılması istiqamətində həyata keçirilən əsas tədbirlərdən biridir. İstismar qazması hesabına işlənməyə olan obyektlərdə quyu şəbəkəsi qismən bərpa edilir, texniki səbəbdən sıradan çıxmış köhnə

2016-cı il ərzində "Azneft" İB-nin işlənmədə olan yataqlarında aparılmış istismar qazması haqqında məlumat

Qrafik V.3

quyular yeniləri ilə əvəz olunur və yatağın lazımı texnoloji rejimdə istismarı üçün şərait yaranır.

2016-cı ildə işlənməkdə olan yataqlarda lay təzyiqinin saxlanması və işlənmə obyektlərin neftveriminin artırılması məqsədilə laylara su ilə təsir prosesi yaxşılaşdırılması, neftvermənin artırılması məqsədilə yeni mütərəqqi üsulların tətbiqi və genişləndirilməsi istiqamətində bir sıra tədbirlər həyata keçirilmişdir.

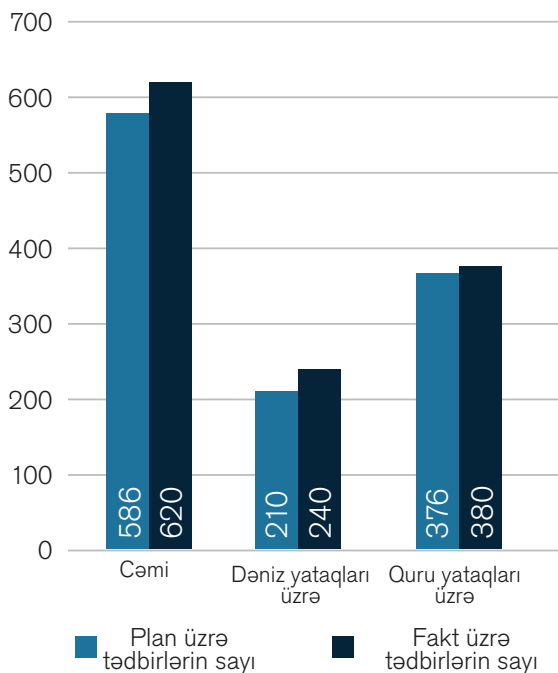
«Azneft» İB-nin NQÇİ-ləri üzrə yataqların lay təzyiqlərinin düşməsinin qarşısının alınması üçün laylara 2430,3 min m³ su vurulmuş və 54,6 min ton əlavə neft hasil edilmişdir. Dəniz yataqlarında laylara süni təsir məqsədilə 1789,3 min m³ su vurulmuş, nəticədə 39 min ton əlavə neft hasil edilmişdir. Həmçinin quruda yerləşən yataqlarda laylara süni təsir məqsədilə 641 min m³ su vurulmuş, nəticədə 15,6 min ton əlavə neft hasil edilmişdir.

2016-cı ildə MM və ƏŞ-nin istismar etdikləri yataqlara lay təzyiqlərinin saxlanması məqsədilə 7723,5 min m³ su vurulmuşdur.

Layların neft veriminin artırılmasının digər üsulları vasitəsilə (III təsir üsulları) «Azneft» İB-i üzrə 2,8 min ton (o cümlədən dənizdə 2,6 min ton, quruda 0,2 min ton) əlavə neft hasil edilmişdir.

2016-cı il ərzində «Azneft» İB 620 geoloji tədbir

2016-cı ildə «Azneft» İB-də aparılmış geoloji tədbirlərin sayı

Qrafik V 4

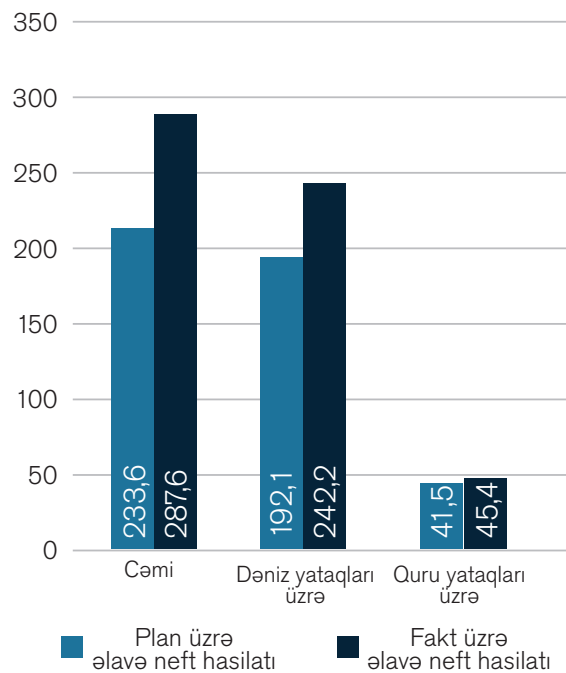
həyata keçirmiş və bu tədbirlər hesabına 287,6 min ton əlavə neft hasil edilmişdir. Dəniz yataqları üzrə 240 geoloji tədbir həyata keçirmiş və bu tədbirlər hesabına 242,2 min ton əlavə neft hasil edilmişdir. Quruda yerləşən yataqlar üzrə isə 380 geoloji tədbir həyata keçirmiş və bunun nəticəsində 45,4 min ton əlavə neft hasil edilmişdir.

2016-cı il ərzində «Qaradağ» yeraltı qaz anbarlarında 13871 metr qazma işi aparılmış, 3 qazvurma quyusu qazılıb istismara verilmişdir. Mövsüm ərzində «Qalmaz» yatağına 840,5 mln m³, «Qaradağ» yatağına 1146,8 mln m³ qaz vurulmuş (cəmi 1987,3 mln m³) və qaz anbarları üzrə aktiv qaz həcmi 2871,2 mln m³ çatdırılmışdır.

2016-cı il üzrə nəzərdə tutulmuş plan və tarşırıqlara müvafiq olaraq neft və qaz yataqlarında işlənməyə nəzarət məqsədilə müxtəlif təyinatlı hidrodinamik mədən-geofiziki tədqiqat işləri yerinə yetirilmiş, dərinlikdən və quyulardan su, neft və qaz nümunələri götürülərək laboratoriyaya şəraitində analiz edilmişdir.

Hesabat ilində 277 quyuda lay təzyiqi, 112 quyuda quyudibi təzyiq, 480 quyuda statik, 630 quyuda dinamik səviyyə, 3693 quyuda dövrü olaraq hasilat ölçülmüş, 2187 quyuda mayenin sulaşma

2016-cı ildə «Azneft» İB üzrə geoloji tədbirlər nəticəsində alınmış əlavə neft

Qrafik V 5

faizi, 1274 quyuda qaz amili təyin edilmiş, 1820 neft, 196 qaz və 1792 su nümunəsinin fiziki-kimyəvi analizi həyata keçirilmişdir. Yataqların işlənməsinə nəzarət məqsədilə 30 quyuda İNNK, 25 quyuda AKS ölçü işləri aparılmış, 7 quyuda axın profili, 3 quyuda sulaşma intervalı, 4 quyuda udulma profili təyin edilmiş, 264 quyuda lay temperaturu ölçülmüş, 18 quyuda isə geofiziki üsulla kəmərin texniki vəziyyəti yoxlanılmış, 46 quyuda (o c. 3 suvurucu quyuda) qərarlaşmış rejimdə, 6 quyuda lay təzyiqinin bərpası üsulu ilə, 2 quyuda hidroəlaqənin təyin edilməsi məqsədilə tədqiqat işləri aparılmışdır. O cümlədən, “Qaradağ” və “Qalmaz” yeraltı qaz anbarlarında 209 quyuda statik, 2 quyuda dinamik maye səviyyəsi təyin edilmiş, 69 quyuda lay və quyudibi təzyiq, 69 quyuda lay temperaturu, 1 quyuda axın profili, 5 quyuda QK-NQK, AKS, 1443 quyuda hasilat ölçülmüş, 1 quyuda qərarlaşmış rejimdə tədqiqat işi aparılmış, 25 quyuda qaz, 124 quyuda su nümunəsi kimyəvi təhlil edilmişdir.

Neft-qaz hasilatının sabitləşdirilməsi, və SOCAR-ın istehsal-maliyyə vəziyyətinin yaxşılaşdırılması məqsədilə novbətə illərdə aşağıdakı tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur:

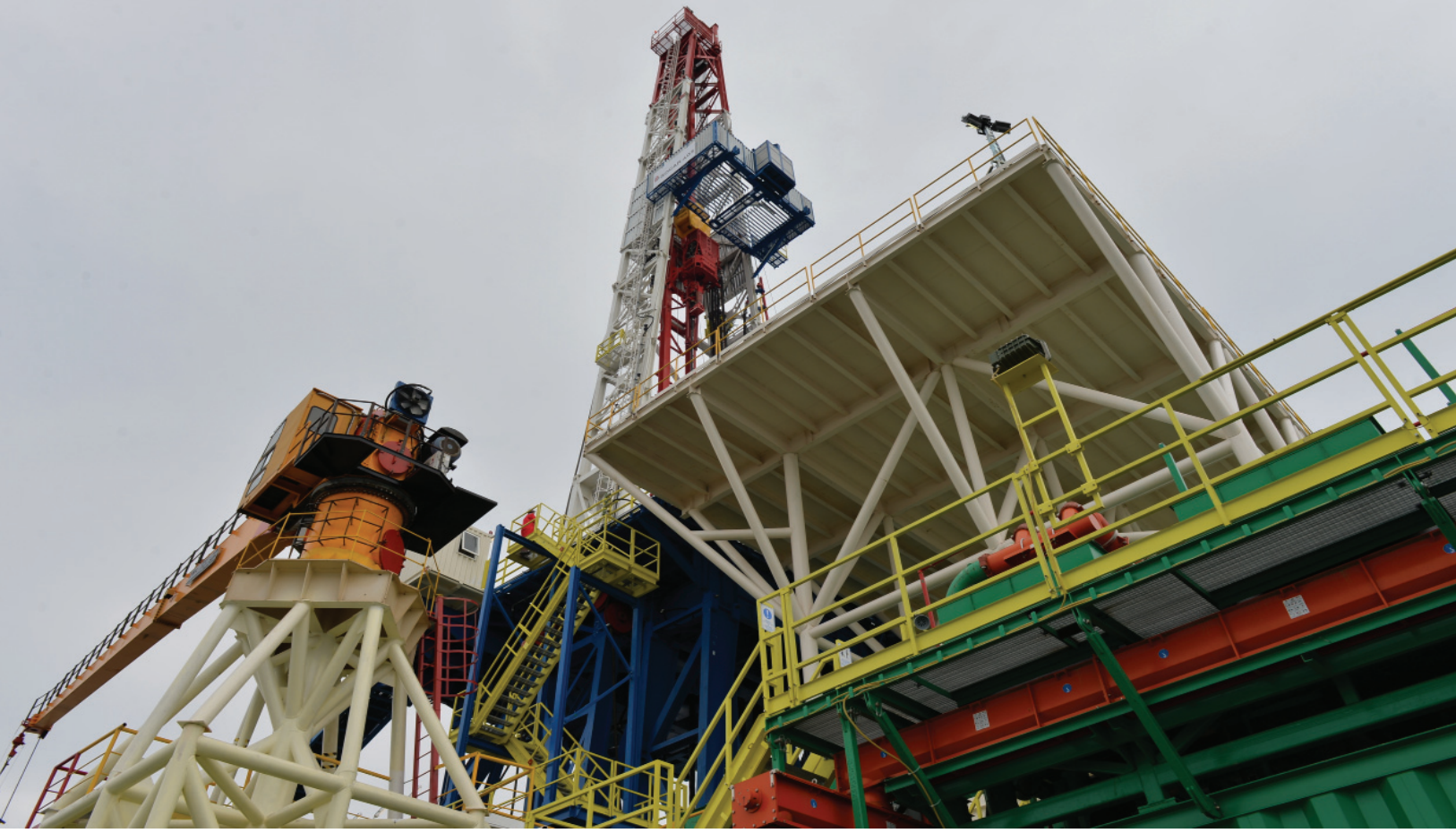
- “Günəşli” yatağında 7 №-li DDÖ-də qazma işlərinin davam etdirilməsi, nəticədən asılı olaraq əlavə 12-dək quyunun qazılması məqsədilə özülün genişləndirilməsi, yataq üzrə suurma sisteminin təkmilləşdirilməsi;
- “Çilov” yatağında tikilmiş 112 sayılı özüldən əlavə 4 istismar quyusunun qazılması; yataqda qalıq neftli zonaların tədqiq olunaraq, böyük potensiala malik sahənin aşkar edilməsi və yeni özülün qoyulması;
- “Neft daşları” yatağında 2585 №-li özülün genişləndirilməsi və əlavə 8 quyunun qazılması, 1954a №-li özüldən əlavə 4, 1637a №-li özüldən əlavə 11, 602a №-li özüldən əlavə 13 istismar quyusunun qazılması, 620 №-li özülün tikintisinin başa çatdırılması və 8 yeni quyunun qazılması, 14 quyuluq 1541a, və hər biri 10 yeni quyuluq 331, 1646, 1779, 363, 360, 756 №-li özüllərin quraşdırılması və bu özüllərdə qazma işlərinə başlanılması, suurma sisteminin genişləndirilməsi və həcmnin bir neçə dəfə artırılması;
- “Palçıq pılpılası” yatağında 4 yeni özülün

tikintisi və bu özüllərdən 40 istismar quyusunun qazılması;

- “Bulla-dəniz” yatağında 122 №-li özüldə 3 quyunun qazılması yekunlaşdıqdan sonra özülün genişləndirilməsi və əlavə 1 quyunun qazılması, 6 №-li özüldə qazımının davam etdirilməsi və 4 quyunun qazılması, 12 №-li 5 quyuluq yeni özülün tikintisi;
- Səngəçal-Duvannı-Xərə Zirə yatağında yatağın tam miqyaslı işlənməsini təmin etmək üçün ilkin olaraq əlavə 4 özülün (hər biri 10 quyuluq) tikintisi;
- “Pirallahı” yatağında 1220 №-li özülün tikintisi və 20 istismar quyusunun qazılması;
- “Darvin bankası” yatağında 700, 730, 790, 750, 760 №-li, özüllərin tikintisi və bu özüllərdən 66 istismar quyusunun qazılması;
- “Qərbi Abşeron” yatağında 20 №-li özüldən horizontal quyuların qazılmasının davam etdirilməsi, 10, 54 №-li, özüllərin tikintisi və bu özüllərin hər birindən 10 yeni quyunun qazılması;
- “Abşeron bankası” yatağında 90 №-li özülün tikintisi və bu özüldən 8 istismar quyusunun qazılması;
- “Ümid” yatağında 1 №-li özüldə qazma işlərinin davam etdirilməsi, 12 istismar quyusunun qazılması nəzərdə tutulan 2 №-li özülün layihələndirilməsi;
- “Babək”, “Abşeron”, “Qarabağ” və “Əşrəfi” yataqlarının işlənməyə cəlb edilməsinin texniki-iqtisadi qiymətləndirilməsi.

6 QAZMA

2016-cı ildə SOCAR-ın qazma təşkilatları tərəfindən 126598 m plana qarşı 105245 m qazma işi aparılmış, hər iki məqsəd üzrə plan 83,1% yerinə yetirilmişdir. İstismar qazması planı 84,2% yəni, 121798 m plana qarşı 102532 m yerinə yetirilmişdir. Tikinti ilə qurtarması planlaşdırılan 73 quyu əvəzinə 64 quyu təhvil verilmiş, bunların da hamısı istismar quyuları olmuşdur. Kəşfiyyat qazması üzrə plan 56,5% yerinə yetirilmişdir, yəni 4800 m plana qarşı 2713 m qazma işi həyata keçirilmişdir.

Dəniz sahələrində ümumilikdə 84858 m plana qarşı 66275 m qazma işi həyata keçirməklə plana 78,1% əməl edilmişdir, o cümlədən istismar qazması planı 79,4% yəni, 80058 m plana qarşı 63562 m yerinə yetirilmişdir. 2016-cı ildə dənizdə tikinti ilə qurtaran 43 quyu planı qarşılığında 37 (6 quyu az) istismar quyusu sifarişçiyə təhvil verilmişdir. Kəşfiyyat qazması üzrə planlaşdırılan 4800m-yə

qarşı isə 2713m qazma işi aparılmamış, plan 56,5% yerinə yetirilmişdir.

Quru sahələri üzrə 38970 m qazma işi (plan 41740m) aparılmaqla plan 93,4%, o cümlədən istismar qazması üzrə 38970 m qazma işi (plan 41740 m) aparılmaqla plan 93,4% , kəşfiyyat qazması üzrə isə qazma planlaşdırılmamışdır. 2016-cı ildə quruda tikinti ilə qurtaran 30 quyu planı qarşılığında 27 (3 quyu az) istismar quyusu sifarişçiyə təhvil verilmişdir.

Dənizdə - Ümid, Günəşli, Çilov, Neft Daşları, Darwin bankası və Qərbi Abşeron yataqlarında istismar qazması, Bulla-Dəniz yatağında isə həm istismar həm də kəşfiyyat qazması aparılmışdır.

Quruda – Qaradağ, Pirallahı, Səadan yataqlarında istismar qazması, Eldaroyuğu yatağında isə kəşfiyyat qazma işləri aparılmışdır.

“Kompleks Qazma İşləri” Tresti üzrə nəzərdə tutulan 95000 m əvəzinə 81567 m qazma işi həyata

keçirilmişdir. Hər iki məqsəd üzrə plan 85,9% yerinə yetirilmişdir, istismar qazması üzrə 95000 m plana qarşı 81567 m qazma işi aparılmaqla plan 85,9 % yerinə yetirilmiş, kəşfiyyat qazması üzrə isə qazma planlaşdırılmamışdır. Trest üzrə tikintisi qurtaran quyular üzrə plan 88,3% yerinə yetirilmişdir, 60 quyu əvəzinə 53 quyu (7 quyu az) təhvil verilmişdir. "Neft Daşları" İstehsalat Bölümü üzrə nəzərdə tutulan 25 quyu əvəzinə 22 quyu (3 quyu az), "Abşeron" İstehsalat Bölümü üzrə 15 quyu əvəzinə 13 quyu (2 quyu az), "Günəşli" İstehsalat Bölümü üzrə 4 quyu əvəzinə 3 quyu (1 quyu az), "Qaradağ" İstehsalat Bölümü üzrə planlaşdırıldığı kimi 5 quyu, "Siyəzən" İstehsalat Bölümü üzrə 10 quyu əvəzinə 9 quyu (1 quyu az), "Bulla-8 Mart, Ümid" İstehsalat Bölümü üzrə də planlaşdırıldığı kimi 1 quyu istismara təhvil verilmişdir.

"SOCAR-AQŞ" MMC 2016-cı ildə qazma gediş planını 74,9% yerinə yetirmişdir. 31 598 m əvəzinə faktiki 23 678 m həcmində qazma işi aparılmış, tikintisi ilə qurtarması planlaşdırılan 13 quyu əvəzinə 11 quyu (2 quyu az), istismara təhvil verilmişdir.

2016-cı ildə SOCAR-da qazma işlərinin inkişafına dair texniki vasitələrin müasirləşdirilməsi, yeni və müasir texnologiyalardan istifadə edilməsi istiqamətində işlər davam etdirilmişdir.

Qazma işlərinin müasir standartlara cavab verən Top-drayverlə təhciz olunmuş qazma qurğuları vasitəsilə ilə aparılması və karbohidrogen, su əsaslı "polimer" məhlulların tətbiqi miqyasının genişləndirilməsi ilə yüksək iqtisadi göstəricilərin əldə olunması məqsədilə konkret addımlar atılır. Bu istiqamətdə yeni texnika və texnologiyaların tətbiqinin vacibliyini nəzərə alaraq "Schlumberger" və "Halliburton" kimi qabaqcıl şirkətlərin dünya standartlarına cavab verən LWD, MWD, PWD telemetrik ölçü sistemlərindən, karbohidrogen əsaslı qazma məhlulundan, hidravlik genişləndiricilərdən, quyudibi mühərriklərdən, Yass-Akselatorlardan və s. tərtibatlardan istifadə olunmuş, qazma işlərinin aparılmasına nəzarət, elektronikaya əsaslanaraq yerinə yetirilən əməliyyatlar avtomatlaşdırılmışdır. Dərin quyuların qazılmasında məsafədən idarəetmə nəzarət sistemindən istifadə olunmaqdadır.

2016-cı ildə qazma məhlulunun keyfiyyətli təmizlənməsi məqsədilə müasir tipli qazma qurğularının istifadəsinə geniş yer verilmişdir. "Bulla-dəniz" sahəsindəki 125, 123, "Neft Daşları"

sahəsindəki 2603, 2581, 2582, 2598 sayılı quyularda su əsaslı "polimer" və karbohidrogen əsaslı məhlulların tətbiqi qazmada yüksək texniki-iqtisadi göstəricilərin əldə olunmasına səbəb olmuşdur. "Qaradağ" sahəsindəki 475, 488, 484 və 489 sayılı quyularda "Base-oil" əsaslı məhluldan daha ucuz dizel yanacağı əsaslı "İnvermul" tipli qazma məhlulunun tətbiqi ilə qazma işləri müvəffəqiyyətlə başa çatdırılmışdır. 2016-cı ildə "SWACO" tipli təmizləyici qurğuların geniş istifadəsi planlaşdırılmış və "Bulla-dəniz" sahəsindəki 125,123 sayılı quyularda, habelə, "Günəşli", "Neft Daşları", "Cilov", "Qaradağ" və "Pirallahı" sahəsindəki quyularda həyata keçirilmişdir. 2016-cı ildə qazma prosesində ənənəvi liqnosulfanat əsaslı (o cümlədən dizel yanacağı əsaslı "İnvermul" və "Baze-oil" əsaslı məhlullar) qazma məhlullarının tətbiqi həyata keçirilmişdir. 2016-cı ildə "BP"-şirkətindən (əvvəllər istifadə olunmuş) qazmaya yararlı 317m³ karbohidrogen əsaslı məhlulu alınaraq, reoloji parametrləri tənzimlənməklə təkrar istifadə edilmişdir. Qazılıb qurtarmış quyularda istifadə olunmuş qazma məhlullarının təkrar istifadəyə qaytarılması ilə ağırlaşdırıcı və kimyəvi reoqentlərə qənaət edilmişdir.

"Günəşli" yatağının tam miqyaslı işlənməsi üçün bu sahədə 2 ədəd müasir qazma qurğusu vasitəsilə qazılması planlaşdırılmış 32 quyuluq 7 sayılı özülün tikintisi başa çatdırılmış, 318 nömrəli ilk quyu müvəffəqiyyətlə qazılaraq istismara təhvil verilmiş və 317 nömrəli ikinci quyunun qazılmasına başlanılmışdır. Bulla-dəniz sahəsindəki karbohidrogen ehtiyatlarının tam istismarının təmin olunması üçün isə 4 quyuluq 6 sayılı özülün tikintisi başa çatdırılmış və kəşfiyyat quyusu olan 78 nömrəli ilk quyunun qazılmasına başlanılmışdır. "Qərbi Abşeron" yatağında 10 quyuluq 54 sayılı özülün tikintisinə başlanılmışdır.

Xəzər dənizinin dərin sahələrində kəşfiyyat qazma işlərinin aparılması məqsədilə yeni, dünya standartlarına tam cavab verən DSS 38E yarım dalma üzən qazma qurğusunun qəbul olunmuş layihəsi üzrə tikinti işləri davam etdirilmişdir. SOCAR tərəfindən dəniz və quru sahələrində dərin neft və qaz quyularının qazılmasında uzun müddət istifadə olunmuş qazma qurğularının dünya standartlarına cavab verən müasir qazma qurğuları ilə əvəz olunması prosesi davam etdirilmişdir. SOCAR

tərəfindən 2012-ci ildən başlayaraq köhnəlmiş qazma qurğuları parkının dəyişdirilməsinə başlanmış və 2012÷2014-cü illərdə ümumilikdə 8 ədəd (4 ədəd ZJ-50, 2 ədəd ZJ-70 və 2 ədəd ZJ-40) müasir tələblərə cavab verən xaricdə istehsal olunmuş, çevik idarə olunan, yüksək yükçötürmə qabiliyyətinə malik qazma qurğusu alınmışdır. 2016-cı ildə də 1 ZJ-30 qazma qurğusu alınaraq ölkəyə gətirilmişdir və "Qərbi Abşeron" sahəsində yeni quyuların qazılmasında istifadə edilməsi planlaşdırılır.

Quyularda yeni və müasir texnologiyaların istifadəsi (yüksək hidromonitor effektiv PDC, eləcə də bisentrik baltalar, quyudibi motorlar, MWD cihazlar, stabilizatorlar, YASS-lar, qalın divarlı qazma boruları, polimer və karbohidrogen əsaslı qazma məhlullarının tətbiqi, hazır süzgeçlərin və quyruq kəmərlərinin "liner hanger" vasitəsilə endirilməsi və s.) qazmanın sürətinin artması, istehsal prosesində risk və qəzaların qarşısının alınması, məhsuldar layların daha az çirklənməsi və hasilatın daha çox alınması baxımından əhəmiyyətli olmuşdur.

Həmin avadanlıqların istifadəsi qazma işlərinin keyfiyyətinin, texniki-iqtisadi göstəricilərinin artırılmasına müsbət təsir göstərmişdir. SOCAR tərəfindən quyuların qazılmasına texnoloji nəzarətin artırılması, qazma rejimi parametrlərini birbaşa vizual nəzarətdə saxlanmasını həyata keçirmək məqsədilə istehsalat obyektlərində " RT Client Leuza" və "Empirica" kimi proqram paketlərindən istifadə edilməkdədir. Bu işə quyuların qazılmasına öz müsbət təsirini göstərməkdədir.

SOCAR üzrə 2017-ci ildə 147906 m qazma işləri görülməsi və bunun müqabilində 93 quyunun təhvil verilməsi proqnozlaşdırılmışdır.

SOCAR-ın istehsalat-maliyyə vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına dair qazma sahəsi üzrə təkliflər:

Qazma işlərinin beynəlxalq standartlara uyğun təşkili, müasir texnika və texnologiyaların geniş istifadəsi ilə təhlükəsiz və səmərəli həyata keçirilməsi üçün aşağıdakı tədbirlərin həyata keçirilməsi planlaşdırılmışdır:

- Qazma işlərini müasir tələblərə cavab verən xaricdə istehsal olunan, çevik idarə olunma və yüksək yükçötürmə qabiliyyətinə malik mobil qazma qurğularının tətbiqi ilə aparılmasının genişləndirilməsi ilə quyuların daha keyfiyyətli qazılmasına nail olmaq.

- Ən son texnika və texnologiyalardan

istifadə etməklə səriştəli xidmət göstərən subpodratçıların xidmətlərindən istifadə etməklə qazma göstəricilərinin yaxşılaşdırılmasına nail olmalı.

- İllik neft və qaz hasilatının sabit saxlanması üçün Ümid, Bulla-dəniz, Günəşli, Neft Daşları, Darvin küpəsi, Qərbi Abşeron və Çilov yataqlarındakı mövcud dəniz qazma qurğuları vasitəsilə, eləcə də tikilməsi nəzərdə tutulan yeni özüllərdən istismar quyularının qazılmasının davam etdirilməsi;

- Qazma işlərinin aparılması zamanı ekoloji təmizliyin qorunub-saxlanması, eləcə də layların çirklənməsinin qarşısının alınması və daha əlverişli qazma rejiminin əldə olunması məqsədilə yüksək texniki-texnoloji göstəricilərə malik "SWAKO" firmasının istehsalı olan təmizləmə qurğularından, "SMITH" istehsalı olan hidravlik genişləndirici, hidravlik zərbəvuran "YASS" və "Akselator"ların, eləcə də yeni növ məhlulların tətbiqini davam etdirmək;

- Quyu tikintisində kəmərlərin asılmasına və arxasında təzyiqin olmaması üçün "liner-hanger" sistemlərindən istifadə olunması və kəmərxəsinin keyfiyyətli sementlənməsi məqsədilə genişlənən və daha keyfiyyətli göstəricilərə malik, quyu tipinə uyğun sementlərdən istifadəni tətbiq etmək.

- Dənizdə qazma işləri aparılan özüllərdə stasionar sementləmə sistemlərinin quraşdırılmasını həyata keçirmək.

- QKAH-nin quruluşunda baltaüstü təhlükəsiz klapanının(CTİ-FVS) və təhlükəsiz keçiricinin (ZB)-nin tətbiqinin genişləndirilməsi.

- İstismar kəmərinin perforasiyası üçün müasir, layın çirklənməsini azaldan perforatorlardan istifadə və bu işlərin duzlu məhlullarda aparılması;

- Bulla-dəniz strukturunda axtarış-kəşfiyyət işlərini davam etdirmək, Babək və digər strukturlar üzrə işə hazırlıq işlərinə başlamaq.

7 NEFT-QAZ HASILATI

2016-cı ildə ölkədə 41,0 mln ton neft və 29,4 mlrd kub metr qaz hasil olunmuşdur. 2015-ci illə müqayisədə neft hasilatı 0,552 mln ton az, qaz hasilatı isə 0,4 mlrd kub metr çox olmuşdur.

2016-cı ildə SOCAR-ın istismar etdiyi yataqlardan 7522,4 min ton neft (kondensatla birlikdə) hasil edilmişdir ki, nəticədə proqnoz 177,6 min ton az olmaqla 97,7% yerinə yetirilmişdir. 2015-ci il ilə müqayisədə 2016-cı ildə 638,2 min ton az neft hasil edilmişdir.

SOCAR üzrə neft hasilatı

	2016-cı il				2015-ci il faktiki	2016/2015 müqayisədə +/-
	proqnoz	faktiki	+/-	faiz		
SOCAR	7700,0	7522,4	-177,6	97,7	8160,6	-638,2
-Azneft İB	6303,8	6234,8	-69,0	98,9	6777,8	-543,0
-ƏŞ/ MM	1323,2	1239,6	-83,6	93,7	1327,8	-88,2
-SOCAR Ümid MMC	73,0	48,0	-25,0	65,8	55,0	-7,0

Cədvəl VII.1, min ton

2016-cı ildə AÇG yatağından - 31020,3 min ton, Şahdəniz üzrə 2491,8 min ton kondensat hasil edilmişdir.

2016-cı ildə SOCAR üzrə qaz hasilatı proqnozu 97,5 % yerinə yetirilərək 6266,8 mln m³ olmuşdur ki, bu da 2015-ci illə müqayisədə 604,7 mln. m³ azdır.

Hesabat dövründə SOCAR tərəfindən AÇG-dən 2762,6 mln.m³ qaz qəbul edilmiş, Şahdəniz yatağından isə 3463,6 mln.m³ qaz alınmışdır.

2016-cı ildə hasil edilmiş neftin 96,6%-i keçici fond quyularının, 2,23%-i yeni quyuların, 1,14%-i isə fəaliyyətsiz fondan alınan quyuların payına düşür:

SOCAR üzrə qaz hasilatı

	2016-cı il				2015-ci il faktiki	2016/2015 müqayisədə +/-
	proqnoz	faktiki	+/-	faiz		
SOCAR	6430,0	6266,8	-163,2	97,5	6871,5	-604,7
- Azneft İB	5594,8	5620,6	25,8	100,5	6146,2	-525,6
- ƏŞ/ MM	390,2	360,7	-29,5	92,4	387,5	-26,8
-SOCAR Ümid MMC	445,0	285,5	-159,5	64,2	337,8	-52,3

Cədvəl VII.2, min ton

Ümumi neft hasilatının 18,5%-i fontan, 59,6%-i qazlift, 21,9%-i dərinlik nasosu üsulunun payına düşür:

	Neft hasilatı, min ton	o cümlədən:						
		Keçici fond quyuları üzrə			Fəaliyyətsiz onddan alınan quyular üzrə		Yeni quyular üzrə	
		Hasilat, min ton	Ümumi hasilatda payı, %		Hasilat, min ton	Ümumi hasilatda payı, %	Hasilat, min ton	Ümumi hasilatda payı, %
SOCAR	7522,4*	7267,1	96,6	85,7	1,14	167,8	2,23	
-Azneft İB	6233,0	6026,1	96,68	58,5	0,94	148,4	2,38	
- ƏŞ/MM	1239,6	1193,0	96,24	27,2	2,2	19,4	1,56	
-SOCAR Ümid MMC	48,0	48,0	100,0					

* YQA-dan alınan 1,77 min ton kondensat əlavə olunur.

Cədvəl VII.3

01.01.2017-ci il tarixinədək SOCAR üzrə quyu fondu aşağıdakı cədvəldə göstərilmişdir: istismarda olan quyu fondu 8785 quyu (o cümlədən 174 qaz quyusu), fəaliyyətdə olan quyu fondu 6168 quyu (o cümlədən 117 qaz quyusu) təşkil etmişdir:

	Neft hasilatı, min ton	o cümlədən:					
		Fontan		Qazlift (erlift)		Dərinlik nasosları və svablama	
		Hasilat min ton	Ümumi hasilatda payı, %	Hasilat min ton	Ümumi hasilatda payı, %	Hasilat, min ton	Ümumi hasilatda payı, %
SOCAR	7522,4* 1	387,9	18,5	4480,9 5	9,6	1651,8	21,9
-Azneft İB	6233,0	1302,2	20,9	4395,4	70,5	535,4	8,6
- ƏŞ/MM	1239,6	37,7	3,0	85,5 6	,9	1116,4	90,1
SOCAR Ümid MMC	48,0	48,0	100,0				

Cədvəl VII.4

SOCAR üzrə neft və qaz hasilatı sahəsində 2016-cı ildə aşağıdakı istiqamətlərdə kompleks tədbirlər işlənib həyata keçirilmişdir:

	İstismar quyu fondu		Fəaliyyətdə olan quyu fondu		Fəaliyyətsiz quyu fondu		Qazmadan sonra mənimsəmədə olan quyular	
	01.01. 2016	01.01. 2017	01.01. 2016	01.01. 2017	01.01. 2016	01.01. 2017	01.01. 2016	01.01. 2017
SOCAR	8639	8627	6311	6168	2302	2434	26	25
-Azneft İB	3279	3120	3038	2875	230	234	11	11
-Ş/MM-lər	5358	5504	3271	3290	2072	2200	15	14
- SOCAR Ümid MMC 2	3	2	3					
YQA	142	161	132	143	10	17	0	1

Cədvəl VII.5

-yataqların işlənmə layihələrinin optimallaşdırılması və qalıq neft-qaz ehtiyatları baxımından perspektivli sahələrin intensiv işlənməyə cəlb edilməsi məqsədilə əlavə tədqiqatlar aparılmış, yeni hidrotexniki qurğuların layihələndirilməsi və tikintisi hesabına infrastruktur genişləndirilmişdir.

“Neft Daşları” yatağı üzrə:

- 14 quyunun qazılması üçün nəzərdə tutulmuş 1637a sayılı meydançanın tikintisi obyektini istismara qəbul olunub, qazma işlərinə başlanılıb. 3 quyu qazılıb, 4-cü quyu qazılır.

- 8 quyunun qazılması üçün nəzərdə tutulmuş 620a sayılı SDÖ-nün tikintisi obyektini üzrə tikinti-quraşdırma işləri yekunlaşıb. 07.10.2016-cı il tarixində işçi komissiyanın iclası keçirilib, iradlar aradan qaldırılır.

- 14 quyunun qazılması üçün nəzərdə tutulmuş 602a sayılı SDÖ-nün tikintisi obyektini istismara verilib. Qazma işlərinə başlanılıb. 1 quyu qazılıb, 2-ci quyuda qazma işləri gedir.

- 2a sayılı İriləşdirilmiş neft yığıcı məntəqəsinin tikintisi obyektini üzrə tikinti işləri davam etdirilir. 2016-cı ildə I kompleks (İSQ1A və İSQ2A) istismara verilib. II kompleks üzrə 18.11.2016-cı il tarixində işçi komissiyanın iclası keçirilib. İradlar aradan qaldırılır, obyekt II kompleks üzrə faktiki vəziyyətə uyğun istismara hazırlanır. Lay sularının utilizasiyası qurğularının quraşdırılması işləri görülür.

- 2585 sayılı SDÖ-də əlavə 10 quyunun qazılması üçün genişləndirilməsi obyektində işə başlanılıb, I kompleks üzrə 2 quyu qazılıb.

- 2150 sayılı SDÖ-də əlavə 2 quyunun qazılması üçün genişləndirilməsi obyektini üzrə 1-ci quyuda qazma işlərinə başlanılıb.

“Neft Daşları” NQÇİ-də alçaq təzyiqli qazın yığılması üçün meydançalarda vakuum kompressorlarının

quraşdırılması işləri davam etdirilmiş, ümumi kompressorların sayı 85-ə çatdırılaraq, gündəlik orta hesabla 1100 min kub metr qazın yığılıb nəql edilməsinə və ətraf mühitin sağlamlaşdırılmasına nail olunmuşdur.

“Qərbi Abşeron” yatağı üzrə:

- Mövcud obyektlərin təmir-bərpası və yeni obyektlərin tikintisi nəticəsində neft hasilatının artırılmasına nail olunmuşdur.

- 10 quyunun qazılması üçün nəzərdə tutulmuş 20 sayılı özüldə tikinti başa çatdırılmış, 10 quyuyu qazılaraq istismara təhvil verilmişdir. Hazırda 11-ci quyunun qazması başa çatmış, mənimsəməyə hazırlıq işləri aparılır.

- Tikinti-quraşdırma işləri hər birində 10 ədəd quyunun qazılması üçün nəzərdə tutulan 10 sayılı SDÖ-də 90 %, 54 sayılı SDÖ-də isə 95% icra olunmuşdur.

“Günəşli” yatağı üzrə:

“Günəşli” yatağında 10 sayılı özülün yenidən qurulması (bərpa olunması) üçün 29 fevral 2016-cı ildə təsdiq olunmuş “Tədbirlər Proqramı”na uyğun olaraq tikinti-quraşdırma işləri 80% icra olunmuşdur.

Hasilatın bərpası istiqamətində 43, 160, 189, 180, 182 və 340 sayılı quyular əsaslı təmir olunaraq istismara verilmişdir. 187 və 143 sayılı quyularda

təmir işləri davam etdirilir.

“Günəşli” yatağı 14 sayılı DDÖ-nün genişləndirilmiş hissəsində əlavə 2 quyunun qazılması üçün yenidən qurulması” layihəsi üzrə obyekt təhvil verilib. 354 sayılı quyunun qazılması başa çataraq istismara təhvil verilmiş və 355 sayılı quyunun qazmasına hazırlıq işləri davam edir.

“Günəşli” yatağında 11 sayılı DDÖ-nün genişləndirilmiş hissəsində əlavə 4 quyunun qazılması üçün yenidən qurulması” layihəsi üzrə obyekt istismara qəbul edilib. 3 quyuyu qazılaraq istismar olunur. 31 sayılı quyuda 3601 metr qazma işi aparılıb və işlər davam edir.

“Bulla-dəniz” yatağı üzrə:

- 682 sayılı EYM-485 sayılı EYM arası əvəzedici estakadanın 1353 p/m-i tikilib. 28.07.2016-da işçi komissiya keçirilib, iradlar aradan qaldırılır. Obyekt Dövlət qəbul komissiyasına hazırlanır.

- 4 quyunun qazılması üçün nəzərdə tutulmuş 6 sayılı SDÖ-nün tikintisi layihəsi üzrə tikinti işləri yekunlaşmış, “SOCAR AQS” MMC tərəfindən 78 sayılı quyunun qazma işlərinə başlanmışdır.

- 5 quyunun qazılması üçün nəzərdə tutulmuş 12 sayılı özülün tikintisi layihəsi üzrə quraşdırılma işləri davam etdirilir.

- Bulla-dəniz” yatağında 2A sayılı QYM-nin tikintisi layihəsi üzrə quraşdırılma işləri davam etdirilir. Həmçinin yataqda 122 sayılı SDÖ-də 125 sayılı quyuyu qazılaraq istismara verilmişdir. 123 sayılı quyuda qazma işlərinə başlanmışdır.

Ümumilikdə neftqazçıxarma proseslərini texnoloji və iqtisadi cəhətdən optimallaşdırmaq məqsədilə elmi-tədqiqat, layihə-konstruktor işləri genişləndirilmiş, müasir texnika və texnologiyalar sınaqdan keçirilərək istehsalatda tətbiq olunmuşdur. O cümlədən, müxtəlif konstruksiyalı dərinlik nasoslarının, kimyəvi kompozisiyalarının, nanotexnologiyaların, yeni təmir və istismar avadanlıqlarının tətbiqindən müsbət nəticələr alınmış və bu işlər uğurla davam etdirilir.

8 QAZIN YIĞILMASI VƏ NƏQLİ

2016-cı ildə qaz-nəql sistemində həyata keçirilmiş tədbirlər:

2016-2017-ci illərin payız-qış mövsümündə Gürcüstan Respublikasına $P=2,5$ MPa təzyiqlə, $Q=10000000$ m³/sutka həcmində təbii qazın ixrac edilməsi məqsədilə "Tədbirlər planı"na uyğun aparılmış işlər:

1. Hacıqabul "B" qovşağında $D=1020$ mm-lik "Qazıməmməd-Qazax" I xətt qaz kəmərinə qazın aşağı təzyiqlə verilməsi məqsədi ilə 2 saylı kranın girişindən $D=1020$ mm-lik "Qazıməmməd-Qazax" I xətt qaz kəmərinə əlavə $D=219$ mm-lik 400 p/m xətt çəkilmiş və 3 A saylı kran ləğv edilmişdir.

2. Goranboy QPS qaz kəməri qolunun $D=1220$ mm-lik Qazıməmməd-Qazax MQKS-lə əlaqələndirilməsi üçün 221-ci km-ə $D=300$ mm-lik yeraltı kran quraşdırılmışdır.

3. $D=1220$ mm-lik qaz kəmərinin 137,3-cü km-də $D1200$ mm-lik xətti kranı yenisi ilə əvəz edilmişdir.

4. $D=1020$ mm-lik Qazıməmməd-Qazax II xətt magistral qaz kəmərinin 258,9-cu km-dəki $D=1000$ mm-lik 29 saylı xətt kranı üzərindəki $D=300$ mm-lik baypas kranı yenisi ilə əvəz olunmuşdur.

5. $D=1020$ mm-lik Qazıməmməd-Qazax II xətt magistral qaz kəmərinin 259,1-ci km-dəki $D=1000$ mm-lik 30 saylı xətt kranı üzərindəki $D=300$ mm-lik baypas kranı yenisi ilə əvəz olunmuşdur.

6. $D=1020$ mm-lik Qazıməmməd-Qazax II xətt magistral qaz kəmərinin 356,9-cu km-dəki $D=1000$ mm-lik 35 saylı xətt kranı və həmçinin üzərindəki iki ədəd $D=300$ mm-lik yeraltı baypas və 1 ədəd $D=300$ mm-lik şam kranları yenisi ilə əvəz olunmuşdur.

7. KS ərazisində olan iki ədəd seperator $D=1020$ mm-lik Qazax-Saquramo magistral qaz kəmərinin "O"-cu km-də layihə əsasında mövcud xəttə birləşdirilmişdir.

8. $D=1020$ mm Qazax-Saquramo magistral qaz kəmərinin "19"-cu km-də Yuxarı Salahlı QPS qaz kəməri qolunun giriş hissələrindəki iki ədəd $D=80$ mm-lik kranlar yenisi ilə əvəz olunmuşdur.

9. $D=1020$ mm Qazax-Saquramo magistral qaz kəməri "O"-cu km-də qaz kəmərinə qol kimi birləşdirilmiş $D=700$ mm-lik 38 saylı kran demontaj

olunmuş və kipləyici qoyulmuşdur.

10. Xramçay Dövlətlərarası ölçü qovşağının $D=720$ mm-lik ölçü xəttinin giriş hissəsindəki $D=700$ mm-lik yerüstü kran yenisi ilə əvəz olunmuşdur.

11. $D=1020$ mm Qazıməmməd-Qazax II xətt magistral qaz kəmərinin 307-ci km-də Qanlı Qobu çay keçidi təmir olunmuşdur.

12. $D=1020$ mm Qazıməmməd-Qazax II xətt magistral qaz kəmərinin 307,4-cü km-dəki $D=1000$ mm-lik 32 saylı xətt kranının həmçinin üzərindəki iki $D=300$ mm-lik yeraltı baypas və 1 ədəd $D=300$ mm-lik şam kranları yenisi ilə əvəz olunmuşdur.

13. $D=1020$ mm Qazıməmməd-Qazax II xətt magistral qaz kəmərinin 340-cı km-də Tovuz çay keçidi təmir olunaraq və mövcud sistemə qoşulmuşdur.

14. $D=1020$ mm Qazıməmməd-Qazax II xətt magistral qaz kəmərinin 374-cü km-də əmələ gəlmiş qaz sızmasının ləğvi ilə əlaqədar Qazax-Bala Cəfəri avtomobil yol keçidi təmir olunaraq və mövcud sistemə qoşulmuşdur.

15. $D=1020$ mm Qazıməmməd-Qazax II xətt magistral qaz kəmərinin 374-cü km-də Ağstafa çay keçidi təmir olunaraq və mövcud sistemə qoşulmuşdur.

Astara MQKS-nin xidməti ərazisindəki $D=1020/1220$ mm-lik "Astara-Qazıməmməd" MQK vasitəsilə İran İslam Respublikasından ildə 2,6 mlrd m³ qazın qəbul edilməsi üçün "Tədbirlər planı"na uyğun yerinə yetirilmiş işlər:

1. $D=1220$ mm-lik "Astara-Qazıməmməd" magistral qaz kəmərinin 2-ci km-də olan porşen buraxma məntəqəsində istismar edilməyən kranlar demontaj olunmuş və həmin hissələr $D=1020$ mm-lik borularla bərpa edilmişdir.

2. $D=1220$ mm-lik "Astara-Qazıməmməd" magistral qaz kəmərinin 47-ci km-də olan porşen qəbul məntəqəsində istismar edilməyən kranlar demontaj olunmuş və həmin hissələr $D=1020$ mm-lik borularla bərpa edilmişdir.

3. $D=1220$ mm-lik "Astara-Qazıməmməd" magistral qaz kəmərinin 174-cü km-də "Azadkənd" ölçü qovşağında qaz axınının istiqamətini dəyişmək məqsədilə yenidənqurma işləri aparılmışdır.

4. Astara Dövlətlərarası ölçü qovşağında qaz axınının istiqamətini dəyişmək məqsədilə və tənzimləyici sistemdə əlavə avadanlıqların quraşdırılması üçün yenidənqurma işləri aparılmışdır.

5. D=1220 mm-lik "Astara-Qazıməmməd" magistral qaz kəmərinin 19-cu km-də Pensər çay keçidi L=132 p/m hissə təmir olunmuşdur.

6. D=1220 mm-lik "Astara-Qazıməmməd" magistral qaz kəmərinin 36-cı km-də L=200 p/m hissə təmir olunmuşdur.

7. "Astara MQKS-nə məxsus, "Astara-Qazıməmməd" MQK-nin 37-ci km-də Lənkəran çay keçidi təmiri obyektinə üzrə D=1020 mm-lik borulardan L=288 p/m yeraltı çəkilərək işlər tamamlanmışdır.

8. D=1220 mm-lik "Astara-Qazıməmməd" magistral qaz kəmərinin 138,4-138,9-cu km-lər arası L=500 metr hissə təmir olunmuşdur.

Magistral qaz kəmərləri sahəsində (MQKS) yerinə yetirilmiş digər işlər barədə:

- D=530 mm-lik "Duvannı-Qaradağ" qaz kəmərinin 22-ci km (Umbakı yolu) ilə 24-cü km (Səngəçal Terminal yaxınlığı) arası qaz kəmərinin korroziyaya uğramış hissəsində təmir işləri aparılaraq yeni D=530 mm-lik, L=1795 metr boru çəkilərək işlək sistemə qoşulmuşdur.

- D=720 mm-lik «Digah-Qaradağ» magistral qaz kəmərinin 7,5-ci km-də korroziyaya uğramış hissəsində təmir işləri aparılaraq yeni D=720 mm-lik, L=918 metr kəmərlər çəkilərək işlək sistemə

qoşulmuşdur.

- D=530 mm-lik "Duvannı-Qaradağ" qaz kəmərinin 5,2 – 6,2 km-lər arası qaz kəmərinin korroziyaya uğramış hissəsində təmir işləri aparılaraq yeni D=530 mm-lik, L=838 p/m, D=426 mm-lik L=183 p/metr, cəmi 1021 p/m boru çəkilərək işlək sistemə qoşulmuşdur.

- D=530 mm-lik «Qum adası-Qazanlar» magistral qaz kəmərinin 10,1-11,5-ci km arası 1 436 p/m hissə yeni çəkilmiş və işlək sistemə qoşulmuşdur.

- Yeni çəkilmiş D=325 mm-lik, 5131 p/m Goranboy QPS qaz kəməri qolu 1-ci Qazıməmməd-Qazax MQK-nin 275-ci km-də kəməre qoşularaq istismara verilmişdir.

- "Qobustan-Şirvan" qaz kəmərinin "Fidan MMC" dən Atbulaq QPS-na qədər 6377 p/m (D=325 mm-lik- 6124,34 p/m, D=530 mm-lik 253,48 p/m) və D=720 mm-lik "Qalmaz-Qazıməmməd" II xətt qaz kəməri arası D= 530 mm-lik 502,34 p/m xətt çəkilmişdir.

- D=1220 mm-lik "Altağac-Ağsu" qaz kəmərinin 73-74-cü km də yeni təmir olunmuş 1000 p/m hissəsi mövcud xəttə birləşdirilmişdir.

- Yeni çəkilmiş D=325 mm-lik 12000 p/m Sığırılı QPS qaz kəməri qolu D=1220 mm-lik Qazıməmməd-Qazax II xətt qaz kəmərinə qoşulmuşdur.

- Kürsəngi-Şirvan QPS qaz kəmərinin 0-2,2-ci km arası hissədə 2270 p/m, 5-11-ci km arası

məsafədə 5164 p/m xətlər çəkilmişdir.

- 530 mm-lik "Yaşma-Siyəzən" MQK-nin 493,4 p/m korroziyaya uğramış hissəsi 225 mm-lik polietilen boru ilə, 1400 p/m hissəsi 273 mm-lik metal boru ilə, 3710 p/m hissəsi 377 mm-lik metal boru ilə və 250 p/m hissəsi isə 325 mm-lik izolyasiyalı metal boru ilə əvəz olunmuşdur.

- 2016-cı il ərzində təhvil verilən qazın hesabatının dəqiq aparılması məqsədilə mənəvi cəhətdən köhnəlmiş 7 ədəd qaz paylayıcı stansiyaların və 2 qaz ölçü qovşaqlarının texnoloji hissələri yenidən qurulmuşdur.

- 2016-cı ildə MQKS-lərin tabeliyində olan QPS-lərdə 11 ədəd odarizə qurğuları quraşdırılaraq istismara verilmişdir;

- Magistral qaz kəmərlərinin korroziyadan mühafizə olunması üçün yeni 12 ədəd katod mühafizə qurğuları, 10 ədəd drenaj qurğusu, 20 ədəd protektorlar və 590 ədəd NÖM-i quraşdırılaraq istismara verilmişdir;

- QPS-in çıxış xətti üzərində 206 ədəd yüksək təzyiqdən mühafizə signalizasiya sistemləri quraşdırılmışdır.

- Beləliklə, 2016-cı ildə magistral qaz

kəmərləri sahəsi üzrə quraşdırılmış yeni qaz kəmərlərinin uzunluğu 39,8 km, əsaslı təmir edilmiş qaz kəmərlərinin uzunluğu isə 10,1 km-dir.

- 2016-cı il ərzində magistral qaz kəmərlərində cəmi 162 ədəd kran və siyirtmələr yenisi ilə əvəz olunmuş, 31 ədəd tənzimləyici qurğu, 18 ədəd qoruyucu klapən və 8 ədəd separator quraşdırılmışdır.

- 2016-cı il ərzində təhvil verilən qazın hesabatının dəqiq aparılması məqsədilə mənəvi cəhətdən köhnəlmiş 7 ədəd qaz paylayıcı stansiyaların və 2 qaz ölçü qovşaqlarının texnoloji hissələri yenidən qurulmuşdur.

2016-cı ildə qaz təchizatı sahəsində həyata keçirilmiş tədbirlər:

- "Azəriqaz" İB üzrə 2016-cı ildə cəmi 279,4 km qaz kəmərləri əsaslı təmir edilmişdir, o cümlədən Bakı şəhərinin qaz təchizatı şəbəkəsində - 115,1 km, regionların qaz təchizatı şəbəkəsində - 164,3 km qaz kəməri;

- 2016-cı ildə cəmi 7805,4 km uzunluğunda yeni qaz kəmərləri quraşdırılmışdır, o cümlədən Bakı şəhərinin qaz təchizatı şəbəkəsində - 25 km, regionların qaz təchizatı şəbəkəsində -

Azərbaycan Respublikasında təbii qazla təmin olunmuş əhali abonentlərinin sayı

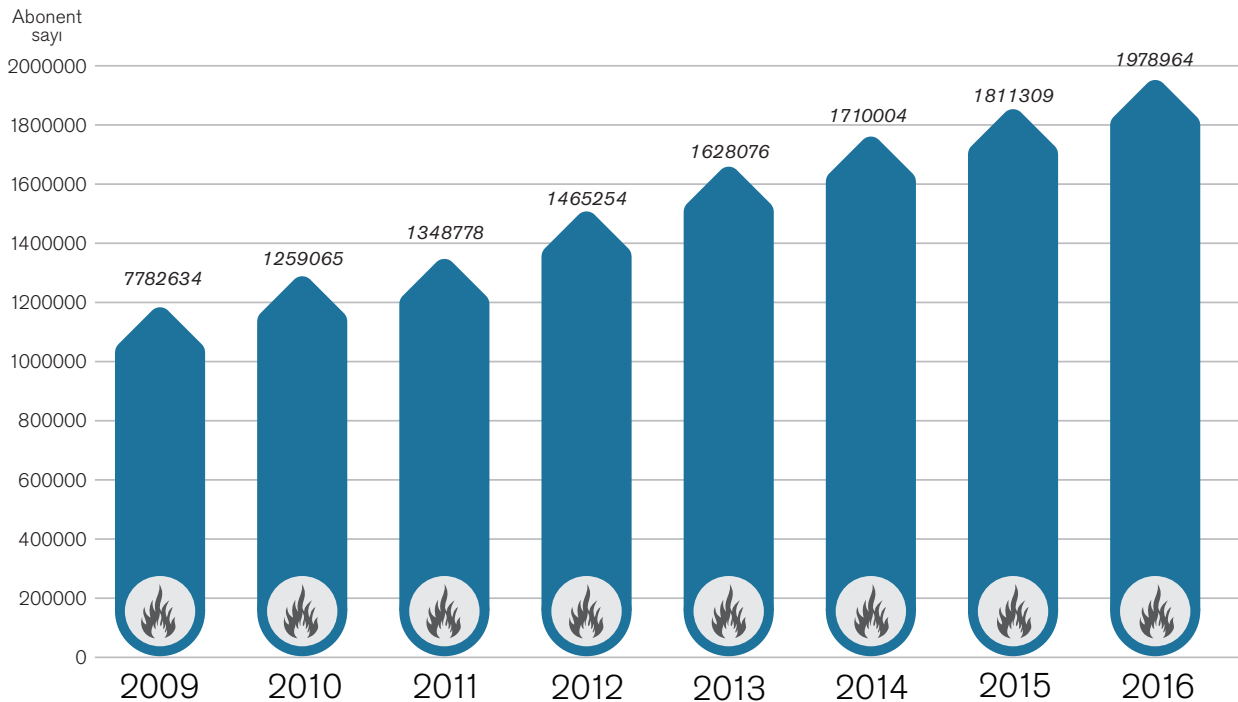

Diagram VIII.1

7780,4 km qaz kəməri;

- Əhali abunəçilərinin mənzillərində 2016-cı ildə cəmi 270135 ədəd məişət qaz sayğacı quraşdırılmış və əvəz olunmuşdur, o cümlədən Bakı şəhərində - 71573 ədəd, regionlarda - 198562 ədəd. Ümumən, respublika üzrə təbii qazla təmin olunan əhali abunəçilərində sayğacların səviyyəsi 100 faizə çatdırılmışdır.

- Əhali abunəçilərində 119541 ədəd "smart-kart" tipli məişət qaz sayğacı quraşdırılmış və əvəz olunmuşdur, o cümlədən Bakı şəhərində - 70757 ədəd, regionlarda - 48784 ədəd;

- Yeni quraşdırılmış qaz paylayıcı və tənzimləyici məntəqələrin sayı - 1 ədəd.

- "Azəriqaz" İB tərəfindən 2016-cı ildə 209 yaşayış məntəqəsi qazlaşdırılaraq təbii qaz verilmişdir;

- 2016-cı ildə qazla təmin olunmuş yeni əhali abunəçilərinin sayı 171707 abunəçi olmuşdur, o cümlədən Bakı şəhərində - 29551 abunəçi, regionlarda - 142156 abunəçi;

- 01.01.2017-ci il tarixinədək təbii qazdan istifadə edən əhali abunəçilərinin sayı 1978964 olmuşdur, o cümlədən Bakı şəhərində 770747 abunəçi, regionlarda - 1208217 abunəçi;

- 01.01.2017-ci il tarixinədək "smart-kart" sayğacı ilə təmin olunmuş əhali və qeyri-əhali abunəçilərin sayı 1027649 olmuşdur, o cümlədən Bakı şəhərində 734224 abunəçi, regionlarda 293425 abunəçi. Ondən əhali abunəçiləri üzrə müvafiq olaraq sayı 1019657 olmuşdur, o cümlədən Bakı şəhərində 728553 abunəçi, regionlarda 291104 abunəçi.

9 NEFT EMALI

Hər il olduğu kimi 2016-cı ildə də Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) neft emalı kompleksinin əməkçiləri ölkəmizin neft məhsullarına olan tələbatını və şirkətin neft məhsullarının ixrac olunması ilə əlaqədar öhdəliklərini yerinə yetirməsi üçün uğurla çalışmışlar. SOCAR-ın Emal kompleksinin neft emalı zavodunda 2016-cı ildə 6009,4 min ton xam neft emal olunmuşdur. Hesabat ilində emal olunmuş xammaldan 1139,6 min ton avtomobil benzinini, 627,3 min ton reaktiv mühərrik yanacağı, 1881,9 min ton dizel yanacağı, 185,6 min ton maye qazlar, 179,1 min ton bitum, 9,8 min ton sürtkü yağları, 206,6 min ton koks və sair məhsullar istehsal edilmişdir. 2016-cı ildə neft emalının dərinliyi 89,5% təşkil etmişdir (cədvəl IX.1).

2015-2016-cı illərdə neftin emalı və neft məhsullarının istehsalı

	2016-cı il			2015-ci il	2015-ci ilə nisbətən, %
	Proqnoz	Fakt	proqnoza nisbətən, %		
Neft emalı-cəmi	6069,9	6009,4	99,0	6478,9	92,8
Benzinlər- cəmi	1495,0	1313,1	87,8	1419,2	92,5
o c. Avtomobil benzinləri	1320,0	1139,6	86,3	1223,9	93,1
Hidrotəmizlənmiş benzin	175,0	173,6	99,2	195,3	88,9
Reaktiv mühərrik yanacağı	601,9	627,3	104,2	688,3	91,1
Dizel yanacağı	2011,8	1881,9	93,5	2053,4	91,6
Açıq rəngli məhsullar	4108,7	3822,4	93,0	4160,9	91,9
Açıq rəngli məhsulların çıxım %	67,7	63,6	94,0	64,2	99,0
Maye qazlar	218,3	185,6	85,0	157,6	117,8
Təmizlənmiş quru qaz	64,0	59,3	92,7	64,9	91,4
Mühərrik yanacağı DT	293,3	68,4	23,3	63,6	107,5
Sürtkü yağları	54,3	9,8	18,0	24,6	39,7
Soba mazutu	371,6	398,6	107,3	313,0	127,4
Neft bitumu	200,3	179,1	89,4	171,8	104,3
Neft koku	211,2	206,6	97,8	254,8	81,1
Vakuum qazoyl	0,0	365,0		689,4	52,9
Emal dərinliyi, %	90,0	89,5	99,4	91,4	97,9

Cədvəl IX.1, min ton

İl ərzində istehsal olunmuş neft məhsullarının 73%-i daxili bazara, qalan 27%-i isə ixrac olunmuşdur. İxrac olunmuş məhsulların 59.5%-ni dizel və neft koksu təşkil etmişdir.

Neft məhsullarının istehsalı emal zavodunda istismar edilən texnoloji qurğuların xammal ilə yüklənməsindən asılılığını nəzərə alaraq həmin məlumatlar cədvəl IX.2-də nəzərdən keçirilmişdir.

2015-2016-cı illərdə neftin emalı və neft məhsullarının istehsalı

Qurğular	2016-cı il			2015-ci il	
	Proqnoz	Fakt	%	Fakt	%
NEZ-də:					
İlkin emal qurğusu (21 №-li)	4693,96	4707,27	100,3	5040,06	93,4
İlkin emal qurğusu (202 №-li)	650,00	688,07	105,9	907,73	75,8
İlkin emal qurğusu (305 №-li)	750,00	712,65	95,0	645,62	110,4
Cəmi ilkin emal	6093,96	6107,99	100,2	6593,41	92,6
Katalitik riforminq qurğusu	573,66	536,36	93,5	600,32	89,3
Tədrici koklaşma qurğusu	1055,76	1064,56	100,8	1122,26	94,9
Katalitik krekinq qurğusu	1898,44	1619,83	85,3	1608,91	100,7
Hidrotəmizləmə bölməsi (100-cü bölmə)	2131,04	1806,25	84,8	2013,03	89,7
Bitum istehsalı qurğusu	201,30	179,94	89,4	172,54	104,3
Hidrotəmizləmə qurğusu (501 №-li)	630,29	247,72	39,3	191,58	129,3

Cədvəl IX.2, min ton

Bəzi texnoloji qurğularda emal proqnozunun tam icra olunmamasının səbəbi texnoloji qurğularda planla nəzərdə tutulmayan əsaslı təmir işlərinin aparılması və həmin qurğularda istehsal olunan məhsullara tələbatın az olması ilə əlaqədar olmuşdur.

Zavodda xammalın səmərəli emal olunmasını və məqsədli məhsullara xammalın sərfini xarakterizə edən göstəricilərdən olan, texnoloji qurğularda məqsədli məhsulların çıxım faizləri haqqında məlumatlar cədvəl VIII.3-də nəzərdən keçirilmişdir.

Texnoloji qurğularda məqsədli məhsulların çıxım faizləri haqqında məlumat (%)

	2016-cı il			2015-ci il	
	proqnoz	fakt	fərq	fakt	Fərq
NEZ-də:					
İlkin emal qurğusu (21 №-li)	45,8	45,6	-0,2	45,3	0,3
İlkin emal qurğusu (202 №-li)	52,0	45,8	-6,2	52,8	-7,0
İlkin emal qurğusu (305 №-li)	50,5	47,6	-2,9	47,5	0,1
Cəmi ilkin emal	47,0	45,8	-1,2	46,6	-0,8
Katalitik riforminq qurğusu	83,0	83,0	0,0	83,0	0,0
Tədrici koklaşma qurğusu	68,0	61,5	-6,5	69,4	-7,9
Katalitik krekinq qurğusu	55,5	53,2	-2,3	53,3	-0,1
Bitum istehsalı qurğusu	99,5	99,6	0,1	99,6	0,0

Cədvəl IX.3

Cədvəldən görünür ki, 2016-cı ildə neftin ilkin emalı, tədrici koklaşma və katalitik krekinq qurğularından başqa, bütün texnoloji qurğularda məqsədli məhsulların çıxım faizləri üzrə plan yerinə yetirilmişdir. Hesabat dövründə məqsədli məhsulların istehsalı cəmi ilkin emal üzrə 1,2%, tədrici koklaşma üzrə 6,5%, katalitik krekinq qurğusunda isə 2,3% kəsirlə icra edilmişdir.

Neft və neft məhsullarının itkiləri haqqında. Neft emalı kompleksində istismar edilən hər bir texnoloji qurğunun layihə və reqlament sənədlərində həmin proses zamanı əmələ gələn itki normaları

haqqında məlumatlar göstərilir. Buna görə zavodda itkilər emal qurğularında reqlamentə görə nəzərdə tutulmuş itki normalarından və emal olunmuş xammalın həcmindən asılı olaraq formalaşır. Zavodun kollektivi itkilərin aşağı salınması istiqamətində ardıcıl iş aparmışlar. Bunun nəticəsində 2016-cı ildə Heydər Əliyev adına NEZ-də neft və neft məhsullarının itkiləri faktiki emal olunmuş xammal üçün normalarla gözlənilən miqdardan 13,42 min ton və yaxud 0,22% aşağı olmuşdur.

Katalizator və reagentlərin sərfi haqqında. Zavodda istismar edilən texnoloji qurğularda hər bir prosesin reqlamentə uyğun normal fəaliyyəti üçün müxtəlif katalizator və reagentlərdən istifadə olunur. Hesabat ilində neft emalı zavodunda 4,0 min ton müxtəlif katalizator və reagentlərə qənaət olunmuşdur.

Yanacaq və enerji resurslarının sərfi haqqında. Neft məhsullarının istehsalına aid olan xərclərin formalaşmasında yanacaq və enerji resurslarının sərfinin xüsusi əhəmiyyət daşımasını nəzərə alaraq, hesabat ilində onların sərfi ilə əlaqədar məlumatlar nəzərdən keçirilmişdir (cədvəl IX.4).

2016-cı ildə neft emalı kompleksində yanacaq, istilik və elektrik enerjisinin sərfi haqqında

Göstəricilər	Ölçü vahidi	Norma üzrə sərf	Faktiki sərf	Qənaət (-) artıq sərf (+)
Yanacaq	tşyan *	576792	548690	-28102
Elektrik enerjisi	min kVtsaat	474489	395015	-79474
İstilik enerjisi H	kal	762729	628521	-134208

* tşyan – ton şərti yanacaq

Cədvəl IX.4

Yanacaq və enerji resurslarının sərfi ilə bağlı məlumatların təhlili göstərir ki, bütün növ enerji resurslarından qənaətlə istifadə olunmuşdur. Neft emalı zavodunda enerji resurslarının aşağı salınması istiqamətində aparılmış müxtəlif təşkilatı-texniki tədbirlər nəticəsində 28,1 min ton şərti yanacaq texnoloji yanacağa, 79,5 milyon kVt.saat elektrik enerjisinə və 134,2 min Hkal istilik enerjisinə qənaət edilmişdir.

Qazın emalı və qaz emalından alınan məhsullar. 2016-cı ildə Qaz emalı zavodu üzrə təbii qazın emalı və hazır məhsulların istehsalı üzrə əsas göstəricilər aşağıdakı kimi olmuşdur (cədvəl IX.5).

2016-cı ildə Qaz emalı zavodunda təbii qazın emalı və hazır məhsulların istehsalı haqqında məlumat

Məhsulların adı	Ölçü vahidi	2016-cı il			2015-ci il	
		Proqnoz	Fakt	%	Fakt	%
Təbii qaz	mln m ³	3520,00	3000,70	85,2	3401,82	88,2
Təmizlənmiş təbii qaz	mln m ³	3453,70	2954,30	85,5	3361,10	87,9
Texniki butan	min ton	22,49	14,09	62,7	15,03	93,7
Qaz benzini (nafta)	min ton	24,00	23,09	96,2	26,53	87,0

Cədvəl IX.5

Məlumatlardan görünür ki, hesabat ilində zavodda faktiki olaraq 3000,7 mln m³ qaz emal olunaraq proqnoz göstəricilərinə 85,2% əməl edilmişdir. Emal proqnozuna kəsrli əməl olunması "Azneft" İB tərəfindən zavoda təhvil verilən qazın həcminin proqnoza nisbətən az olması ilə əlaqədar olub. Bu göstərici 2015-ci ilin müvafiq göstəricisinə nisbətən 88,2% təşkil edib. 2016-cı il ərzində zavodda 2954,3 mln m³ təmizlənmiş təbii qazla yanaşı 14,09 min ton texniki butan və 23,09 min ton qaz benzini istehsal edilmişdir.

İstehsal edilmiş qaz benzininin bütün həcmi təkrar emal məqsədilə xammal kimi "Azneft" İB-nə, texniki butanın 66,9%-i xammal kimi "Azərikimya" İB-nə 33,1%-i isə daxili bazarda satışa yönəldilmişdir.

Neft-kimya məhsullarının istehsalı. "Azərikimya" İstehsalat Birliyi 2016-cı ili, emal müəssisələrində istehsalat fəaliyyətinin stabilləşdirilməsinin, xammal, material və texniki təminatın səviyyəsinin yüksəldilməsinin nəticəsi olaraq 2015-ci il ilə müqayisədə aşağıdakı texniki iqtisadi göstəricilərlə başa çatdırmışdır (cədvəl IX.6).

2016-cı ildə "Azərikimya" İB-nin bəzi əsas göstəriciləri

Məhsulların adı	Ölçü vahidi	2016-cı il			2015-ci il	
		Proqnoz	Fakt	%	Fakt	%
Xammal	ton	338980,0	358382,0	105,7	374765,0	95,6
Polietilen	ton	117261,0	100256,7	85,5	103481,7	96,9
Etilen	ton	120193,0	103410,8	86,0	106699,6	96,9
Propilen	ton	58275,0	52188,7	89,6	56392,0	92,5
BBF	ton	0,0	22167,6	0,0	24785,0	89,4
Maye piroliz qətranı	ton	65560,0	69987,2	106,8	73350,1	95,4
Ağır piroliz qətranı	ton	17300,0	17146,3	99,1	22077,6	77,7
Saf İPS	ton	10000,0	8942,3	89,4	12252,2	73,0

Cədvəl IX.6

2016-cı ildə "Azərikimya" İB-də 358,38 min ton neft-kimya xammalı emal olunaraq 103,4 min ton etilen, 52,2 min ton propilen və 109,3 min ton digər qiymətli piroliz məhsulları istehsal etmişlər. EP-300 piroliz qurğusunda olefinlərin faktiki çıxım faizi 43,4% təşkil etmişdir. İl ərzində istehsal olunmuş polietilenin miqdarı 100,3 min ton təşkil edib.

2016-cı ildə "Azərikimya" İB-də istifadə olunmuş yanacaq, istilik və elektrik enerjisi haqqında məlumatlar aşağıdakı cədvəldə göstərilmişdir (cədvəl VIII.7).

2016-cı ildə istehsal olunmuş neft-kimya məhsullarının 14,3% respublika daxilinə, 85,7% isə ixrac olunmuşdur.

"Azərikimya" İB-də yanacaq, istilik və elektrik enerjisinin sərfi

No	Enerji daşıyıcıları	Ölçü vahidi	Norma üzrə sərf	Faktiki sərf	(-qənaət) (+izafi sərf)
1	Yanacaq - cəmi, o cümlədən: təbii qaz metan-hidrogen fraksiyası	t.ş.y	383669 232229 151440	379807 228367 151440	-3862 -3862 -
2	Elektrik enerjisi	min kVts	235205,6	232580,2	-2625,4
3	Istilik enerjisi	hkal	1727555	1607528	-120027
4	Texniki Ceyranbatan suyu	min m ³	5088,0	5111,8	+23,7

Cədvəl IX.7

10 MAYA DƏYƏRİ

SOCAR üzrə neftin və qazın maya dəyəri yalnız Şirkətin tərkibində olan neftqazçıxarma idarələri üzrə araşdırılır.

2016-cı ildə 1 ton neftin istehsal maya dəyəri 97,81 manat təşkil etmiş və keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 3,07 manat və ya 3,2% artmışdır.

Şirkət üzrə neft hasilatına çəkilən faktiki xərclər aşağıdakı cədvəldə verilir.

2016-cı ildə "Azərikimya" İB-nin bəzi əsas göstəriciləri

Xərc maddələri	Ölçü vahidi	2016	Xüsusi çəkisi	2015 (müqayisə)	Xüsusi çəkisi
Material xərcləri	min manat	22989	3,3	29912	4,3
Yanacaq xərcləri	"-	854	0,1	1023	0,1
Elektrik enerjisi xərcləri	"-	8490	1,2	8051	1,2
Əmək haqqı xərcləri	"-	108067	15,5	101527	14,6
Sosial sığorta fonduna ayırmalar	"-	22029	3,2	20508	2,9
Əsas vəsaitlərin amortizasiyası	"-	122113	17,5	122362	17,5
Əsas vəsaitlərin təmiri	"-	49229	7,1	72529	10,4
Əsas vəsaitlərə texniki xidmət	"-	32448	4,7	14663	2,1
Nəqliyyat xərcləri	"-	118437	17,0	129401	18,6
Mühafizə xərcləri	"-	13469	1,9	13666	2,0
Mədən vergisi	"-	68914	9,9	74927	10,7
Digər vergilər	"-	36305	5,2	35455	5,1
Digər xidmətlər	"-	50266	7,2	35777	5,1
Digər xərclər	"-	42512	6,1	37429	5,4
Cəmi istehsal xərcləri	"-	696122	100,0	697230	100,0
Əmtəəlik məhsula çəkilən xərclər	"-	606458		639315	
Əmtəəlik məhsul	ton	6200403		6748448	
1 ton neftin maya dəyəri	manat	97,81		94,74	
NQÇİ-lərin inzibati xərcləri	min manat	59176		50255	
Daxili dövriyyə və qalıqın dəyişməsinin dəyərləndirilməsi	min manat	30488		7660	

Cədvəl X.1

Şirkət üzrə neftin hasilatına çəkilən cəmi istehsal xərclərinin tərkibində material və komponent xərclərinin xüsusi çəkisi - 3,3%, əmək haqqı - 15,5%, sosial ehtiyaclara ayırmalar - 3,2%, amortizasiya ayırmaları - 17,5%, təmir xərcləri 7,1%, texniki xidmət xərcləri - 4,7%, nəqliyyat xərcləri- 17,0%, mədən vergisi - 9,9% və s. təşkil edir.

2016-cı ildə 1000 m³ qazın faktiki istehsal maya dəyəri 46,77 manat təşkil etmişdir ki, bu da keçən illə müqayisədə 7,03 manat və ya 17,7% artmışdır.

Şirkət üzrə qaz hasilatına çəkilən faktiki xərclər aşağıdakı cədvəldə verilir.

Xərc maddələri	Ölçü vahidi	2016	Xüsusi çəkisi	2015 (müqayisə)	Xüsusi çəkisi
Material xərcləri	min manat	8162	3,2	8404	3,5
Yanacaq xərcləri	"-	305	0,1	224	0,1
Elektrik enerjisi xərcləri	"-	810	0,3	754	0,3
Əmək haqqı xərcləri	"-	25495	9,9	23738	9,9
Sosial sığorta fonduna ayırmalar	"-	5114	2,0	4762	2,0
Əsas vəsaitlərin amortizasiyası	"-	75954	29,4	74794	31,1
Əsas vəsaitlərin təmiri	"-	16860	6,5	21665	9,0
Əsas vəsaitlərə texniki xidmət	"-	11120	4,3	4387	1,8
Nəqliyyat xərcləri	"-	44312	17,2	41258	17,2
Mühafizə xərcləri	"-	4452	1,7	4146	1,7
Mədən vergisi	"-	34172	13,2	35773	14,9
Digər vergilər	"-	10590	4,1	9860	4,1
Digər xidmətlər	"-	11139	4,3	5064	2,1
Digər xərclər	"-	9431	3,7	5313	2,2
Cəmi istehsal xərcləri	"-	257916	100,0	240142	100,0
Əmtəlik məhsula çəkilən xərclər	"-	226279		211165	
Əmtəlik məhsul	min m ³	4838174		5313972	
1000m³ qazın maya dəyəri	manat	46,77		39,74	
NQÇİ-lərin inzibati xərcləri	min manat	23057		20467	
Daxili dövriyyə və qalığın dəyişməsinin dəyərləndirilməsi	min manat	8580		8510	

Qeyd: "Muradxanlı" İrəlşdirilmiş Neft Mədəni 11 avqust 2016-cı il tarixdən sərbəstləşdirilmişdir.

Cədvəl X.2

Şirkət üzrə qaz hasilatına çəkilən cəmi xərclərin tərkibində material və komponent xərclərinin xüsusi çəkisi - 3,2%, əmək haqqı – 9,9%, sosial sığortalara ayırmalar – 2,0%, amortizasiya ayırmaları – 29,4%, təmir xərcləri 6,5%, texniki xidmət xərcləri – 4,3%, nəqliyyat xərcləri – 17,2%, mədən vergisi – 13,2% və s. təşkil edir. Şirkət üzrə 1000 m³ əmtəlik qazın maya dəyəri 2015-ci illə müqayisədə 7,03 manat (17,7%) artmışdır.

SOCAR üzrə qazın hasilatına çəkilən xərclərlə yanaşı, Hasilatın Pay Bölgüsü Sazişinin şərtlərinə görə ƏŞ-dən alınan qazın dəyəri, qazın emalı, saxlanması və nəqlinə çəkilən xərclər nəzərə alınmaqla 2016-cı ildə SOCAR üzrə satılan 1000 m³ qazın faktiki xərci 128.77 manat təşkil etmişdir.

Əmtəlik məhsul vahidinin maya dəyərinin (mədən vergisiz) göstəricisini müqayisə edək.

	Ümumi məhsulun istehsal maya dəyəri (mədən vergisiz), manat		2015-ci ilə nisbətən	
	2016	2015	%	+,-
1. Neft, 1 ton	86,69	83,63	3,7	3,06
2. Qaz, 1000m ³	39,71	33,01	20,3	6,70

Cədvəl X.3

Cədvəldən göründüyü kimi Şirkət üzrə neftin və qazın maya dəyərləri artmışdır.

Neftin maya dəyərinin artması keçən ilə nisbətən əmək haqqının, sosial sığorta xərclərinin, əsaslı təmir və texniki xidmət üzrə xərclərin, digər vergilər, digər xidmətlər və digər xərclərin artması hesabına

baş vermişdir. Belə ki, əmək haqqı xərcləri 6540 min manat (6,4%), sosial sığorta xərcləri 1521 min manat (7,4%), əsaslı təmir və texniki xidmət üzrə xərclər 17785 min manat (121,3%), digər xidmətlər üzrə xərclər 14489 min manat (40,5%) və digər xərclər 5083 min manat (13,6%) artmışdır.

Qazın maya dəyərinin artması keçən ilə nisbətən əmək haqqının, sosial sığorta xərclərinin, əsaslı təmir və texniki xidmət üzrə xərclərin, nəqliyyat xərclərinin, mühafizə xərcləri, digər vergilər, digər xidmətlər və digər xərclərin artması hesabına baş vermişdir. Belə ki, əmək haqqı xərcləri 1757 min manat (7,4%), sosial sığorta xərcləri 352 min manat (7,4%), əsaslı təmir və texniki xidmət üzrə xərclər 6733 min manat (153,5%), nəqliyyat xərcləri 3054 min manat (7,4%), mühafizə xərcləri 306 min manat (7,4%), digər vergilər 730 min manat (7,4%), digər

xidmətlər üzrə xərclər 6075 min manat (120,0%) və digər xərclər 4118 min manat (77,5%) artmışdır.

Personal və əmək haqqı şöbəsi (bundan sonra Şöbə) SOCAR-ın strukturuna daxil olan qurumlarda əməyin (işin, idarəetmənin) təşkili, ödənilməsi və normalaşdırılması ilə bağlı rəhbər sənədlərin hazırlanması, bu sənədlərin və əmək qanunvericiliyinin müvafiq müddələrinin tətbiqinin təşkili və nəzarət edilməsini əhatə edir. Şöbə yuxarıda qeyd olunan fəaliyyət istiqamətləri üzrə işlərin təşkili ilə əlaqədar mövcud qanunvericiliyi və digər şirkətdaxili normativ sənədləri rəhbər tutur və bu işlərin icrasının təmin edilməsi üçün mövcud qayda və proseduralara riayət edilməklə araşdırmalar aparır, nəticəsi barədə müvafiq rəy və təkliflər verir.

11 PERSONAL VƏ ƏMƏK HAQQI

Bununla yanaşı şöbənin iş planında nəzərdə tutulmayan, lakin səlahiyyətlərinə aid olan digər məsələlərin icrası təmin edilir. Belə ki, şöbə tərəfindən SOCAR-ın strukturuna daxil olan qurumların, eləcə də bu qurumlarda çalışan işçilərin əmək şəraiti şərtləri ilə bağlı çoxsaylı müraciətlərinə baxılır və müvafiq qaydada icrası təmin edilir.

Şöbənin səlahiyyətlərinə aid işlərə bir qayda olaraq SOCAR-ın müvafiq əmri ilə yaradılmış "Şirkətin idarəetmə strukturuna daxil olan qurumlarında əmək normalarının, onların təşkilati strukturunun, gəlir və xərclər smetasının müəyyən edilməsi üzrə daimi fəaliyyət göstərən Komissiya"nın Əsasnaməsinə əsasən Komissiyada baxılır və müvafiq qaydada rəsmiləşdirilir.

SOCAR-ın 12 avqust 2010-cu il tarixli 103 nömrəli "Şirkətin idarəetmə strukturuna daxil olan qurumlarında əmək normalarının, onların təşkilati strukturunun, gəlir və xərclər smetasının müəyyən edilməsi üzrə fəaliyyətin tənzimlənməsi haqqında" əmrinin 3-cü bəndi ilə təsdiqlənmiş Şirkətin idarəetmə strukturuna daxil olan qurumlarında əmək normalarının, onların təşkilati strukturunun, gəlir və xərclər smetasının müəyyən edilməsi üzrə daimi fəaliyyət göstərən Komissiyanın Əsasnaməsinin 1.5. bəndinə əsasən Komissiya hər təqvim ilinin yekunlarına uyğun fəaliyyəti haqqında hesabat hazırlayır və SOCAR-ın Prezidentinə təqdim edir.

Komissiyanın 2016-cı il ərzində 11 iclası keçirilmiş və bu iclaslar müvafiq qaydada rəsmiləşdirilmişdir. 2016-cı il ərzində Komissiyanın gündəliyində 219 məsələyə baxılmışdır. Onlardan 186-sı Şirkətin tərkibinə daxil olan qurumların ştat cədvəllərinə dəyişikliklər edilməsi, təşkilati strukturlarının təsdiq edilməsi və işçilərin optimal sayına yenidən baxılması, 7-si Şirkətin strukturuna daxil olan müəssisələrin, Ortaq neft şirkətlərinin, Nümayəndəliklərin illik saxlanma xərcləri smetalarının və büdcə xərclərinin təsdiq edilməsi, 2-si Baş ofisin şöbələrinin Əsasnamələrinin və işçilərin vəzifə təlimatlarının təsdiq olunması, 18-i Şirkətin strukturuna daxil olan qurumlarda

əməliyyat fəaliyyətinin təhlili və xərclərin azaldılması istiqamətində görülən işlər barədə məlumatların müzakirəsi haqqında və 6-sı mövzu işlərinin, vaxt normalarının təsdiq edilməsi ilə əlaqədar olmuşdur.

Komissiyasının iclaslarında yuxarıda qeyd olunanlardan 185 müraciətə müsbət, 12 müraciətə mənfə, 22 müraciətə Komissiya tərəfindən düzəlişlər edilməklə razılıq verilmiş və ya müəssisələrin öz səlahiyyətinə aid olduğundan məsələyə baxılması müəssisənin rəhbərliyinə həvalə edilmişdir.

2016-cı ildə SOCAR-da çalışan işçilərin orta siyahı sayı 50933 nəfər təşkil etmiş və bu da 2015-ci il ilə (52576 nəfər) müqayisədə 1643 nəfər azalmışdır.

2016-cı il ərzində Şirkət üzrə işçilərin orta siyahı sayının 1643 nəfər (3,12%) azalmasının səbəbi Şirkətin idarəetmə mexanizminin təkmilləşdirilməsi, onun fəaliyyətinin səmərəliliyinin daha da artırılması məqsədilə aşağıdakı struktur dəyişikliklərinin həyata keçirilməsi ilə əlaqədardır:

- SOCAR-ın və ANQSIHİRK-nın 03 iyul 2012-ci il tarixli 81 və 14-29ə nömrəli "ARDNŞ-də işçilərin sayının optimallaşdırılması üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar artıq işçi qüvvələrinin sərbəstləşdirilməsinin stimullaşdırılması barədə" əmr-qərarına əsasən 2016-cı ildə Şirkət üzrə 959 nəfər işçiyə 3013525 manat, o cümlədən 550 nəfər təqaüdcüyə 2050135 manat məbləğində orta aylıq əmək haqqının 5 misli miqdarında birdəfəlik işdənçıxma müavinəti verilmişdir;

- SOCAR-ın 11.09.2016-cı il tarixli SOCAR161000030270010020A00073 nömrəli Əmri ilə "Muradxanlı" İrəlşdirilmiş Neft Mədəninin "Azneft" İstehsalat Birliyinin təşkilati strukturundan çıxarılması;

- SOCAR-ın 10.11.2015-ci il tarixli SOCAR/15-1000/01/SM-04-000090 nömrəli əmrinə əsasən "Azəriqaz" İstehsalat Birliyinin 10.11.2015-ci il tarixli SOCAR/15-2900/02-06-000684 sayılı əmri ilə Birlik üzrə müvafiq struktur dəyişikliklərinin aparılması;

SOCAR-ın və ANQSIHİRK-nın 03 iyul 2012-ci il tarixli 81 və 14-29ə nömrəli "ARDNŞ-də işçilərin sayının optimallaşdırılması üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar artıq işçi qüvvələrinin sərbəstləşdirilməsinin stimullaşdırılması" haqqında Əmr-qərarın icrası ilə əlaqədar 2016-cı il ərzində SOCAR-ın müəssisə və təşkilatlarında işçilərin sayının optimallaşdırılması ilə bağlı mütəmadi olaraq müvafiq tədbirlər həyata keçirilməkdədir.

2016-cı il ərzində işçilərin orta siyahı sayının 2015-ci ilə nisbətən azalması müəssisələr üzrə aşağıdakı kimi olmuşdur:

SOCAR-ın strukturuna daxil olan qurumlar üzrə hesablanmış əmək haqqı və ona bərabər tutulan digər ödənişlər barədə hesabatlar əsasında əmək haqqının strukturu araşdırılır və müvafiq təkliflər hazırlanır.

Hesabat dövründə SOCAR üzrə cəmi hesablanmış əmək haqqı və digər ödənişlər 595,68 mln manat olmuşdur ki, bu da 2015-ci il ilə (563,68 mln man.) müqayisədə 32,00 mln manat və ya 5,7 % çoxdur. 2016-cı ildə işçilərə cəmi hesablanmış əmək haqqı və digər ödənişlərin tərkibində vəzifə (tarif) maaşlarının məbləği 315,96 mln manat və ya əmək haqqı fondunda xüsusi çəkisi 53% təşkil etmişdir.

- "Azneft" İstehsalat Birliyi üzrə	-	304 nəfər;
- "Azəriqaz" İstehsalat Birliyi üzrə	-	460 nəfər;
- "Azərikimya" İstehsalat Birliyi üzrə	-	144 nəfər;
- İnformasiya Texnologiyaları və rabitə İdarəsi üzrə	-	67 nəfər;
- H.Əliyev adına neft emalı zavodu üzrə	-	208 nəfər;
- Qaz emalı zavodu üzrə	-	36 nəfər;
- "Qaz İxrac" İdarəsi üzrə	-	41 nəfər;
- "Neftqaztikinti" trestini üzrə	-	157 nəfər;
- "Kompleks qazma işləri" trestini üzrə	-	58 nəfər;
- Nəqliyyat İdarəsi üzrə	-	164 nəfər.

Buna əsas səbəb SOCAR-ın 21 aprel 2016-cı il tarixli SOCAR 161000030270060020A0002 nömrəli "SOCAR-ın srtukturuna daxil olan qurumlarda fəaliyyət göstərən işçilərin tarif (vəzifə) maaşlarının artırılması haqqında" Əmr-qərarı ilə SOCAR-ın qurumları ilə əmək münasibətində olan işçilərin tarif (vəzifə) maaşlarının 01.04.2016-cı il tarixdən 10 % artmasıdır.

Digər səbəb isə SOCAR-ın əməyin ödənilməsi sistemində aparılan təkmilləşdirilmələrdir.

Belə ki, 01.01.2016-cı il tarixdən tətbiq edilən SOCAR-ın 28 dekabr 2015- ci il tarixli SOCAR / 15 - 1000 / 01 / SM - 04 - 000099 nömrəli "Əməyin təşkili və normalaşdırılması sahəsində standartların təsdiq və tətbiq edilməsi" haqqında əmri ilə təsdiq edilmiş "Əməyin ödənişi üzrə işçi kateqoriyalarının idarə olunması (SOCARSS-010.2015)" Standartına əsasən peşəkarlığı ilə seçilən işçilərə əlavə ödənişin verilməsidir. Bu əsasla verilən məbləğ 2016-cı il ərzində 9254,57 min manat təşkil etmişdir.

Şirkət üzrə işçilərin orta aylıq əmək haqqı 968,10 manat təşkil etmişdir. 2015-ci il ilə (887,26 manat) müqayisədə 80,84 manat və ya 9,11% artmışdır.

Şirkətin strukturunda fəaliyyət göstərən qurumlardan daxil olan iş vaxtından istifadə balansının vəziyyəti haqqında məlumatlar təhlil edilir və müvafiq təkliflər hazırlanır.

Belə ki, 2016-cı ildə mümkün olan maksimal iş vaxtı fondu 10281640 adam/gün təşkil edir və bunun 94,2%-dən və ya 9685605 adam/günündən səmərəli istifadə edilmişdir. Bir nəfərə düşən orta aylıq iş vaxtı 16 adam/gün. İş vaxtından artıq işlənmiş iş saatları - cəmi 945418 adam(saat)

təşkil etmişdir. 1 nəfərə düşən iş vaxtından artıq iş 2,3 adam/gün təşkil edir.

Müəssisə və təşkilatlarda müvafiq qaydada aparılmış iş yerlərinin attestasiyasının nəticələri şöbədə araşdırıldıqdan sonra baxılmaq üçün Mərkəzi Attestasiya Komissiyasına təqdim edilmiş və Komissiyanın qərarına əsasən aidiyyəti tədbirlərin görülməsi üçün zəruri sənədləşmə işlərinin

aparılması təmin edilmişdir.

Əlverişsiz iqlim şəraiti olan iş yerlərinin siyahısının və buna uyğun mövcud qanunvericiliklə müəyyən edilmiş tarif(vəzifə) maaşlarına artım əmsallarının müəyyən edilməsi və rəsmiləşdirilməsi üçün müvafiq tədbirlər yerinə yetirilmişdir.

SOCAR-ın 08 may 2008-ci il tarixli 74 nömrəli əmri ilə yaradılmış Mərkəzi Attestasiya Komissiyasının işinin təşkili və işçilərə ağır və zərərli əmək şəraitinin müəyyənləşdirilməsi və ona görə ödənişlərin verilməsi işləri həyata keçirilmişdir.

Ağır və zərərli əmək şəraitinə görə əlavə ödənişin məbləği 2015-ci illə müqayisədə 2% azalmış, 2016-cı ildə bu məbləğ 7553,9 min manat təşkil etmişdir.

Müəssisə və təşkilatlarda çalışan işçilərin tarif (vəzifə) maaşlarına müəyyən edilmiş artımların, o cümlədən əlverişsiz iqlim şəraitinə görə, ağır və

zərərli istehsalat amillərinə görə müəyyən edilmiş artımların düzgün tətbiq edilməsi ilə əlaqədar icraçılara müvafiq metodiki göstərişlər verilmiş və nəzarət edilmişdir.

SOCAR-ın strukturuna daxil olan qurumlarda işçilərin əməyinin ödənilməsinin mövcud qanunvericiliyə və şirkətdaxili normativ sənədlərə uyğunluğunun müəyyən edilməsi ilə əlaqədar monitorinqlər aparılmış və işçilərə əmək haqlarının düzgün hesablanmasına ümumi nəzarət həyata keçirilmişdir.

12 MEXANİKA VƏ ENERGETİKA

Neft və qaz hasilatı, təhvil və digər göstəricilər üzrə Dövlət tapşırıqlarının yerinə yetirilməsi və onların səviyyəsinin stabiləşdirilməsi və qismən artırılması məqsədilə SOCAR-ın idarə və müəssisələrinin obyektlərinin fasiləsiz elektrik enerjisi ilə təchizatında etibarlığının artırılması və neft-mədən avadanlıqlarının fasiləsiz iş rejimlərinin təmin edilməsi məqsədilə 2016-cı ildə aşağıdakı işlər yerinə yetirilmişdir.

İl ərzində neft və qaz yataqların kəşfiyyatı, işlənməsi, neftin hasilatı, emalı, saxlanması, nəqli, paylanması və istifadəsi üzrə struktur vahidlərində energetika və mexanika xidmətlərinə texniki və metodiki rəhbərlik etməklə, enerji qurğularının avadanlıqlarının, habelə elektrik ötürücü xətlərinin (EÖX) əsaslı və cari təmir işlərinin vaxtında və keyfiyyətlə aparılması ilə əlaqədar dövlət tapşırıqlarının yerinə yetirilməsi üçün müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsində SOCAR-ın Baş ofisinin Mexanika və energetika şöbəsi yaxından iştirak etmişdir. Mancanaq dəzgahlarının, nasos qurğularının və idarəetmə bloklarının elektrik qurğu və avadanlıqlarının cari təmirinin nəzərdə tutulmuş plan-qrafik üzrə aparılması və elektrik mühərriklərinin tələb olunan gücə uyğun yenisi ilə əvəz edilməsi işlərinin həyata keçirilməsi təmin edilmişdir. Qazma quyularında yeni texnologiyalar əsasında ZJ-30, ZJ-40, ZJ-50, ZJ-70 və Drilmeç 3000HP və HH300, Bentec 3000HP tipli elektron sistemli qazma qurğuları quraşdırılmış, qazma quyularının işə salınması üçün elektrik enerjisinin təchizatı vaxtında təmin olunmuş və qazmadan çıxan yeni quyularda quyuağzı avadanlıqlarının quraşdırılması həyata keçirilmişdir.

2016-cı ildə Energetika sahəsi üzrə yerinə yetirilmiş işlər.

“Azneft” İstehsalat Birliyi. “Neft Daşları” NQÇİ-də Yeni QTİES-dən köhnə QTİES-ə 6/35 kV 10000 kVA 2 ədəd transformatorlara 6 kV-luq kabellər çəkilib. 620A – 619 saylı meydançalar arası 1400 metr sualtı kabel qoyularaq gərginlik verilib. 1 ədəd qazturbogenerator Ukrayna respublikasında blok şəklində əsaslı təmir olunaraq gətirilib.

Çilov adası ətrafı 123,95,80 saylı dəniz özüllər

arası sualtı kabellər təmir olunmuş və Günəşli yatağındakı 3,10,11,5 və 14N^o-li DDÖ-lərdə elektrik təchizatı yenilənmişdir.

“Abşeronneft NQÇİ”-nin 290 saylı EYM-da yeni tikilmiş 401 saylı Paylayıcı Qurğuya köhnə 401 saylı y/st-ya binasından 3 ədəd 6 kV sualtı kabellərin köçürülməsi yerinə yetirilmişdir. Sualtı kabellər vasitəsilə “Darvin bankası” yatağında 12 ədəd SDÖ-nün elektrik təchizatı təmin olunur. Layihə üzrə 2, 3, 4, 5 saylı yarımstansiyalar üçün alınmış avadanlıqlar y/st-ya binalarına quraşdırılmış, ixtisaslaşdırılmış podratçı təşkilat tərəfindən sınaq sazlama işləri yerinə yetirilmiş və digər obyektlərdə işlər davam etdirilir. 8 ədəd yeni W52R355MX8PT markalı 200 kVt, 750 d/d 6 kV (Almaniya istehsalı) elektrik mühərrikləri 4 saylı kompressor stansiyasında maşınlarla quraşdırılaraq istismara verilib.

“N.Nərimanov adına NQÇİ”-nin Daşgil sahəsində rezervuarlar parkında avtomatik yanğınsöndürmə sisteminin işə salınması layihəsi üzrə və NQÇİ-nin enerji sisteminin yenidən qurulması məqsədilə işlərin görülməsi davam etdirilir.

“Ə.Əmirov adına NQÇİ”-də Elektrik təsərrüfatının yenidənqurulması istiqamətində “2 kV-luq elektrik şəbəkəsindən 6 kV-luq elektrik şəbəkəsinə keçid obyekt” layihəsi üzrə neft və qazçıxarma sahələrində müasir standartlara uyğun avadanlıqlarla təchiz olunmuş 10 ədəd yarımstansiya tikilmiş və 1 ədəd komplekt transformator məntəqəsi quraşdırılmışdır. 510 saylı yarımstansiyada 2 ədəd 1800 kVA 35/2 kV-luq transformatorların əvəzinə 2 ədəd 4000 kVA , 517 saylı yarımstansiyada isə 1 ədəd 1800 kVA 35/2 kV-luq transformatorun əvəzinə 1 ədəd 6300 kVA 35/6 kV-luq transformatorlar quraşdırılmış, sınaq-sazlama işləri görülməklə istismara verilib. İstismar müddətini çoxdan başa vurmuş 0,4 və 2 kV-luq hava elektrik ötürücü xətləri 118 km kabel xətləri ilə əvəz olunaraq, 134 ədəd neft quyusu işə salınmış, 1 və 7 saylı NYM-ri, Puta, Quşxana, Korgöz və Mərkəzi NYM-ləri, Texniki su nasosxanası, Vakuüm kompressor stansiyası, NKH və NS, QƏYTS, İAQTS, ETİİS, İPA və NÖCS-lərin inzibati binaları və İstehsalat obyektləri istismara verilib.

“Bibiheybətneft NQÇİ”-də 8 ədəd 6 kV-luq (PQ85-PQ84, y/st108-PQ72, y/st118-PQ35, y/

st107-PQ85, Y/st118-PQ74(1), y/st105-KTM400 kVA kabel N1,2 arası) və 8 ədəd 0,4 kV-luq kabel xətləri (4 saylı NQÇS, PQ 84-dən qidalanan quyular) təmir olunmuşdur.

“Siyəzənneft NQÇİ”-də Zağlı sahəsində 35, 39 N-li PQ-dən qidalanan quyuların və 771 N-li ərazidə neft vuran nasosların elektrik enerjisi ilə təminatını yaxşılaşdırmaq məqsədilə 2-ci transformator və yağ açarları quraşdırılmış, istismara yararsız 0,4 KV-luq panel yeni güc lövhəsi ilə əvəz olunmuşdur.

Dalma Qurğularının Təmiri və Kirayəsi üzrə Eksperimental İstehsalat Müəssisəsində Lay sularının utilizasiyası sahəsində və yeni neft quyularının mənimsənilməsi üçün 2016-cı ildə ORİON 03-400 – 25 ədəd, BNQ-5101M – 10 ədəd, ŞQS-5805M – 10 ədəd, Orion 01-50 – 15 ədəd, Atef-15T – 5 ədəd idarəetmə stansiyası, 8 ədəd 100 kVA gücündə TMPN tipli yağ transformatoru alınaraq istismara buraxılmışdır. Yeni tikilmiş hava kompressor stansiyasında 2 ədəd kompressorların 110 kVt-luq elektrik mühərriklərin işə buraxılması üçün 0,4 kV-luq kabel çəkilmiş və 6 kV-luq PQ 415-də 2 ədəd 6 kV 600 kVA kondensator qurğusu quraşdırılaraq istismara buraxılmışdır.

İstismarda olan avadanlıqların, qurğuların saz vəziyyətdə saxlanması, onlara vaxtli-vaxtında texniki baxışın keçirilməsi və təhlükəsizlik qaydalarına uyğun istismar olunmasına nəzarətin gücləndirilməsi məqsədilə struktur təşkilatlarda avadanlıqların illik PXT (planlı xəbərdarlıq təmiri) qrafikləri üzrə yağlanma və yağ dəyişmə cədvəllərinə uyğun müvafiq işlər yerinə yetirilmiş və müvafiq aktlar tərtib olunmuşdur. “Azneft” İB üzrə 2016-cı ildə kənar müəssisələrdə 97 ədəd (568210 manatlıq) neft-mədən avadanlıqları təmir olunmuşdur. 9485 ədəd (314943 manatlıq) neft-mədən avadanlıqlarının sınağı, defektoskopiyası, pasportlaşdırılması və xaricdən alınan avadanlıqların ekspertiza olunması istiqamətində işlər yerinə yetirilmişdir. 3 ədəd (33741 manatlıq) HAK 250-300 markalı kranlara texniki xidmət göstərilmişdir.

“Azərikimya” İB üzrə 2016-cı ildə Yeni C4 qurğusu üçün L-5 yarımstansiyasında 2 ədəd 1000 kVa-luq, 10/0,4 kV-luq transformator quraşdırılmış və 3 x 150 + 1 x 95 markalı 540 metr kabel xətti çəkilmişdir. L-40 yarımstansiyasından 4 saylı sahəyə gedən 4200 metr məsafədə 6 kV-luq hava xətti yenilənmişdir. L-40 yarımstansiyasından TAM sahəsinə gedən II kabel xəttinin havaxətti ilə birləşdiyi

yerdən en kəsiyi 1x120 mm² olan 1500 metr uzunluğunda kabel çəkilmişdir. Yeni inşa edilən C3 qurğusunun elektrik avadanlıqlarının quraşdırılması və qurğunun elektrik enerjisi ilə təchizatı həyata keçirilmişdir. “Etilen-polietilen” zavodunda yeni inşa edilən çirkab sularının təmizlənməsi qurğusunun elektrik avadanlıqları quraşdırılaraq elektrik enerjisi ilə təchiz olunmuşdur.

Sahələrdə istismar olunan kompressorlarda təmir-təftiş işləri aparılmış, servis xidməti göstərilmişdir. “Polietilen” istehsalatından “Etilen” istehsalatına qayıdan yeni propilen xətlərinin çəkilməsinə başlanmışdır. Yeni C-3 fraksiyasının təmizləmə qurğusunda avadanlıqların bünövrələrinin hazırlanması işləri yerinə yetirilmiş və tikintisinə başlanmışdır.

Qaz İxrac İdarəsi üzrə 2016-cı ildə 40 obyektin elektrik təchizatı üçün layihə-smeta sənədləri hazırlanmışdır. Əlavə olaraq 19 obyektin layihə-smeta sənədləri hazırlanma prosesindədir. 20 obyekt üçün istismara buraxılış aktları alınmış və obyektlər təhvil verilmişdir. Kapital qoyuluşu proqramına daxil edilmiş 15 obyektin elektrik təchizatı təmin olunmuşdur. Mexaniki avadanlıqların təftiş, sınaq və sazlama işləri (19 ədəd separator, 4 ədəd qaynaq aqrekatı), yanğınsöndürmə balonlarının doldurulması (120 ədəd) həyata keçirilmişdir.

Qaz Emalı Zavodu üzrə zavodun elektrik təchizatının fasiləsiz təmin etmək məqsədilə qeyd olunan yarımstansiyada və 35/6/0,4/0,23 kV elektrik şəbəkələrində təftiş, sınaq-sazlama işləri yerinə yetirilmiş, lazımı obyektlərdə kabellər təmir olunmuşdur.

Zavodun istilik enerjisi, içməli və dəniz suyu ilə təchizatı üçün təmir işləri aparılmışdır. Hesabat dövründə zavod üzrə kontur-torpaqlanma sistemləri, statistik gərginlikdən və ildırımın mühafizə sistemlərinin torpaqlanması yoxlanaraq protokollaşdırılmışdır. 512N^o-li y/st-dan 2N^o-li y/st-nı qidalandıran 2 ədəd 6kV kabel xətlərində zədələnmiş hissələrdə təmir işləri aparılmışdır. Layihə əsasında qazanxanada yenidənqurma işləri aparılmışdır. 6 ədəd müxtəlif markalı elektrik mühərriki təmir olunmuşdur. Buxar qazanxanasında HDR-300 tipli və su qızdırıcı qazanxanada isə “Alarko” tipli qazanların fasiləsiz iş rejimi üçün təftiş və xidmət işləri yerinə yetirilmişdir.

Kompleks Qazma İşləri Tresti üzrə - “Neft Daşları” istehsalat bölümünün “Neft Daşları” sahəsindəki

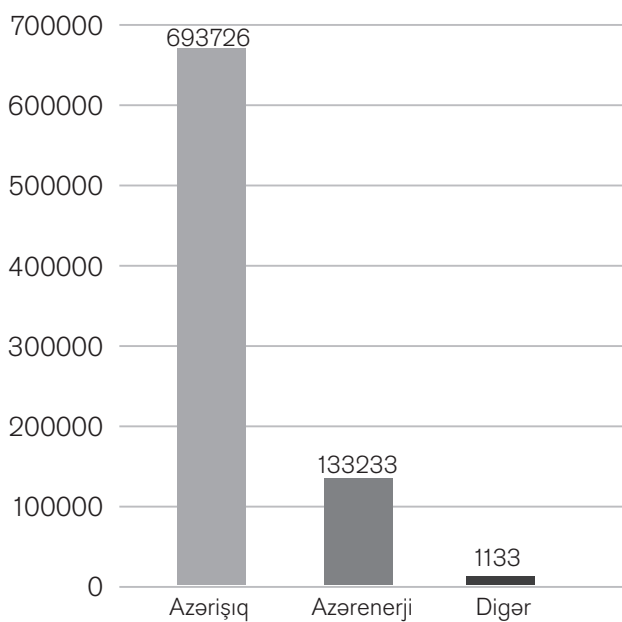
602A və 620A sayılı DSÖ-lərdə qazma avadanlıqları quraşdırılmış və qazma işlərinə başlanmışdır. Buruqda 800 kVt-lıq sabit cərəyan mühərriklər, 2 ədəd CAT 3512B 1200 kvt-lıq əsas dizel-generator, CAT 3406 400 kVt-lıq köməkçi generator və SCR elektron idarəetmə qurğusu quraşdırılaraq istismara buraxılmışdır.

H.Əliyev adına NEZ istismar olunan 31 sayılı katalitik-riforminq qurğusunun DR-211÷214 sobaları arasındakı transfer xətlərində və sobalarda yaranmış nasazlıqlar aradan qaldırılmışdır. Zavodun 4 nömrəli istehsalatın N322/1,2 hidrokəsici nasoslari üçün rəvan işə salma qurğusunun və 12 nömrəli sexdə Azot kompressoru üçün elektrik güc avadanlıqlarının kabel xətləri quraşdırılaraq istifadəyə verilmişdir.

"Neft Kəmərləri" İdarəsinin Qaradağ NKİ-nin Puta NNS-da yeni quraşdırılmış dairəvi su və köpüklə yanğıın söndürmə sistemi işə buraxılmışdır. "Daşgil" NNS-nın yanğıın söndürmə sisteminin yenidən qurulması layihəsi işlənib və tikinti-quraşdırma işləri başa çatmışdır.

2016-cı ilin yanvar – dekabr ayları ərzində SOCAR-ın müəssisə və təşkilatları enerji təchizatı müəssisələrindən, cəmi 828092 min kVt.saət elektrik enerjisi almışdır.

O cümlədən, "Azərişiq" ASC-dən 693726 min kVt.saət, "Azərenerji" ASC-dən 133233 min kVt. saat və digər idarələrdən 1133 min kVt.saət elektrik enerjisi alınmışdır.

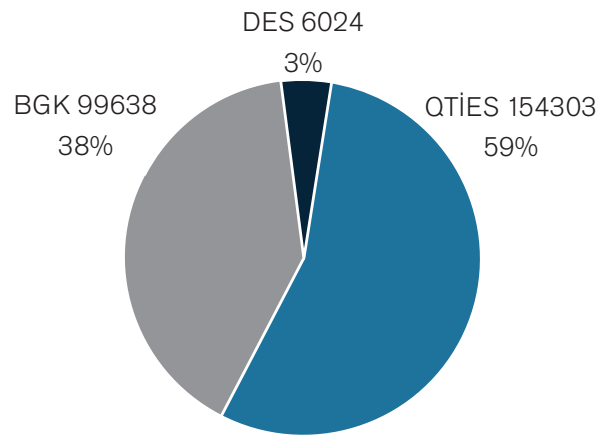

Qrafik XII. 1

2016-cı ilin yanvar - dekabr aylarında SOCAR-ın müəssisə və təşkilatlarında istehsal olunan elektrik enerjisi haqqında:

SOCAR üzrə cəmi: 259965 min kVt.saət o cümlədən:

1. "Azərikimya" İB-də - Buxar-Generator kompleksi (BGK) - 99638 min kVt.saət;
2. "Azneft"İB-də Qaz turbinli İstlik Elektrik stansiyası (QTİES-48) - 154303 min kVt.saət;
3. DES - 6024 min kVt.saət.

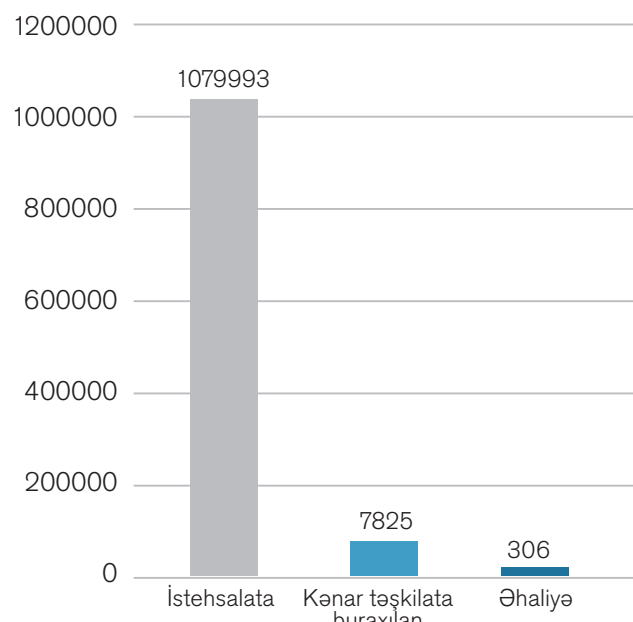
Diaqram XII.2

2016-cı il ərzində SOCAR-ın struktur tərkibində olan müəssisə və təşkilatlarında istifadə olunan elektrik enerjisi haqqında

İstehsalata - 1079993 min kVt.saət

Kənar təşkilatlara - 7825 min kVt.saət

Əhaliyə - 306 min kVt.saət

Qrafik XII. 2

Enerji resurslarından səmərəli istifadə tədbirlərinin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar müvafiq işlərin görülməsinə nəzarət daimi olaraq aparılmışdır. Enerji təchizatı müəssisələrinin elektrik sistem və şəbəkələrində baş vermiş qəzalara görə SOCAR-ın müəssisələrinin, idarə və təşkilatlarının elektrik təchizatında fasilələrə təsadüf olunsada, mədəndaxili elektrik şəbəkəsinə xidmət heyətinin təqsiri ucbatından boş dayanmalara yol verilməmişdir.

2016-cı ildə elektrik qurğu və avadanlıqlarında 700 min manat həcmində sınaq-sazlama işləri, 164 min manat həcmində 119 ədəd elektrik avadanlıqlarının və 23777 min manat həcmində 230 ədəd qazma və neft-mədən avadanlıqlarının əsaslı təmiri işləri və istismarda olan bütün qazma, neft-mədən avadanlıqlarının defektoskopiya müayinəsi aparılmışdır.

İstehsalata yararsız qurğu və avadanlıqların balansdan silinməsindən 34 min 753 ton qara və 377 ton əlvan metal qırıntı və tullantıları tədarük olunaraq təhvil verilmişdir.

2016-cı ildə Mexanika sahəsində yerinə yetirilmiş işlər.

Qazma, neft-mədən avadanlıqlarının və texnoloji qurğuların istismarında vaxtından qabaq sıradan çıxma və ehtiyat hissələrinin çatışmamazlığından boşdayanma hallarına yol verilməmişdir. Yanğından mühafizə sahəsi üzrə "Vixr" tipli yanğınsöndürən gəmiləri nəzərdə tutulan qrafik əsasında daim neft-qaz yataqlarında növbəli işləmişdir. Neft-qaz yataqları, neft və qaz emalı zavodları ilkin yanğınsöndürmə vasitələri və köpük əmələ gətirən maye ilə təmin edilmişdir. Təmirə ehtiyacı olan yanğınsöndürmə balonları, suçiləmə sistemləri, dairəvi yanğınsöndürmə su xətləri, yüksək təzyiq altında işləyən neft-qaz, sıxılmış hava xətlərinin və yanğınsöndürmə dayaqlarının, dalma nasoslarının şaxtaları və gəmi yanalma meydançaları təmir edilmişdir. Manifold sistemlərinin, alçaq və yüksək təzyiq seporatorlarının yeniləri ilə əvəz olunması sahəsində böyük həcmli işlər görülmüşdür.

"Azneft" İB-də texniki tədbirlər nəticəsində yuqaldırma maşın və mexanizmlərinin təhlükəsiz istismar olunması istiqamətində də böyük həcmdə işlər həyata keçirilmişdir:

"28 May" NQÇİ-nin Günəşli yatağı 7 sayılı DDÖ-də quraşdırılan Türkiyə istehsal olanı 3 ədəd

HAK-300 markalı kranda tellənmə aparılmış və sınağı keçirilərək istismara verilmişdir. 7 sayılı DDÖ-də quraşdırılan 4 ədəd NPT58F tipli tam bağlı xilasetmə qayığın kran-balkalarında tellənmə işləri aparılmış, qayıqlar asılmışdır, qaydalara uyğun qayıqların sınağı keçirilmişdir. NİH və NS də 1 ədəd SNS 300/300 neftvurma nasosu quraşdırılaraq istismara verilmişdir, eləcə də titrəmədən istismarı mümkün olmayan mövcud 3 ədəd SNS 300/420 markalı neftvurma nasosları (2, 3 və 4 sayılı) demontaj olunaraq nasosların altında bərkitmə işləri aparılmış, nasosların postamentləri yenidən yığılmış və giriş-çixışlarına kompensatorlar quraşdırılaraq normal iş rejimində istismara verilmişdir. 2016-cı il ərzində Qazmadan alınan 6 ədəd (115, 116, 118, 316, 318 və 30 sayılı quyular), eyni zamanda təmir edilərək istismara verilmiş 56 quyuda quyuağzı avadanlıqlar yığılaraq yoxlanılmış və istismara verilmişdir. NİH və NS-nin sobalar sahəsində yeni alınaraq quraşdırılmış PTB-10-64 tipli neftqızdırıcı sobada sazlama işləri aparılmış və hidravlik sınaq olunaraq istismara verilmişdir. 10 sayılı DDÖ-də qəzadan sonra qəzalı xilasedici qayıqlar demontaj olunmuş və onların yerinə quraşdırılmış 3 ədəd NPT58F tam bağlı xilasetmə qayığın kran-balkalarında tellənmə işləri aparılmış, qayıqlar asılaraq qaydalara uyğun sınağı keçirilmiş və istifadə üçün özlə təhvil verilmişdir.

3 sayılı DDÖ-də quraşdırılan 3 ədəd "SULZER" markalı neftvurma nasosunda sazlama işləri aparılaraq istismara verilmişdir. 2-sayılı DDÖ-də də quraşdırılan 3 ədəd NK200/210 markalı və 1 ədəd SULZER markalı neftvurma nasosunda sazlama işləri aparılaraq istismara verilmişdir. 7 və 14 sayılı DDÖ-də köpüklə avtomatik yanğınsöndürmə sistemində quraşdırılmış 2 ədəd dizel inteqallı qəza su nasosları istehsalçı zavod (Almaniya) nümayəndələrinin iştirakı ilə işə salınaraq yoxlanılmış və istismara verilmişdir.

"Neft Daşları NQÇİ"-nin 1637A sayılı meydançasında 2647 sayılı quyunun və 2150 sayılı meydançada 2364 sayılı quyunun qazmadan sonra yerüstü avadanlıqları yığılaraq istismara verilmişdir. 4 sayılı İSQ-də neftvurma məntəqəsinin hazırlanması üçün 2 ədəd NB-32, 1 ədəd SNS-180x212 və 2 ədəd 10m³ neft yığıcı çəni quraşdırılmışdır. 1778 sayılı meydançada neft vurma məntəqəsinin hazırlanması üçün 2 ədəd NB-32, 1 ədəd SNS-180x212 və 1 ədəd 5m³ neft yığıcı çəni quraşdırılmışdır. "28 may"

NOÇİ-nin ƏÇP-də separasiya sistemində 1 ədəd NB-32 nasosu 1 ədəd 10m³ çən quraşdırılmışdır.

620 sayılı meydançada HAK-250 tipli kran quraşdırılaraq sınaq edilmiş və istismara verilmişdir. 619 sayılı meydançada əlavə 2 ədəd SNS-180x212 markalı mərkəzdənqaçma nasosu quraşdırılaraq istismara verilmişdir.

“N.Nərimanov adına NOÇİ”-nin SDÖ-6-da 3 ədəd HAK-300 markalı kranlar tellənmiş və kranlar sınaq olunaraq müvəqqəti istifadə üçün SOCAR AQS-yə akt əsasında təhvil verilmişdir.

SDÖ-6-da 3 ədəd 42 nəfərlik xilasedici qayıq sınaqdan keçirilmişdir. SDÖ-122-də 1 ədəd 42 nəfərlik xilasedici qayıq quraşdırılmış və sınaq olunmuşdur. SDÖ-122-də avtonom tipli dizel nasosu quraşdırılmışdır. SDÖ-589-da və 618 sayılı EYM-də 2 ədəd Pioner kranı quraşdırılmışdır. SDÖ-6-da 1 ədəd 3 tonluq elektrik telferi quraşdırılmışdır. 17 sayılı SDÖ-də (Ələt-86) NBO-160 markalı qazma qurğusu quraşdırılaraq istismara verilmişdir.

Kompleks Qazma İşləri Trestinin istehsalat sahələrində avadanlıqların 2016-cı il ərzində yeniləşdirilməsi sahəsində işlər aparılmış və davam etdirilir. Belə ki, sementləmə sistemi üçün müxtəlif tipli kompressorlar, ASDU tipli güc aqreqləri, DOOSAN PU180Tİ inteqral PDD400 tipli dizel mühərrikləri alınaraq “Neft Daşları” yatağında yeni qazma buruqlarında quraşdırılmışdır. Bundan əlavə, Pirallahı sahəsində ilk dəfə olaraq ZJ-30 tipli qazma qurğuları quraşdırılaraq qazma işlərinə başlanmışdır. Quyularda layihəyə uyğun olaraq müxtəlif markalı kəmərlər, preventor blokları vaxtında alınaraq quraşdırılmışdır. Qazmadan çıxan neft və qaz quyuları quyuağzı avadanlıqla, atqı xətlərinə lazım olan yüksək təzyiqli borular dəsti ilə vaxtında təmin edilmişdir ki, bu da neft-qaz hasilatına öz müsbət təsirini göstərmişdir.

Bunlarla yanaşı 2017-ci ildə SOCAR-ın obyektlərində elektrik təchizatının yaxşılaşdırılması, enerji etibarlığının artırılması və enerjiyə qənaət olunması məqsədilə aşağıdakı müvafiq tədbirlərin görülməsi vacib hesab olunur:

“Neft Daşları NOÇİ”-də Yeni QTİES-dən köhnə QTİES-də olan 6/35 kV, 10000 kVA-lıq 2 ədəd transformatorun elektrik əlaqələndirilməsinin başa çatdırılması; Köhnə QTİES-in qəzalılıq hidrotexniki hissəsinin təmir olunması; 1 ədəd qazturbogeneratorun blok şəklində təmir olunması

üçün Ukrayna respublikasına göndərilməsi; 1637A–1956 arası yeni çəkilməmiş estakadaya 6 kv-luq estakadaüstü kabellərin köçürülməsi; Təmirdən gəlmiş 1 ədəd qazturbogeneratorun blok şəklində köhnə QTİES-də quraşdırılması və istismara verilməsi.

“28 May NOÇİ”-nin “Günəşli” yatağındakı digər DDÖ-lərdə elektrik təchizatının əsaslı təmirinin davam etdirilməsi; DDÖ-lərdə avtomatik yanğınsöndürmə ilə əlaqədar dizel intiqallı nasosların təchiz olunması və quraşdırılmasının təşkili; “Neft Daşları” QTİES - DDÖ-2 arası 35 kV-luq və “Günəşli” yatağı DDÖ-lər arası qəzalılıq 6 kV sualtı kabel xəttinin əsaslı təmiri; “Abşeronneft” NOÇİ-də 403 sayılı 35/6 kV-luq baş yarımstansiyadan qidalanan 11 və 14 sayılı transformator yarımstansiyaları arası 6 kV hava elektrik ötürücü xətlərinin əsaslı təmiri - ümumi uzunluğu 6,3 km, qeyd olunan 6 kV HEÖX-nin y/st-lar üzrə elektrik təchizatından qidalanan neft quyularının sayı cəmi 259 ədəd, sutkalıq neft hasilatı 438 ton; Sahildən dənizə torpaq özül (BAM sahəsi) – 10 ədəd neft quyusu və 2 ədəd neftvurma nasoslarının 0,4 kV elektrik təchizatının yenidən qurulması; İstismara buraxıldığı - 2002-ci il, sutkalıq neft hasilatı 30 ton; Layihə üzrə 2, 3, 4, 5 sayılı yarımstansiyaların və estakadaüstü 6 kV-luq kabellərin istismara verilməsi.

“N.Nərimanov adına NOÇİ”-də Xərə-Zirə və 8 mart yataqlarında enerji sisteminin yenidən qurulması; Bulla yatağında yeni 6 sayılı SDÖ-də qazmadan çıxacaq 78 sayılı və 122 sayılı SDÖ-də quyuağzı avadanlıqların təchiz və quraşdırılmasının təşkili.

“Ə.Əmirov adına NOÇİ”-nin 2 və 3 sayılı NOÇS-in elektrik təchizatı sisteminin yenidən qurulması; “2 kV-dan 6 kV-a keçid obyektini üzrə” işlərin tamamlanması.

“Bibiheybətneft NOÇİ”-də 36 sayılı 6/0,4 kV-luq paylayıcı qurğunun yerinin dəyişilməsi ilə əlaqədar yeni PQ-nin tikilməsi və quyuların 0,4 kV-luq kabellərinin PQ-yə keçirilməsi;

“H.Z.Tağıyev adına NOÇİ”-də 484 sayılı yarım stansiyadan 845 sayılı və 2 sayılı paylayıcı qurğuya gedən 2 kV-luq hava elektrik ötürücü xətlərinin (HEÖX) əsaslı təmir olunması; 17 sayılı 6/0,4 kV-luq PQ-ni elektrik enerjisi ilə təchiz edən 5 sayılı 6 kV-luq hava elektrik ötürücü xəttinin əsaslı təmir olunması.

“Siyəzənneft NQÇİ”-nin 3 N-li 6 KV-luq HEÖX-nin 2 km hissəsinin əsaslı təmir olunması və HEÖX-lərinin mühafizə zonasının ağaclardan təmizlənməsi işlərinin davam etdirilməsi; 74 N-li 6 KV-luq HEÖX-nin 2N-li NQÇS-nin 1-ci xidmət sahəsinin ərazisindən keçən torpaq sürüşməsi nəticəsində yararsız vəziyyətə düşmüş 500 metr hissəsinin əsaslı təmir olunmasının həyata keçirilməsi; Dalma Qurğularının Təmiri və Kirayəsi üzrə Eksperimental İstehsalat Müəssisəsində mövcud PQ-152-dən 1 ədəd 6/0,4 kV 630 kVA-lıq və 1 ədəd 6/0,4 kV 400 kVA-lıq, güc transformatorlarının, hava kompressor stansiyasında kompressorların elektrik mühərriklərini qidalandıran 1 ədəd 6/0,4 kV 400 kVA-lıq güc transformatoru demontaj olunaraq DQT və KÜEİM-nin ərazisində yeni 6/0,4 kV yarımstansiya tikilməsi və 2 ədəd 2500 kVA gücündə transformatorların quraşdırılması və işə buraxılması nəzərdə tutulmuşdur.

Struktur təşkilatları tərəfindən istismar olunan avadanlıqların, mexanizmlərin, yükqaldırıcı vasitələrin, qurğuların illik PXT (planlı xəbərdarlıq təmiri) qrafiklərinin, yağlanma və yağ dəyişmə cədvəllərinin tərtib edilməsi və təmirlərin vaxtında yerinə yetirilməsi işlərinin yoxlanılması; PXT-lərin yerinə yetirilməsi və müvafiq aktların tərtib olunmasına nəzarət edilməsi.

Təzyiq altında işləyən qabların, yükqaldırıcı mexanizmlərin texniki yoxlanmasının vaxtında keçirilməsinə nəzarət edilməsi; Qazmadan alınan və istismarda olan quyuların quyuağzı avadanlıqlarla təmin olunmasının təşkil olunması və avadanlıqların quyuağzında təsdiq olunmuş sxemə əsasən quraşdırılmasına nəzarət olunması; Struktur təşkilatların mexaniki avadanlıqlar, ehtiyat hissələri, mal-materiallarla və yanğınsöndürmə ləvazimatları ilə təchizatı üçün təkliflərin hazırlanması.

Qaz Emalı Zavodunun elektrik təchizatının yaxşılaşdırılması üçün 35/6/0,4/0,23 kV elektrik şəbəkələrində təftiş, sınaq-sazlama işlərinin davam etdirilməsi;

Qaz İxrac İdarəsində 32 obyektin elektrik təchizatı üçün layihə-smeta sənədlərinin hazırlanması planlaşdırılır;

Kompleks Qazma İşləri Trestinin qazma obyektlərində elektrik enerjisinə qənaət edilməsi, quyuların qəzasız qazılması və qazma sürətinin artırılması məqsədilə yeni texnologiyalar əsasında elektron sistemli qazma qurğularının istismara verilməsi; “Qərbi Abşeron” yatağında 54 sayılı SDÖ-də ZJ-30 tipli qazma qurğusunun quraşdırılması;

Müəssisələrdə yanacaq-sürtkü materiallarına və neft-mədən avadanlıqlarına tələb olunan ehtiyat hissələrinə qənaət edilməsi;

Qazma və neft-mədən avadanlıqlarının əsaslı təmirinin daxili imkanlar hesabına təmin edilməsi;

SOCAR-ın bütün obyektlərində təhlükəsiz iş rejiminin və elektrik enerjisinə qənaət olunmasını təmin etmək məqsədilə aşağıdakı işlərin yerinə yetirilməsi vacib hesab olunur:

- Yükqaldırma kranlarının və xilasetmə qayıqlarının daha etibarlı istismarı üçün işlərin davam etdirilməsi.

- İl ərzində istismar olunan avadanlıqlarda nəzərdə tutulmuş plan-profilaktik təmir (PPT) işlərinin tam yerinə yetirilməsi.

- Elektrik enerjisinə qənaət olunması məqsədilə bir çox obyektlərdə elektrik mühərriklərinin tezlik tənzimləyiciləri ilə işə buraxılması tətbiq olunur. Digər obyektlərdə tezlik tənzimləyicilərin tətbiqi davam etdirilir. Bundan başqa közərmə lampaları (nakal tipli) yeni ekonom lampalarla (LED, SPİRAL) əvəz olunması nəticəsində həm elektrik enerjisinə qənaət edilməsi, həm də lampaların uzun ömürlü olmasına nail olmaq mümkündür. Elektrik avadanlıqlarının işlədiciyə uyğun seçilməsi vacibdir.

13 KAPITAL QOYULUŞU

SOCAR üzrə 2016-cı ildə kapital qoyuluşu proqramı 1341768,1 min manat planlaşdırılmışdır, o cümlədən qazma üzrə 416 629,7 min manat, tikinti üzrə 839 049,0 min manat, quraşdırılması tələb olunmayan avadanlıqlar üzrə 84 289,4 min manat, geoloji axtarış işləri üzrə 1800,0 min manat təşkil etmişdir.

2016-cı ildə SOCAR üzrə faktiki əsaslı vəsait qoyuluşu 774 817,3 min manat (57,7%) yerinə yetirilmişdir. O cümlədən, qazma üzrə 196 056,3 min manat (47,1%), tikinti üzrə 476 604,2 min manat (56,8 %), quraşdırılması tələb olunmayan avadanlıqlar üzrə 81 741,0 min manat (97,0%), geoloji axtarış işləri 20 415,8 min manat (11,3 d.) yerinə yetirilmişdir.

Əsaslı vəsait qoyuluşununun strukturuna daxil olan əsas göstəricilərin 2015-ci ilə müqayisəsi

	2016-cı il			2015-ci il		
	plan	fakt	%	plan	fakt	%
Kapital qoyuluşu	1341768,1	774817,3	57,7	1340819,2	967562,4	72,2
o cümlədən:						
Qazma	416629,7	196056,3	47,1	351430,5	219661,9	62,5
- kəşfiyyat	47200,0	5487,8	11,6	39248,0	1846,8	4,7
- istismar	369429,7	190568,5	51,6	312182,5	217815,1	69,8
Geoloji axtarış işləri	1800,0	20415,8	11,3 d	2 600,0	16098,5	6,2 d
Tikinti	839049,0	476604,2	56,8	871 622,0	649021,3	74,5
Quraşdırılması tələb olunmayan avadanlıqlar	84289,4	81741,0	97,0	115 166,7	82780,7	71,9
Qeyri-sənaye tikintisi üzrə kapital qoyuluşu	13989,1	10174,7	72,7	35 011,6	18115,8	51,7
o cümlədən:						
- yaşayış tikintisi	1000,0	0,0	0,0	6 500,0	0,0	0,0
- kommunal tikintisi	-	-	-	-	-	-
- xalq təhsili	11889,1	10058,0	84,6	21387,3	16764,1	78,4
- səhiyyə tikintisi	1100,0	116,7	10,6	-	-	-

cədvəl XIII.1, min manat

2016-cı ildə SOCAR-ın müəssisələri üzrə kapital qoyuluşunun yerinə yetirilməsi aşağıdakı kimidir:

No	Müəssisələrin adı	Plan	Fakt	%
1	"Azneft" İB	638000,0	392209,6	61,5
2	"Azəriqaz" İB	206471,2	139064,8	67,4
3	"Azərikimya" İB	118024,7	17764,9	15,1
4	Heydər Əliyev adına Neft Emalı Zavodu	158062,4	88387,4	55,9
5	Qaz Emalı Zavodu	260,0	68,2	26,2
6	"Neft Kəmərləri" İdarəsi	3365,0	2749,8	81,7
7	Heydər Əliyev adına Bakı Dərin Özüllər Zavodu	166,0	9,0	5,4
8	Marketinq və İqtisadi Əməliyyatlar İdarəsi	400,0	0,0	0,0
9	Geofizika və Geologiya İdarəsi	7117,8	4002,3	56,2
10	Sosial İnkişaf İdarəsi	64839,1	18932,0	29,2
11	Sərmayələr İdarəsi	33,9	1,6	4,7
12	Təhlükəsizlik İdarəsi	157,0	0,0	0,0
13	Ekologiya İdarəsi	33936,0	36118,4	106,4
14	"Qaz İxrac" İdarəsi	47189,3	12965,7	27,5
15	İnformasiya Texnologiyaları və Rabitə İdarəsi	861,3	242,1	28,1
16	"Neftqaztikinti" Trestı	10272,1	1994,0	19,4
17	"Neftqazemlətdəqiqatlayihə" İnstitutu	580,0	424,6	73,2
18	"Kompleks Qazma İşləri" Trestı	27205,1	47558,8	174,8
19	Təlim, Tədris və Sertifikatlaşdırma İdarəsi	-	103,1	-
20	Dalğıc və Qəza-Xilasetmə İşləri İdarəsi	1300,6	635,0	48,8
21	Nəqliyyat İdarəsi	23526,6	11586,0	49,2

cədvəl XIII.2, min manat

2016-cı ildə SOCAR üzrə əsas fondların təhvil göstəricilərinin 2015-ci illə müqayisəsi

	2016-cı il			2015-ci il		
	plan	fakt	%	plan	fakt	%
Əsas fondların təhvihi	1877563,8	1295320,2	69,0	1978182,7	873527,9	44,2
o cümlədən:						
- qazma	363103,0	213035,3	58,7	343854,4	287108,6	83,5
- tikinti	1430171,4	980128,1	68,5	1519161,6	438363,4	28,9
- avadanlıq	84289,4	81741,0	97,0	115166,7	82780,7	71,9

cədvəl XIII.3, min manat

Cədvəldən göründüyü kimi, 2016-cı ildə SOCAR üzrə əsas fondların təhvihi 1295320,2 min manat olmuşdur ki, bu da 2015-ci ildən 421792,3 min manat çoxdur. Qazma üzrə əsas fondların təhvihi 213035,3 min manat olmuşdur ki, bu da 2015-ci illə müqayisədə 74073,3 min manat azdır. Tikinti üzrə əsas fondlar 980128,1 min manat təhvil verilmişdir ki, bu da 2015-ci ildən 541764,7 min manat çoxdur.

SOCAR təşkilatları üzrə 2016-cı ildə əsas fondların təhvihi göstəriciləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

Müəssisələrin adı	Plan	Fakt	%
"Azneft" İB	852453,0	593640,8	69,6
"Azəriqaz" İB	363795,5	254794,1	70,0
"Azərikimya" İB	4517,9	11,9	0,3
Heydər Əliyev adına Neft Emalı Zavodu	45812,1	8879,4	19,4
Qaz Emalı Zavodu	-	351,8	-
"Neft Kəmərləri" İdarəsi	3642,0	1864,0	51,2
Heydər Əliyev adına Bakı Dərin Özüllər Zavodu	166,0	2891,9	17,4 d
Marketing və İqtisadi Əməliyyatlar İdarəsi	400,0	0,0	0,0
Geofizika və Geologiya İdarəsi	7119,8	3057,1	42,9
Sosial İnkişaf İdarəsi	434304,1	356310,3	82,0
Sərmayələr İdarəsi	33,9	1,6	4,7
Təhlükəsizlik İdarəsi	157,0	0,0	0,0
Ekologiya İdarəsi	42466,0	1474,6	3,5
"Qaz İxrac" İdarəsi	59252,3	2446,5	4,1
İnformasiya Texnologiyaları və Rabitə İdarəsi	781,8	206,0	26,3
"Neftqaztikinti" Trestı	3374,0	9984,9	295,9
"Neftqazəlmütədqiqatlayihə" İnstitutu	10300,0	45,6	0,4
"Kompleks Qazma İşləri" Trestı	26472,8	46705,4	176,4
Təlim, Tədris və Sertifikatlaşdırma idarəsi	-	1117,2	-
Dalğıc və Qəza-Xilasetmə İşləri İdarəsi	575,6	423,4	73,6
Nəqliyyat İdarəsi	21940,0	11113,7	50,7

cədvəl XIII.4, min manat

SOCAR-ın struktur bölmələrinin 2016-cı il üzrə əsas fondların əsaslı təmir proqramının yerinə yetirilməsi haqqında

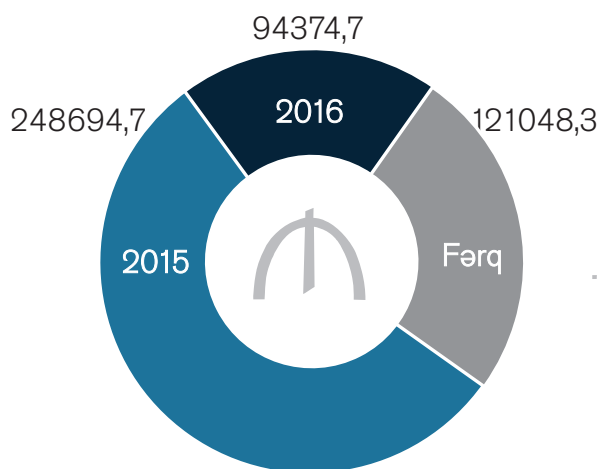
2016-cı ilin yanvar-dekabr aylarında SOCAR-ın idarə və təşkilatları üzrə əsaslı təmir işlərinin yerinə yetirilməsi statusu aşağıdakı cədvəldə verilmişdir:

SOCAR təşkilatları üzrə 2016-cı ildə əsas fondların təhvil göstəriciləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

№	Sifarişçi müəssisələrin adları	2016-cı il			2015-ci il
		Plan	Fakt	%	
1	"Azneft" İB	70303,0	69989,8	99.55%	84570.1
2	"Azəriqaz" İB	6632.0	7201.2	108.6%	16401.6
3	"Azərikimya" İB	1300,5	731.4	56.2%	1008.3
4	H.Əliyev ad.BNEZ	2904.0	2401.5	82.6%	3672.1
5	Qaz Emalı Zavodu	183,0	79.9	43.2%	441.5
6	H.Əliyev ad.BDÖZ	0,0	10.0	0.0	108.0
7	Neft Kəmərləri İdarəsi	1837,5	2824.7	153.7%	6074.7
8	Marketing və İqtisadi Əməliyyatlar İdarəsi	258,1	58,0	22.4%	395.3
9	Geofizika və Geologiya İB	204,5	410.2	200.9%	258.6
10	Sosial İnkişaf İdarəsi	36000,0	3996.8	11.1%	79369.9
o cümlədən:					
	SOCAR-ın balansında obyektlər	538,0	3996.8	7.4 dəfə	2872.2
11	İnformasiya Texnologiyaları və Rabitə İdarəsi	100,0	97.1	97%	52.9
12	Ekologiya İdarəsi	76,0	0.0	0	0.0
13	"Qaz İxrac" idarəsi	6798,0	5841.8	85.9%	11602.8
14	"Neftqaztikinti" trestı	320,0	7.9	2.4%	622.9
15	"Kompleks Qazma işləri" trestı	404,0	156.3	38.6%	65.6
16	DQXii	0,0	0.0	0.0	0.0
17	Nəqliyyat İdarəsi	400,0	468.2	117%	1333.6
18	"Neftqazelmütətiqatlayihə" institutu	50,0	50.0	100%	202.6
19	Təlim, Tədris və Sertifikatsatlaşma İdarəsi	50,0	49.9	99.8%	148.0
Cəmi:		127821.4	94374.7	73.83%	248694.7

cədvəl XIII.5, min manat

Diaqram XIII.1

Cədvəl XII.1-dən göründüyü kimi 2016-cı ildə 127820,6 min manat plana qarşı SOCAR üzrə yerinə yetirilmiş əsaslı təmir işlərinin həcmi 94374,7 min manat təşkil edir. Hesabat ilində 7015,1 min manat həcmində əsaslı

təmir işləri kənar podrat təşkilatlar, 87359,6 min manat həcmində əsaslı təmir işləri isə SOCAR-ın öz gücü ilə, o cümlədən 81655,0 min manat həcmində tikinti-quraşdırma işləri "Neftqaztikinti" trestı tərəfindən yerinə yetirilmişdir.

Son illərdə SOCAR-da istehsalatda səmərəliliyin artırılması və xərclərin optimallaşdırılması istiqamətində aparılmış işlərin nəticəsi olaraq təmir xərcləri xeyli azalmışdır. Diaqram XII.1-də 2015 və 2016-cı illərdə yerinə yetirilmiş təmir işlərinin müqayisəsində bu aydın görünür.

Hesabat ilində "Azneft" İB tərəfindən əsasən neft/qaz hasilatının stabilləşdirilməsi və işçilər üçün təhlükəsiz iş şəraitinin yaradılması məqsədilə mövcud hidrotexniki qurğuların və texnoloji kommunikasiya sistemlərinin təmirinə ciddi fikir verilmişdir.

Azneft İB-nin 2016-cı ilin yanvar-dekabr ayında əsaslı təmir işlərinin istiqamətlər üzrə yerinə yetirilməsi haqqında məlumat

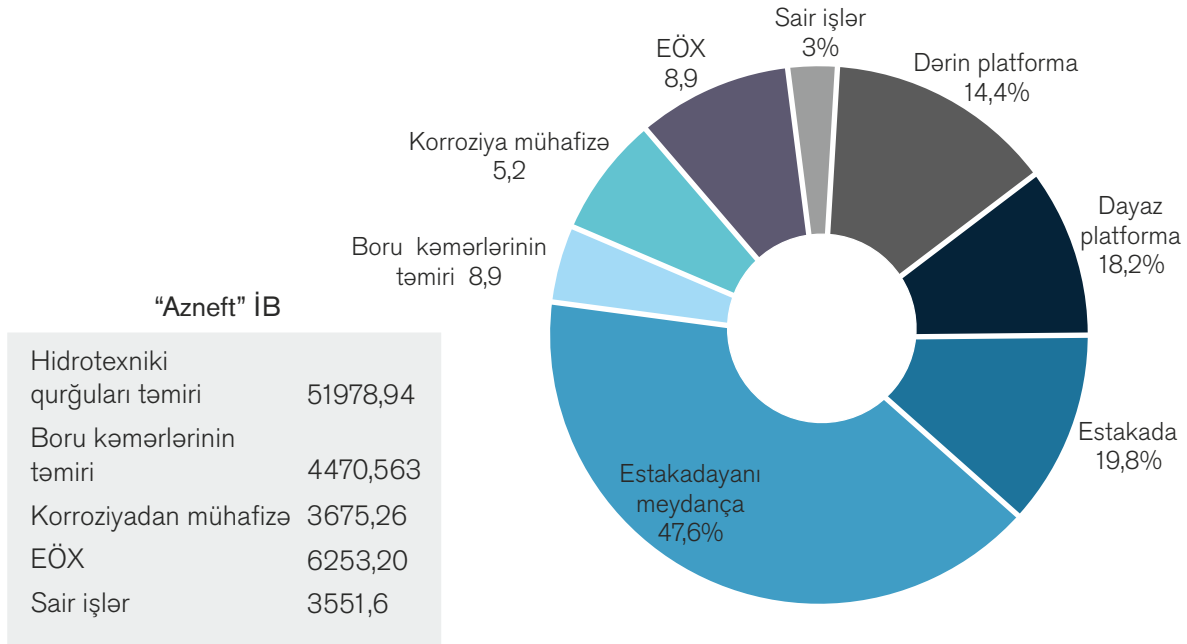

Diagram XIII.2

Cədvəldən görüldüyü kimi "Azneft" İB obyektlərində 69929,66 min manat həcmində təmir işləri yerinə yetirilmişdir. O cümlədən hidrotexniki qurğuların təmiri 51978,94 min manat təşkil etmişdir. Təmirin istiqamətlər üzrə xərcləri Diaqram XII.2-də verilmişdir. 2016-cı ildə aşağıda göstərilən əsaslı təmir obyektlərində tikinti-quraşdırma işləri başa çatdırılmış və dövlət qəbul komissiyaları tərəfindən istismara qəbul edilmişdir:

"28 May NQÇİ" üzrə:

1. Günəşli yatağında 4 sayılı DDÖ-də manifold bloklarının və texnoloji xətlərin əsaslı təmiri;
2. Günəşli yatağında 13 sayılı DDÖ-də elektrik təchizatı sisteminin əsaslı təmiri;
3. Günəşli yatağında 14 sayılı DDÖ-də yaşayış blokunun əsaslı təmiri;
4. Günəşli yatağında 5 DDÖ-də yanğına qarşı arakəsmənin təmiri;
5. Günəşli yatağında 15 DDÖ-də yanğına qarşı arakəsmənin təmiri;

"Neft Daşları NQÇİ" üzrə:

1. 39 – 111 nömrəli meydanşalararası estakadanın əsaslı təmiri, L=338 pm;
2. 1923 – 1711 nömrəli meydanşalararası estakadanın əsaslı təmiri, L=443 pm;
3. 1624 sayılı meydançanın sualtı rabitələrin bərpası və işlək 4 quyunun bərkidilməsi;

4. 1702-1501 sayılı meydançalar arası estakadanın təmiri, L=669 pm;
5. 419 sayılı meydançanın əsaslı təmiri, S=872 m².

"Abşeronneft NQÇİ" üzrə:

1. "Darvin bankası" yatağında 562 sayılı SDÖ-nün əsaslı təmiri;
2. "Abşeronneft" NQÇİ-nin 3 sayılı NQÇS-nin Şimal Qırıışı yatağında 8 və 9 sayılı 6/0.4kv-luq y/stların və onları qidalandıran 2 dövrəli 6 kv-luq HEÖX-nin əsaslı təmiri;
3. "Darvin bankası" yatağında 600 sayılı özülün təmiri (I-ci buraxılış kompleksi).

"N.Nərimanov ad. NQÇİ" üzrə:

N.Nərimanov ad. NQÇİ üzrə əsaslı təmiri nəzərdə tutulmuş 30 ədəd estakadayanı meydançadan 2015-ci il və 2016-cı ilin 17 (9+8) ədəd EYM-nin əsaslı təmiri başa çatdırılmışdır. 2016-cı ildə N.Nərimanov ad. NQÇİ-də əsaslı təmiri nəzərdə tutulan meydançalarda işlərin gedişi barəsində məlumat cədvəl XII.6-da verilmişdir:

Meydançaların adları	Təmirə başlama vaxtı	Əsaslı təmir olunacaq sahə, m ²	
		Təmir olunacaq sahə	Təmir olunmuş sahə
EYM 279a	Son tamamlama işləri	2080	2080
EYM 247	Tamamlanıb	660	660
EYM 332	Son tamamlama işləri	840	840
EYM 620	Tamamlanıb	660	660
EYM 680	2016-aprel	1500	200
EYM 682	Son tamamlama işləri	1120	1120
EYM 60	2014-iyun	1440	
EYM 694	Tamamlanıb	840	840
EYM 447	Tamamlanıb	660	660
EYM 353	2016-aprel	1140	260
EYM 485	Tamamlanıb	700	700
EYM 279	Tamamlanıb	1050	1050
EYM 187	Tamamlanıb		
EYM 426	2016-iyun	840	
EYM 441	2016-iyul	800	
EYM 307	Tamamlanıb	800	800
EYM 375	2016-oktyabr	600	128
Ələt 9/10	Son tamamlama işləri		
8 mart 566	Son tamamlama işləri	500	500
Bulla-56	Son tamamlama işləri		

cədvəl XIII.6, min manat

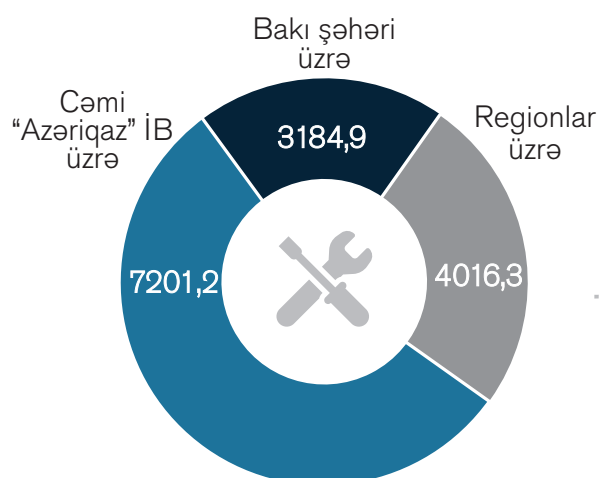
Ümumilikdə hesabat dövründə "Azneft" İB üzrə 43311,5 min manat dəyərində, 21 obyektə əsaslı təmir işləri başa çatdırılmış və 10981 m² meydança sahəsi, L=1450 pm estakada təmir olunmuşdur. 36673,0 m² asfalt beton örtüyü təmir edilmiş və 118485,0 m² korroziya əleyhinə izolyasiya işləri yerinə yetirilmişdir.

Hesabat dövründə Qaz təsərrüfatı üzrə 13043,2 min manat əsaslı təmir işləri yerinə yetirilmişdir. O cümlədən "Azəriqaz" İB-nin sifarişi ilə 7201,2 min manat və Qaz İxrac İdarəsinin obyektlərində 5841,8 min manat əsaslı təmir işləri yerinə yetirilmişdir.

"Azəriqaz" İB-də təmir işlərinin bölgələr üzrə yerinə yetirilməsi aşağıdakı kimi olmuşdur:

Regionlar üzrə - 4016,3 min manat

Bakı şəhəri üzrə - 3184,9 min manat təşkil etmişdir. Bu aşağıdakı diaqramda verilmişdir.

Diaqram XIII.3

Eyni zamanda 2016-cı ildə "Azəriqaz" İB-nin TTİ tərəfindən isə 5500.8 min manat dəyərində təmir işləri yerinə yetirilmişdir.

2016-cı ildə 20321 ədəd qaz sayqacı quraşdırılmış, 279,4 km müxtəlif diametrlı paylayıcı qaz kəmərləri təmir edilmişdir. Quraşdırılmış sayqaclardan 19247 ədədi və qaz xətlərinin 177,8 km hissəsi Azəriqaz İB-nin TTİ tərəfindən quraşdırılmış və təmir edilmişdir.

Hesabat ilində qaz təsərrüfatında əsaslı təmir işləri əsasən iki istiqamətdə yerinə yetirilmişdir:

Birinci istiqamət - qaz itkilərini azaltmaq üçün yararsız qaz kəmərlərinin əsaslı təmiri

İkinci istiqamət - mənəvi cəhətdən köhnəlmiş qaz təsərrüfatı üzrə kommunikasiya sisteminin yenilənməsi istiqamətində yerinə yetirilən əsaslı təmir işləri.

Bu istiqamətdə Qaz İxrac İdarəsinin sifarişi ilə podrat təşkilatlar tərəfindən 39497,3 pm müxtəlif diametrlı MQK-ləri təmir edilmişdir. Eyni zamanda Qaz İxrac İdarəsinin öz gücü ilə qəzalı vəziyyətdə olan 27875 pm müxtəlif diametrlı MQK-ləri təmir edilmişdir.

Emal sahəsi üzrə 2016-cı ildə əsas diqqət texnoloji qurğularda emalın dərinliyinin artırılması, qurğuların və kommunikasiya

sistemlərinin təhlükəsiz və fasiləsiz işləməsinin təmin edilməsinə verilmişdir. Cəmi emal sahəsi üzrə 2016-cı ildə 3212,8 min manat təmir işləri həyata keçirilmişdir. O cümlədən, H.Əliyev adına Neft Emalı Zavodu üzrə 2401,5 min manat, Qaz emalı zavodunun sifarişi ilə 79,9 min manat və "Azərikimya" İB obyektlərində isə 731,4 min manat həcmində əsaslı təmir işləri yerinə yetirilmişdir.

14 MADDİ-TEXNİKİ TƏCHİZAT

Şirkətin müəssisələrinin anbarlarında olan material ehtiyatlarının qalıqlarının məqsədyönlü istifadə edilməsini, qalıq əmələ gətirən material ehtiyatların alınmasına yol verilməməsini və ayrılmış maliyyə vəsaitinə uyğun ən zəruri material ehtiyatlarının alınmasını təmin etmək məqsədilə mütəmadi olaraq anbar qalıqları barədə təqdim olunmuş aylıq hesabatlar əsasında yerlərdə anbarlara nəzarət edilmişdir.

Aylıq hesabatlara əsasən, SOCAR-ın struktur bölmələri üzrə ümumi 01.01.2016-cı ilə qalıq 414927,623 manat olmuşdur. 01.01.2017-ci ilə qalıq isə 386984,882 manat təşkil etmişdir.

O cümlədən:

Struktur bölmələrinin adı	01.01.2016-cı ilə qalıq	01.01.2017-ci ilə qalıq
"Azneft" İstehsalat Birliyi	113799,880	113796,673
"Azərikimya" İstehsalat Birliyi	1224,570	3364,460
Kompleks Qazma İşləri Tresti	146154,340	128484,340
H.Əliyev adına Neft Emalı Zavodu	41595,600	37396,758
"Neftqaztikinti" tresti	49333,053	41608,180
"Azəriqaz" İB	25022,000	21871,870
Qaz emalı zavodu	2679,820	2071,440
"Qaz ixrac" İdarəsi	6021,257	6227,319
Dalğıc və Qəza Xilasetmə İşləri İdarəsi	2072,450	1715,910
Sosial İnkişaf İdarəsi	9148,000	7867,000
"Geofizika və geologiya" İdarəsi	666,310	571,030
"İnformasiya texnologiyaları və rabitə" İdarəsi	5216,690	6458,880
Təhlükəsizlik İdarəsi	2011,000	10,600
"Neft kəmərləri" İdarəsi	2108,015	2224,264
H.Əliyev adına Bakı Dərin Özüllər zavodu	1116,790	1050,430
"Neftqazəlmətdəqiqatlayihə" İnstitutu	2,020	5,550
Marketinq və İqtisadi Əməliyyatlar İdarəsi	245,100	250,000
Ekologiya İdarəsi	1815,870	1201,420
Nəqliyyat İdarəsi	4681,000	10791,000
Fontana Qarşı Dağmədənxilasetmə Hərbiləşdirilmiş Hissəsi	13,858	17,758
Cəmi SOCAR üzrə:	414927,623	386984,882

cədvəl XIV.1, min manat

Rəqəmlərdən görüldüyü kimi, ümumi SOCAR üzrə anbar qalığında artım olmamışdır.

Ümumiyyətlə, SOCAR-ın struktur bölmələri tərəfindən təqdim olunmuş arayışlara əsasən 2016-cı ildə material ehtiyatlarının alınmasına 463288,869 manat sərf edilmişdir.

O cümlədən:

Struktur bölmələrinin adı	İl ərzində material ehtiyatlarına sərf edilən məbləğ, min man
"Azneft" İstehsalat Birliyi	95371,223
"Azərikimya" İstehsalat Birliyi	27161,730
Kompleks Qazma İşləri Tresti	83784,400
H.Əliyev adına Neft Emalı Zavodu	49094,658
"Neftqaztikinti" tresti	87205,168
"Azəriqaz" İB	35557,360
Qaz emalı zavodu	1033,440
"Qaz ixrac" İdarəsi	5940,573
Dalğıcı və Qəza Xilasetmə İşləri İdarəsi	248,050
Sosial İnkişaf İdarəsi	11015,000
"Geofizika və geologiya" İdarəsi	8232,660
"İnformasiya texnologiyaları və rabitə" İdarəsi	8046,270
Təhlükəsizlik İdarəsi	22,400
"Neft kəmərləri" İdarəsi	1764,237
H.Əliyev adına Bakı Dərin Özüllər zavodu	48,070
"Neftqazemitədqiqatlayihə" İnstitutu	235,430
Marketinq və İqtisadi Əməliyyatlar İdarəsi	184,500
Ekologiya İdarəsi	13644,900
Nəqliyyat İdarəsi	34678,000
Fontana Qarşı Dağmədənxilasetmə Hərbiləşdirilmiş Hissəsi	20,800
Cəmi SOCAR üzrə:	463288,869

cədvəl XIV.2, min manat

SOCAR-ın satınalmalarının davamlı inkişafı və material ehtiyatlarına ayrılan xərclərin minimuma endirilməsi, ayrılmış vəsaitin qənaətlə və səmərəli istifadəsini təmin etmək üçün bir sıra təkliflərlə çıxış etmək olar:

1. Eyniadlı avadanlıq və materiallara mərkəzləşdirilmiş satınalınmanın keçirilməsi;
 2. İllik, yarımillik müqavilələrin imzalanması;
 3. Birbaşa istehsalçı şirkətlərin satınalma proseduruna cəlb olunması;
 4. Satınalma zamanı qalib şirkətlərə əvvəlcədən müəyyən avansların (10-15%) ödənilməsini təmin etmək;
 5. SOCAR daxilində təchizatla birgə işləyən logistika idarəsinin yaradılması və bunun qarşılığında zavodlarla birbaşa işləmək imkanı əldə edilməsi.
 6. Satınalma prosedurunda iştirak edən şirkətlər üçün reytingin tətbiq edilməsi.
- Gömrük işlərinin mərkəzləşdirilmiş şəkildə həyata keçirilməsi.

15 ELM VƏ TEXNİKA

SOCAR - Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti, aparıcı şirkətlərindən biridir və ölkənin iqtisadiyyatında çox mühüm rol oynayır. Azərbaycanın sərhədləri daxilində, dənizdə və quruda yerləşən neft və qaz yataqlarının axtarışı, kəşfiyyatı və işlənməsi, neftin, qazın və qaz kondensatının hasilatı, emalı və nəqli, neft və neft-kimya məhsullarının, qazın daxili və xarici bazarlarda satışı, habelə ölkə ərazisində sənayenin və əhəlinin təbii qaz təchizatı ilə də məşğul olur. SOCAR beynəlxalq şirkətdir və buna görə də, yalnız ölkənin daxili tələbatının böyük hissəsini neft-qaz, eləcə də geniş çeşidli neft məhsulları ilə təmin etməklə kifayətlənmir, bundan başqa, həmin məhsulların izafi hissəsini xarici bazarlara çıxartmaq imkanlarından da geniş istifadə edir. Bütün bu işləri həyata keçirmək üçün şirkət dəniz və quru sahələrində yeni və işlənmənin son mərhələsində olan neft, qaz və qaz-kondensat yataqlarının kəşfiyyatı, işlənməsi, abadlaşdırılması, yeni texnika və texnologiyaları, nanotexnoloji məsələlərlə bağlı mövzuları həll edərək tətbiq etməyə qadir olan yüksək ixtisaslı mühəndis, texnik və fəhlə kadrlarının yüksək səviyyəli təhsillə yetişdirir və onların fəaliyyəti nəticəsində dünya miqyasında nüfuzunu artırır.

01.01.2017-ci il tarixinədək SOCAR-da çalışan işçilərin 2 nəfəri Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, 2 nəfəri MEA-nın müxbir üzvü, 33 (31 kişi, 2 qadın) nəfəri elmlər doktoru və 232 (175 kişi, 57 qadın) nəfəri isə fəlsəfə doktorlarıdır ki, onların neft sənayesinin qarşısında duran problemlərin həll olunmasına yönəldilən elmi araşdırmaların aparılmasında böyük rolu vardır.

SOCAR-la Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) və SOCAR-la Azərbaycan Milli Aviasiya Akademiyası (AMAA) arasında bağlanmış Memorandumlar əsasında müvafiq

olaraq yaradılmış “SOCAR-ın Elm Fondu” və “SOCAR-ın Elmi Tərəqqi Fondu” ölkədə təbiət və texniki elmlər sahəsində fundamental və tətbiqi xarakterli elmi-tədqiqat layihələrini, neft, qaz və neft-kimya sənayesi ilə əlaqədar elmi araşdırmaları daha da inkişaf etdirmək, alimlərin elmi fəaliyyətini stimullaşdırmaq və onlara əlavə yaradıcılıq imkanları yaratmaq məqsədilə fəaliyyət göstərir.

2016-cı ildə “SOCAR-ın 2015-ci il üzrə Elm Fondu”nun xətti ilə və “SOCAR-ın Elmi Tərəqqi Fondu” xətti ilə başlanmış layihələr tamamlanmışdır.

Hər il SOCAR-ın müəssisələri üzrə yaranan hər hansı bir elmi-tədqiqat işlərinin tənzimlənməsi və ona nəzarət edilməsi üçün SOCAR-ın rəhbərliyi tərəfindən təsdiq edilən “Elmi-tədqiqat, təcrübi-sınaq, normativ sənədlərin işlənməsi və tərtibinə dair işlərin” Tematik planı tərtib olunur.

2016-cı ildə də SOCAR-ın Elmi-tədqiqat İşlərinin Tematik Planı SOCAR-ın Elmi-Texniki Şurasında müzakirə etmiş və təsdiq edilmişdir. Tematik planında 2016-cı il üçün planlaşdırılan 83 elmi-tədqiqat işindən 24-ü keçid işi, 59-i isə yeni işlərdir.

İl ərzində planlaşdırılan elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi üçün tələb olunan xarici avadanlıq və reagentlərin alınmasında texniki, iqtisadi problemlər yarandıqda, habelə hər hansı tədbirin yerinə yetirilməsi zamanı gözlənilən effekt alınmadıqda, daha səmərəli üsullar tapıldıqda Tematik plana operativ dəyişikliklər edilir, yeni müqavilələr bağlanır. Bu səbəbdən planlaşdırılmış işlərlə faktiki işlər arasında müəyyən fərqlər yaranır.

2016-cı il üçün SOCAR-ın müəssisələrində Plan üzrə elmi-tədqiqat işlərinin sayı	İCRAÇI TƏŞKİLAT	"NEFTQAZELMI-TƏDQIQATLAYIHƏ"		KƏNAR TƏŞKİLATLAR		CƏMI:		
		keçid	yeni	keçid	yeni	keçid	yeni	
Yekun say -	83							
o cümlədən: keçid işlər -	24							
yeni işlər -	59							
SIFARIŞÇI TƏŞKİLAT								
SOCAR Baş ofis	keçid							18
	yeni				18			18
"AZNEFT" İB	keçid	13				13		41
	yeni		20		8		28	
"Kompleks Qazma İşləri" trestı	keçid	5				5		11
	yeni		5		1		6	
"Qaz İxrac" idarəsi	keçid	2				2		5
	yeni		3				3	
"Neftqaztikinti" trestı	keçid							1
	yeni		1				1	
H.Əliyev ad. Neft Emalı Zavodu								1
					1		1	
Digər müəssisələr	keçid	4				4		6
	yeni		2				2	
CƏMI:	keçid	24		0		24		83
	yeni		31		28		59	
			55		28		83	

cədvəl XV.1

2016-cı il üçün SOCAR-ın müəssisələrində Plan üzrə elmi-tədqiqat işlərinin dəyəri (min manat)	İCRAÇI TƏŞKİLAT	"NEFTQAZELMI-TƏDQIQATLAYIHƏ"		KƏNAR TƏŞKİLATLAR		CƏMI:		
		keçid	yeni	keçid	yeni	keçid	yeni	
Yekun məbləğ -	9662							
o cümlədən: keçid işlər -	2499,6							
yeni işlər -	7162,4							
SIFARIŞÇI TƏŞKİLAT								
SOCAR Baş ofis	keçid							985
	yeni				985		985	
"AZNEFT" İB	keçid	1548,3				1548,3		4928,3
	yeni		3070		310		3380	
"Kompleks Qazma İşləri" trestı	keçid	357				357		1169
	yeni		780		32		812	
"Qaz İxrac" idarəsi	keçid	156				156		1660
	yeni		1504				1504	
"Neftqaztikinti" trestı	keçid							50,021
	yeni		50,021				50,021	
H.Əliyev ad. Neft Emalı Zavodu	keçid							50
	yeni				50		50	
Digər müəssisələr	keçid	438,28				438,28		819,66
	yeni		381,38				381,38	
CƏMI:	keçid	2499,6				2499,6		9662
	yeni		5785,4		1377		7162,4	
			8285,018		1377		9662,018	

cədvəl XV.2

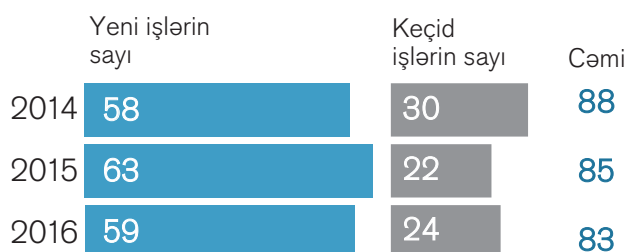

2016-cı il üçün SOCAR-ın müəssisələrində Elmi-tədqiqat İşlərinin
Tematik Planı üzrə işlərin plan və fakt sayı

2016-cı ildə SOCAR-da plan və fakt üzrə elmi-tədqiqat işlərinin sayı	Plan				Fakt	
	Cəmi	Keçid işlər	Yeni işlər	Tam yerinə yetirilmiş işlər	Müxtəlif səbəbdən növbəti ilə keçirilmiş	Plandan əlavə yerinə yetirilmiş işlər
"Azneft" İB	41	13	28	60		8
"Kompleks qazma işləri" trestı	11	5	6	12		1
"Qaz ixrac" İdarəsi	5	2	3	5		
"Neftqaztikinti" Trestı	1		1			
H.Əliyev ad. NEZ	1	0	1	2		
SOCAR Baş Ofis	18	0	18	0	5	
Digər müəssisələr	6	4	2	0	5	
Cəmi	83	24	59	79	10	9

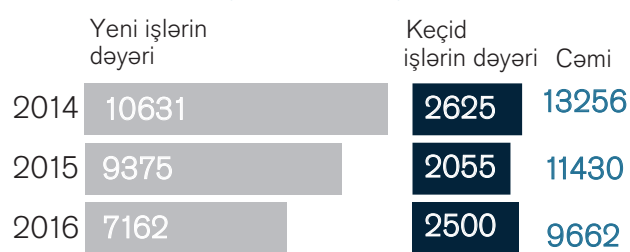
cədvəl XV.3

Son üç ildə SOCAR-ın Tematik planındakı elmi tədqiqat işlərinin keçid və yeni işlərin dinamikası

Qrafik XV.1

Son üç ildə SOCAR-ın Tematik planındakı elmi tədqiqat işlərinin keçid və yeni işlərin dəyərinin dinamikası

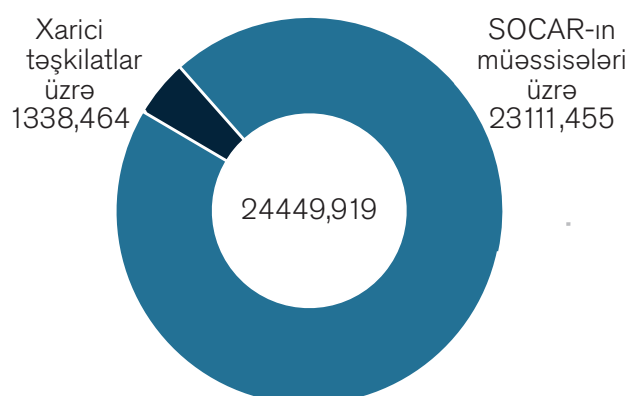
Qrafik XV.2, min manat

"Neftqaz elmi-tədqiqat layihə" institutu

2016-cı ildə elmi-tədqiqat və layihə-axtarış-konstruktor (ETLAK) işləri üzrə institutun 24449,919 min manat həcmində (o cümlədən, SOCAR-ın müəssisələri üzrə 23111,455 min manat + Xarici təşkilatlar üzrə 1338,464 min manat) iş yerinə yetirmişdir.

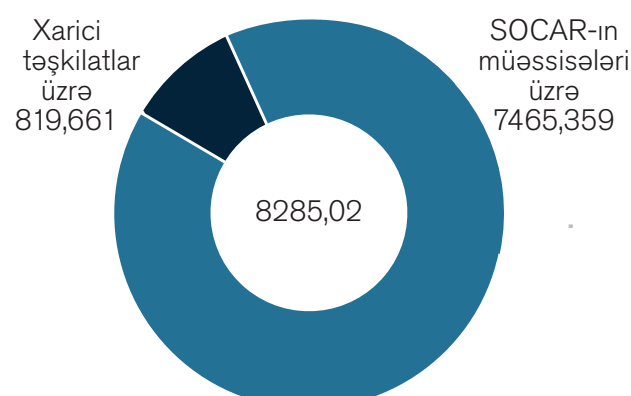
Elmi-tədqiqat işləri üzrə 2016-cı ildə institut tərəfindən 8285,020 min manat həcmində (SOCAR-ın müəssisələri üzrə 7465,359 min manat + Xarici təşkilatlar üzrə 819,661 min manat) iş icra edilmişdir.

Faktiki yerinə yetirilmiş iş üzrə
24449,919 min manat

Qrafik XV.3

Elmi-tədqiqat işləri üzrə:
8285,02 min manat

Qrafik XV.4

SOCAR-ın müəssisələri üzrə 7465,359 min manatdan «Azneft» İB üçün 4618,337 min manat həcmində iş yerinə yetirilmişdir:

Bunlardan:

2016-cı ilin tematik planı üzrə 29 mövzu 4270,0 min manat, tematik plandan əlavə 4 mövzu 348,337 min manat təşkil etmişdir.

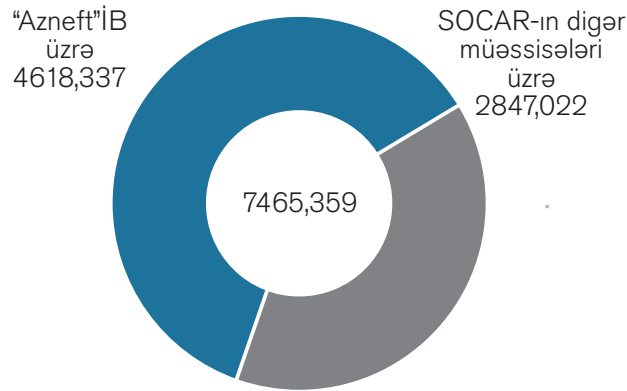
SOCAR-ın digər müəssisələri üzrə 2847,022 min manat həcmində iş yerinə yetirilmişdir:

Bunlardan:

2016-cı ilin tematik planına əsasən 11 mövzu 2590,0 min manat dəyərində, tematik plandan əlavə 2 mövzu 210,022 min manat və 47,0 min manat həcmində 2015-ci ildə tamamlanaraq 2016-cı ildə təhvil verilmiş işlər təşkil etmişdir.

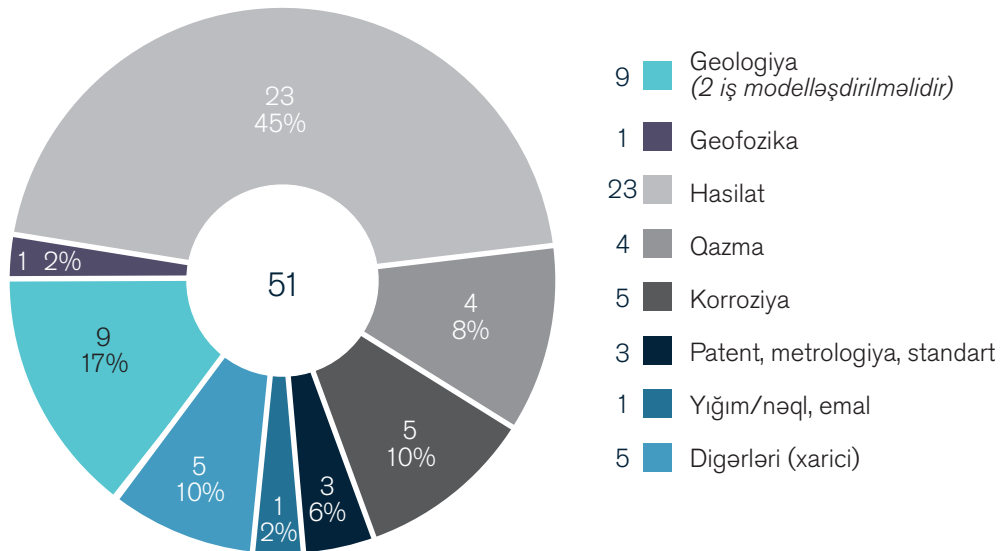
SOCAR-a daxil olmayan digər müəssisələr üzrə 819,661 min manat həcmində iş yerinə yetirilmişdir.

SOCAR-ın müəssisələri üzrə: 7465,359 min manat

Qrafik XV.5

2016-cı ildə NQETLİ-də İstiqamətlər üzrə yerinə yetirilmiş işlərin sayı - 51

Qrafik XV.5

Qeyd: aşağıdakı cədvəldə digərləri (xarici) sətirindəki göstəricilər yuxarıdakı qrafikdə hasilat, qazma və modelləşdirmə arasında paylaşılmışdır.

2016-cı il üçün yerinə yetirilən elmi-tədqiqat və təcrübi-sınaq işləri haqqında
(saylar və iş həcmi yalnız 2016-cı ildən keçən)

	Yeni		Keçici		Cəmi	
	sayı	həcmi, min manat	sayı	həcmi, min manat	sayı	həcmi, min manat
1 Geologiya	6	680	3	390	9	1070
2 Geofizika			1	125	1	125
3 Hasilat	18	3874,02181	5	595	23	4469,02181
4 Qazma	3	600	1	160	4	760
5 Korroziya			5	653,217	5	653,217
6 Patent, metrologiya, standart	2	250	1	1,120	3	251,120
7 Yığım/nəql, emal			1	90	1	90
8 Digərləri (xarici)	2	381,3768	3	186,3685	5	567,7453
CƏMİ (bütün təşkilatlar üzrə)	31	5785,3986	17	2200,7055	51	7986,1041

cədvəl XV.4

2016-cı ildə Yeni texnika və texnologiyaların tətbiqi

“Azneft” İB-nin 2015-ci il 23 dekabr tarixli ARDNŞ/15-1100/01/ink-05-000356 sayılı əmrinə əsasən 2016-cı ildə istehsalatın səmərəliliyinin artırılması məqsədilə neftqazçıxarma idarələrində və Qaz anbarlarının istismarı idarəsində yeni texnika və texnologiyaların tətbiqi planlaşdırılmışdır.

2016-cı il ərzində 226 tətbiq obyektində planlaşdırılmış 24 adda yeni texnika və texnologiya tədbirinə qarşı 93 obyektə 9 tədbir tam, 6 tədbir qismən yerinə yetirilmişdir. 9 tədbir lazımi avadanlıq və reagentlərin alınmaması səbəbindən yerinə yetirilməmişdir. İl ərzində nəzərdə tutulmuş 15130 ton əlavə neft əvəzinə 31692 ton əlavə neft əldə edilmişdir.

Tətbiq obyektı		Tədbirlərin sayı				Əlavə neft (ton)	
		Fakt					
Plan	Fakt	Plan	Tam	Qismən	Yerinə yetirilməmiş	Plan	Fakt
226	93	24	9	6	9	15130	31692

cədvəl XV.5

İl ərzində daha çox səmərə əldə olunan tədbirlər aşağıdakılardır:

- “PADUS-2” parafinkəsici qurğu “Neft Daşları” NQÇİ-də 16 quyuda tətbiq olunmuş, 4546 ton əlavə neft əldə edilmişdir. Bir quyuya düşən hasilat artımı 0,8 t/gün. N.Nərimanov adına NQÇİ-də 57 quyuda tətbiq olunmuş, 18576 ton əlavə neft əldə edilmişdir. Bir quyuya düşən hasilat artımı 0,89 t/gün. Ümumi 23122 ton əlavə neft hasil edilmiş, orta hesabla bir quyuya üzrə hasilat artımı 0,86 t/gün olmuşdur.

- A-4 reagenti ilə QDZ-nin işlənməsi 9 quyuda tətbiq olunmuş, 580,5 ton əlavə neft əldə edilmişdir.

- Laydan gələn qum təzahürünün qarşısının alınması məqsədilə bərkidici nanosistem 7 quyuda tətbiq olunmuş, 899 ton əlavə neft əldə edilmişdir.

- Kənar və lay sularının təcrid edilməsində nanosistemlər 5 quyuda tətbiq olunmuş, 681 ton əlavə neft əldə edilmişdir.

- Yan lüləyə qazılmış quyularda kəmərxəşmənin möhkəmləndirilməsi məqsədilə nanosistemlər 3 quyuda tətbiq olunmuş, 278 ton əlavə neft əldə edilmişdir.

- Qalıq neftin çıxarılması məqsədilə nanosistem 1 suvurucu quyuda tətbiq olunmuş, təsir altında olan 4 quyudan 155 ton əlavə neft hasil edilmişdir.

- AQP çöküntülü quyuların QDZ-nin Pirolozin yüngül qətranı ilə işlənməsi 2 quyuda tətbiq olunmuş, 156 ton əlavə neft əldə edilmişdir.

- Quyuların əsaslı və cari təmirində istifadə olunan tutucu, kəsici və köməkçi alətlər 4 quyuda tətbiq olunmuş, 5443 ton əlavə neft əldə edilmişdir.

- QDZ-nin keçiriciliyini azaltmaq şərti ilə qum təzahürünə qarşı yeni üsul 10 quyuda tətbiq olunmuş, 539 ton əlavə neft əldə edilmişdir.

- QDZ-nin gil çöküntülərindən təmizlənməsi (HCl+amonium bifiüorid) 15 quyuda tətbiq olunmuş, 367,6 ton əlavə neft əldə edilmişdir. QDZ-da yaranan gil çökmələri əridilərək məsamələr təmizlənməmiş və quyu hasilatı bərpa edilmişdir.

- "Neft Daşları" NQÇİ-nin QKS-nin 10" qaz nəqli xəttində korroziyaya qarşı "Neftqaz-2013" inhibitor-bakterisidin vurulması davam etdirilir.

Bundan əlavə, aşağıdakı texnika və texnologiyalar tətbiq olunmuşdur:

- "Suraxanı maşınqayırma zavodu" TASC tərəfindən layihələndirilmiş Hidrostatik qum təmizləyici qurğunun sınağı 6 NQÇİ-də 9 quyuda aparılmış, müsbət nəticə əldə olunmuşdur. İlin sonunda 36 qurğu alınıb, 7 quyuda tətbiq olunub.

- "Suraxanı maşınqayırma zavodu" TASC tərəfindən layihələndirilmiş "Boru ştanqlı quyu nasos qurğusu" "Abşeronneft" NQÇİ-də 941 və 960 sayılı quyularda tətbiq olunmuş, müsbət nəticə əldə edilmişdir.

- Mədən sınağından keçirilmiş şüşə plastik borular hasil olan aqressiv lay suları mühitində ştanqlı dərinlik nasosu ilə istismar olunan quyuda ümumilikdə 146 gün işləmişdir. Bu müddətdə aqressiv lay sularının təsirindən boruların daxili və xarici səthində, habelə yiv birləşmələrində yeyilmə, deşilmə və ya digər zədə qeydə alınmamışdır. Bu mühitdə yeni polad borular adətən, orta hesabla 90 gündən sonra korroziyaya uğrayaraq sıradan çıxır.

2016-cı ildə planlaşdırılan xərclər «Maye şüşə» (A-4 reagenti), «Boru ştanqlı quyu nasos qurğusu», «Mancanaq dəzgahı ilə işləyən quyuların diaqnostik və idarə edilməsi üzrə telemexanika qurğusu», «Nanoneft» proqramı üçün lazım olan mal-materiallar, «Süd zərdabi, «Melas», «Şampan zavodun çıxarı», korroziyaya qarşı «KƏB» reagentinin alınmadığına görə azdır.

Digər tədbirlərdən faktiki yerinə yetirilən:

Neft və qaz quyularında yaranan kəmərxası

təzyiqlərin ləğv olunması üçün texnologiyanın tətbiqi – 5 quyuda;

Qazmadan qurtaran quyularda məftilli süzgeç kompleksi»-nin tətbiqi – 2 quyuda;

İstismarda olan qazlift xətlərin boru daxili korroziyadan mühafizəsi üçün bakterisid inhibitor tətbiqi (Neftqaz-2013) – 2 quyuda;

Aqressiv lay sularında qorunmaq məqsədilə şüşə plastik nasos kompressor boruların tətbiqi – 1 quyuda;

Quyu daxili borularda və mədən daxili nəqli xətlərində duzçökmənin qarşısının demulqator (BSA-12) məhlulu vasitəsilə alınması – 3 quyuda tətbiq olunmuşdur.

Sərgi və konfranslarda iştirak

SOCAR-ın müəssisələrində bir tendensiya olaraq, dünyanın müxtəlif ölkələrinin, məşhur neft şirkətlərinin innovasiyaları və yeni texnologiyaları intensiv tətbiq edilir. Əsas səbəblərdən biri kimi, Azərbaycan neft sənayesini davamlı inkişafını təmin etmək üçün, SOCAR-ın hər il mütəmadi olaraq Beynəlxalq konfransların keçirməsinə önəm verməsini və digər ölkələrin neft-qaza həsr olunmuş Beynəlxalq konfranslarda fəal iştirakını göstərmək olar.

2016-cı ildə SOCAR Azərbaycanda və xarici ölkələrdə keçirilmiş bir sıra Beynəlxalq sərgi, forum və konfranslarda iştirak etmişdir, bunlardan:

«İran Oil Show – 2016» 21-ci Beynəlxalq neft-qaz sərgisi, İran İslam Respublikası, Tehran şəhəri, 6-9 may;

«OGU – 2016» 21-ci Beynəlxalq neft-qaz sərgi-konfransı, Özbəkistan Respublikası, Daşkənd şəhəri, 17-19 may;

23-cü «Beynəlxalq Neft və Qaz Sərgi-konfransı», Bakı şəhəri, 3-5 iyun;

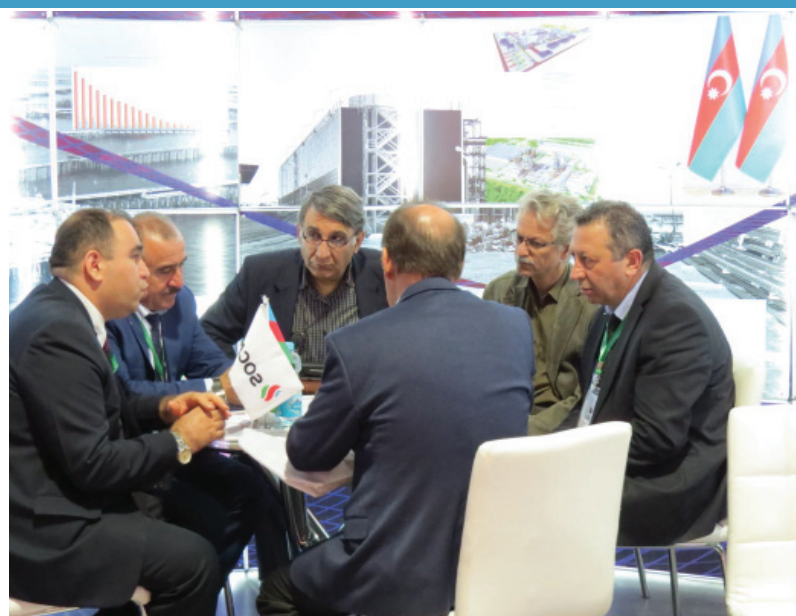
23-cü «Neft, qaz, neft-kimya» Beynəlxalq forum-sərgisi, Rusiya Federasiyası, Tataristan Respublikası, Kazan şəhəri, 7-9 sentyabr;

4-cü «Azərbaycan Beynəlxalq Təhsil və Karyera Sərgisi», Bakı şəhəri, 07-09 oktyabr;

«Xəzər: ətraf mühit üçün texnologiyalar» 7-ci Beynəlxalq Ətraf Mühit sərgisi, Bakı şəhəri, 16-18 noyabr;

«Türkmənistanın nefti və qazı 2016» 21-ci Beynəlxalq sərgi-konfransı, Türkmənistan Respublikası, Aşqabad şəhəri, 7-9 dekabr;

Bundan əlavə SOCAR-ın “Neftqazəlmətdiqatlayihə” institutu 2016-cı ildə Respublikada və xarici mətbuatda 141 məqalə dərc etdirmiş, səyyar konfranslar və seminarlar keçirmişdir, bunlardan:

1	Səyyar konfrans NQETLİ “Azneft”- lə	“28 May NQÇİ	04.05.2016
2	Səyyar konfrans NQETLİ “Azneft”- lə	Neft Daşları NQÇİ	05.05.2016
3	Səyyar konfrans NQETLİ “Azneft”- lə	Abşeronneft NQÇİ	12.05.2016
4	Səyyar konfrans NQETLİ “Azneft”- lə	H.Z.Tağıyev ad. NQÇİ	19.06.2016
5	Səyyar konfrans NQETLİ “Azneft”- lə	Ə.C.Əmirov ad. NQÇİ	25.05.2015
6	Səyyar konfrans NQETLİ “Azneft”- lə	Bibiheybətneft NQÇİ	03.06.2016
7	Səyyar konfrans NQETLİ “Azneft”- lə	N.Nərimanov ad. NQÇİ	08.06.2016
8	Səyyar konfrans NQETLİ “Azneft”- lə	Qaz Ambarlarının İstismarı	16.06.2016
9	Səyyar konfrans NQETLİ “Azneft”- lə	Siyəzənneft NQÇİ	24.06.2016

cədvəl XV.6

Hesabat ilində NQETLİ tərəfindən SOCAR və xarici şirkətlərlə birgə seminarlar təşkil olunmuşdur:

16.06.2016 – “Salyan Oil Ltd.” şirkətində Neftqazəlmətdiqatlayihə” İnstitutunun iştirakı ilə birgə seminar;

27.09.2016 – “Mərkəzdənqaçma elektrik nasosları və bu sistemə məxsus olan əlavə avadanlıqlar” mövzusunda “Baker Hughes” şirkəti ilə birgə seminar;

16.09.2016 – “ROXAR” şirkəti ilə “Технологии создания и применения постоянно действующих геолого-технологических интегрированных моделей (ПДГТИМ) месторождений” mövzusunda birgə seminar;

12.10.2016 – “Mexanikləşdirilmiş istismar növü olan vint nasosları sistemləri” mövzusunda SOCAR və Schlumberger şirkətinin birgə seminarı.

İl ərzində Neft və qaz hasilatı sahəsi üzrə institutdaxili 12 seminar keçirilmişdir.

İnstitutun beynəlxalq əlaqələri:

SOCAR-ın “Neftqazəlmətdiqatlayihə” İnstitutunun əməkdaşları 2016-cı il ərzində Ukraynanın Lvov şəhərində keçirilmiş VI Beynəlxalq Geofiziki Elmi Konfransda 2 məruzə ilə, Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş 70-ci Beynəlxalq Gənclər konfransında “Neft və qaz 2016” adlı konfransda 7 məruzə ilə, Rusiyada “Газпром добыча Ямбург” seminarında 1 məruzə ilə, Akademik Y.A.Rozanova həsr olunmuş elmi sessiyada 1 məruzə ilə, Tatarıstan Respublikasında Beynəlxalq Elmi-Praktiki konfransda 1 məqalə ilə, Moskvada keçirilmiş “SPE Russian Petroleum Technology Conference and Exhibition” sərgi-konfransında 5 məruzə ilə, Qazaxıstanın Astana şəhərində “SPE Annual Caspian Technical Conference and Exhibition” sərgi-konfransında 2 məruzə ilə iştirak etmişdir. Ümumilikdə il ərzində, İnstitut xarici ölkələrdə keçirilən Beynəlxalq

konfranslarda 19 məqalə ilə iştirak etmiş və xarici mətbuatda 24 məqalə çap etdirmişdir.

2016-cı il ərzində "Neftqazəlmətədqiqatlayihə" İnstitutunun əməkdaşları ixtiraya patent alınması üçün 16 iddia sənədi vermişlər ki, bunlardan 10-u AZPATENT-ə, 6-ı isə Avrasiya Patentinə verilmişdir. İddia sənədlərinə alınmış Patentlərin sayı 7, hələ ekspertizada olanların sayı 7-dir. Xarici ölkələrdən alınmış patentlərin sayı 2-dir.

"Neftqazəlmətədqiqatlayihə" İnstitutunda 2016-cı ildə 1 nəfər "Əməkdar mühəndis" adına, 1 nəfər "Tərəqqi" medalına və 1 nəfər Prezident təqaüdüne layiq görülmüşdür.

SOCAR-da nanotexnologiyalar

SOCAR-da neft-qaz sənayesində mövcud problemlərin həlli ilə bağlı aşağıdakı istiqamətlər üzrə nanotexnologiyalar işlənir və istehsalat proseslərinə tətbiq olunur:

- layların neftvermə əmsalının artırılması;
- qum təzahürünün qarşısının alınması;
- duzçökməyə qarşı mübarizə;
- lay və kənar suların izolyasiyası;
- kəmərlərin möhkəmləndirilməsi;
- qazma məhlulunun parametrlərinin tənzimlənməsi.

Bu texnologiyaların tətbiqi neftvermə əmsalının artırılmasına və işlənmə proseslərinin daha effektiv aparılmasına imkan yaradır. Təkcə 2016-cı ildə tətbiq sahələri üzrə 2000 tondan çox əlavə neft hasil edilmiş, iqtisadi səmərə 590,0 min manat təşkil etmişdir. Quyuların təmirlərarası müddəti artmış, boşdayanmalarla bağlı vaxt itkisi, əlavə xərclər və əmək məsrəfləri azaldılmış, quyudaxili avadanlıqların və kollektorların istismar müddəti uzadılmışdır.

Yeni nanosistemlərin işlənməsi və tədqiqi

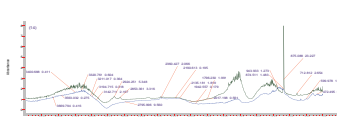
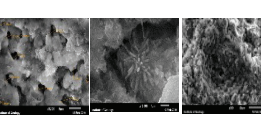
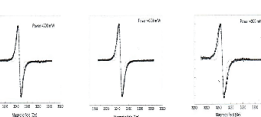
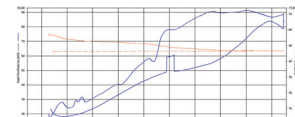
sahəsində dünyanın bir çox qabaqcıl elmi mərkəzləri və şirkətləri ilə sıx əlaqələr qurulmuşdur. Belə ki, Almaniyanın Karlsruhe Texnoloji İnstitutu və SOCAR arasında nanotexnologiyaların tətbiqlə neft-qaz sənayesində mövcud problemlərin həlli istiqamətində Anlaşma Memorandumu imzalanmış və SOCAR-ın "Nanotexnologiyalar" Departamenti ilə birgə tədqiqatlar həyata keçirilir.

İran İslam Respublikasının "Pars Petro Zagros" Mühəndislik və Xidmətlər üzrə Şirkəti (PPZ) və SOCAR arasında İran Milli Neft Şirkətinin hasilat və törəmə şirkətlərinin (ICOFC, IOOC, NISOC və AOGC) neft və qaz quyularının və laylarının istehsal potensialının yaxşılaşdırılması və artırılması üçün nanotexnologiya sahəsində Anlaşma Memorandumu imzalanmış və adı çəkilən şirkətlərin neft yataqlarında SOCAR-ın işlədiyi nanosistemlərin tətbiqi planlaşdırılır.

Həmçinin Kanadanın "Graphene Leaders Canada (GLC) Inc" şirkəti ilə qrafenin tədqiqi və tətbiqi sahəsində Qaşılıqlı Konfidensiallıq razılaşması imzalanmış, korroziyaya qarşı nanoörtüklərin işlənməsi sahəsində birgə tədqiqatlar aparılır.

Bundan başqa SOCAR-ın "Nanotexnologiyalar" Departamenti Almaniyanın Aaxen Texniki Universiteti, NanoMikro Klaster NRW, BASF, Wintershall, Carl Zeiss şirkətləri ilə birgə elmi-tədqiqat işləri həyata keçirir, İtaliyanın Sapienza Universiteti ilə nanohissəciklərinin istehsalı üçün layihə üzərində işləyir.

SOCAR-ın nanotexnologiyaları mütəmadi olaraq yerli və beynəlxalq nəşrlərdə, kitab, monoqrafiya və patentlərdə öz əksini tapır, konfrans və sərgilərdə təqdim olunur. Son bir ildə neft sənayesində nanotexnologiyalara dair 20-dən çox elmi əsər işıq üzü görmüşdür.

Infraqırmızı Spektral analiz	SEM ilə sement daşı səthinin tədqiqi	Nanosistemlərin EMR spektrləri	Termoqravimetrik analiz
			
			

cədvəl XV.6

16 KADRLARLA İŞ, TƏLİM VƏ İNKİŞAF

SOCAR-da həyata keçirilən kadr siyasəti şirkətin mövcud kadrların saxlanılmasına, onların inkişaf etdirilməsinə, insan resursları imkanlarından daha səmərəli istifadə edilməsinə, gənc kadrların hazırlanmasına, eyni zamanda beynəlxalq standartlara, bazar iqtisadiyyatında daima dəyişən tələbatlara cavab verən və SOCAR-ın inkişafı strategiyasına uyğun personalın idarəedilməsinin təkmilləşdirilməsinə yönəlmişdir.

SOCAR üzrə müəssisə və təşkilatlar daxil olmaqla, 01 yanvar 2017-ci il tarixinədək işçilərin faktiki sayı 50735 nəfər təşkil edir. Hesabat dövrü ərzində SOCAR-a 3009 nəfər işə qəbul edilmişdir ki, onlardan 1089 nəfəri SOCAR-ın müəssisələrində işləyən, 1920 nəfəri isə kənardan işə qəbul olunan işçilərdir. İşə qəbul edilənlərdən 2 nəfərə ilk iş yeri olduğuna görə əmək kitabçası açılmışdır. Həmin müddət ərzində 4376 nəfər işdən azad olunmuşdur. 01.01.2017-ci il tarixinədək SOCAR-da işləyənlərdən 5981 nəfəri rəhbər işçi, 9398 nəfər mütəxəssis, 279 nəfər texniki icraçı və 35077 nəfər fəhəldir. O cümlədən 8532 nəfəri qadın, 188 nəfəri təqaüdcü, 16587 nəfəri ali təhsillidir.

2016-cı il ərzində vəzifəyə təyin olunma ilə əlaqədar SOCAR-ın prezidenti və Kadrların İdarə Edilməsi Komitəsi tərəfindən 115 əmək müqaviləsi bağlanmışdır. Həmin müddət ərzində 1168 nəfərlə bağlanmış əmək müqaviləsinə xitam verilmişdir. SOCAR-ın Baş ofisinin işçilərinin və nomenklatura daxil olan rəhbər işçilərin əmək kitabçaları Baş ofisin İRD-nin Personalın uçotu şöbəsində saxlanılır, onlara lazımi qeydlər edilir və müvafiq qaydada uçotu aparılır. SOCAR-ın Baş ofisinin işçiləri və müəssisə rəhbərlərinə şirkətdə işləmələri barədə müvafiq yerlərə təqdim edilmək üçün 459 arayış hazırlanıb verilmişdir.

01.01.2016-01.01.2017-ci il dövrü ərzində SOCAR üzrə işçilərin sayı 1369 nəfər azalaraq 01.01.2017-ci il tarixinədək 50735 nəfər təşkil etmişdir. İşçilərin sayının azalması struktur islahatlarının aparılması və müəssisələrdə işçilərin sayının optimallaşdırılması ilə əlaqədardır. Həmin dövr ərzində (01.01.2016-01.01.2017) 4376 nəfər işdən azad olunmuşdur. 4376 nəfər işdən azad olunanlardan 2505 nəfərin işdən azad

olunması işçinin təşəbbüsü və SOCAR-da struktur dəyişikliyi nəticəsində müəssisələrarası yerdəyişmə səbəbindən olduğunu nəzərə alaraq hesabat ilində əmək müqavilələrinə xitam verilənlərin sayı 1871 nəfər təşkil edir. İşdən azad olunanlardan 716 nəfər təqaüd yaşına görə, 425 nəfərin iş yerlərinin sərbəstləşdirilməsi, 189 nəfərin vəfat etməsi, 5 nəfərin hərbi xidmətə getməsi, 453 nəfərin əmək müqaviləsinin müddətinin bitməsi ilə əlaqədar, 83 nəfər əlilliyə görə (səhhəti ilə əlaqədar) işdən azad olunmuşdur. Beləliklə, 2016-cı il ərzində SOCAR üzrə kadr axımı 5.1 % təşkil etmişdir.

01.01.2016-01.01.2017-ci il dövrü ərzində SOCAR-ın müəssisələrinə 3009 nəfər işə qəbul olunmuşdur. O cümlədən, 1089 nəfər şirkətdaxili yerdəyişmə ilə əlaqədar və 1920 nəfər kənardan işə qəbul olunanlardır.

01.01.2016-01.01.2017-ci il dövr ərzində kənardan işə qəbul olunan 1920 nəfərdən 642 nəfər müvəqqəti işçilər (mövsümi, tikinti, çöl işləri ilə əlaqədar və s.), 4 nəfər hərbi xidmətdən qayıdanlar, 314 nəfər Təlim Tədris və Sertifikatlaşdırma İdarəsinin Mərkəzlərinin məzunları, 47 nəfər SOCAR-ın Təqaüd Proqramının məzunları, 884 nəfər istehsalat zərurəti ilə əlaqədar qəbul olunanlardır.

01.01.2017-ci il tarixinədək 29 yaşa qədər gənclərin sayı 5611 nəfər olmaqla işçilərin ümumi sayının 10.5%-ni təşkil etmişdir. Onların 4,0%-i rəhbər işçi və mütəxəssis, 21,9% - ali təhsilli, 10,4%-i qadındır. Daha çox gənclər Neft-qaz və neft-kimya kompleksində (42.65%), Karbamid zavodunda (33.72%), Bakı Ali Neft Məktəbində (28.84 %), Sərmayələr İdarəsində (30,2%), SOCAR-ın Baş ofisində (21%) işləyir.

Eyni zamanda qeyd etmək lazımdır ki, 01.01.2017-ci il tarixinədək təqaüdcülərin sayı 4259 nəfər olmuş, bu da ümumi işçilərin sayının 8,42%-ni təşkil edir. Onlardan 3343 nəfəri güzəştli şərtlərlə, 188 nəfəri yaşa görə və 728 nəfər əlilliyə görə təqaüdə çıxanlardır.

İl ərzində SOCAR üzrə ixtisarla bağlı 425 nəfər işçi işdən azad olunmuşdur. 01.01.2017-ci il tarixinədək SOCAR üzrə ali təhsilli işçilərin sayı 16587 nəfər olmuş və ümumi işçilərinin 32,6 %-ni

təşkil etmişdir.

Təhlil göstərir ki, 01.01.2017-ci il tarixinədək SOCAR üzrə işçilərin orta yaş həddi 41 yaş təşkil edir.

SOCAR üzrə işləyən işçilərin neft sənayesində iş stajı aşağıdakı kimidir: 20 ilə qədər 34520 nəfər, 20 ildən yuxarı 16215 nəfərdir.

SOCAR üzrə 01.01.2017-ci il tarixinədək 8532 nəfər qadın işləyir ki, bu da ümumi işçilərin sayının 16.85 %-ni təşkil edir. 01.01.2017-ci il tarixinədək SOCAR-ın ümumi işçilərinin sayından 93 nəfəri şəhid ailəsi üzvü, 144 nəfəri Qarabağ müharibəsi iştirakçısı, 1841 nəfəri məcburi köçkün və qaçqın statusuna malikdir. Qeyd etmək lazımdır ki, SOCAR-ın müəssisələrində 728 nəfər əlil işləyir. Onlardan 144 nəfəri Qarabağ, 4 nəfəri Əfqanıstan, 41 nəfəri Çernobil, 65 nəfəri istehsalat əlili və 474 nəfər səhhəti ilə əlaqədar olan əlillərdir.

“Neftçilər günü” peşə bayramı ərəfəsində “Azərbaycan Respublikasının neft sənayesi işçilərinin təltif edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 19 sentyabr 2016-cı il tarixli 2339 nömrəli Sərəncamı ilə neft sənayesinin inkişafında xidmətlərinə görə 1 nəfər “Şöhrət” ordeni və 43 nəfər “Tərəqqi” medalı ilə təltif edilmişdir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 19 sentyabr 2016-cı il tarixli 2338 nömrəli Sərəncamı ilə 5 nəfərə “Əməkdar mühəndis” fəxri adı, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 19 sentyabr 2016-cı il tarixli 2340 nömrəli Sərəncamı ilə neft sənayesində səmərəli fəaliyyətinə görə 3 nəfər qocaman neftçiyə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdü verilmişdir.

2016-cı ildə SOCAR üzrə 31 əmr verilərək neft sənayesinin inkişafında xüsusi xidmətlərinə görə 152 nəfər işçi Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkətinin Fəxri fərmanı ilə təltif edilmişdir.

“Əmək veterani” adının verilməsi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1995-ci il 22 sentyabr tarixli 216 nömrəli, 1999-cu il 24 sentyabr tarixli 150 nömrəli qərarlarına uyğun olaraq aparılır. Müəssisələrdən “Əmək veterani” adının verilməsi ilə əlaqədar şöbəyə daxil olan bütün sənədlər bir daha yoxlanılır və SOCAR-ın müvafiq əmrləri ilə rəsmiləşdirilir. 01.01.2017-ci il tarixinədək “Əmək veterani” adının verilməsi, vəsiqənin dəyişdirilməsi məqsədilə SOCAR üzrə 61 əmr hazırlanaraq 261 işçiyə “Əmək veterani” adı verilmişdir. Ümumilikdə ötən il SOCAR üzrə 261 ədəd “Əmək veterani”

vəsiqəsi doldurulmuş və müraciət edən şəxslərə təqdim edilmişdir.

2016-cı il ərzində SOCAR-ın www.socar.az veb-saytının “karyera” bölməsinin “işə qəbul” bölümündə “vakansiyalar” hissəsində (<http://careers.socar.az>) 1244 adda vakansiya üzrə 1945 vakant yer elan olunmuş və bu vakansiyalar üzrə elektron qaydada müraciət etmiş 72567 vətəndaşın təqdim etdiyi məlumatların vakansiyaların tələblərinə uyğunluğu yoxlanılmış və 22468 nəfər növbəti mərhələyə buraxılmışdır.

Test imtahanında 14037 nəfər iştirak etmiş, 3606 nəfəri imtahandan uğurla keçmişdir. 769 nəfər peşə sınaq imtahanlarında (fəhlə peşələri üzrə praktiki bacarıqların yoxlanılması), 2504 nəfər isə müsahibə mərhələsində iştirak etmişdir ki, onlardan müsabiqədən müvəffəqiyyətlə keçmiş 581 nəfərin işlə təmin edilməsi üçün SOCAR-ın müəssisə və təşkilatlarına göndərilmiş, 246 nəfəri isə SOCAR-ın Kadr ehtiyatı bazasına (KEB) daxil edilmişdir. Həmçinin, SOCAR-ın Kadr ehtiyatı bazasından 146 nəfər SOCAR-ın müəssisə və təşkilatlarına işə qəbul üçün göndərilmişdir.

SOCAR-ın rəhbərliyinin təqdimatı əsasında 76 nəfər, SOCAR-ın daxili (21) və xarici (26) təqaüd proqramlarının məzunlarından 47 nəfər işə qəbul edilmişdir.

Hesabat dövrü ərzində “SOCAR üzrə sərbəstləşən işçilərin məşğulluğunun və sosial dayanıqlılığının təmin olunmasına dair” proqrama qoşulmuş sərbəstləşən işçilərdən 147 nəfəri, Təlim, Tədris və Sertifikatlaşdırma İdarəsinin təlim mərkəzlərini bitirən məzunlardan 314 nəfəri işlə təmin edilmişdir.

2016-cı il ərzində İşə qəbul və yerləşdirmə, İşçilərin peşəkarlıq səviyyəsinin qiymətləndirilməsi, Yay məktəbi, Almaniyada yay düşərgəsi, Ödənişli yay təcrübəsi, təlim mərkəzlərinə şagird qəbulu, Attestasiya üzrə və Sifariş əsasında test imtahanları təşkil edilmiş və keçirilmişdir.

Belə ki, işə qəbul və yerləşdirmə üzrə 2016-cı il ərzində 545 vakansiya üçün test imtahanı keçirilmişdir. Bu test imtahanlarına ilkin seçimdən keçmiş 19894 nəfər vətəndaş dəvət edilmişdir. Dəvət olunan vətəndaşlardan 14037 nəfər test imtahanında iştirak etmişdir və onlardan 3606 nəfər keçid balını toplayaraq növbəti mərhələyə buraxılmışdır.

İşçilərin peşəkarlıq səviyyəsinin

qiymətləndirilməsi üzrə 2016-cı ilin yanvar ayından başlayaraq, sentyabr ayına qədər 11 vakansiya üçün test imtahanı keçirilmişdir. Bu test imtahanlarına 43 nəfər vətəndaş dəvət edilmişdir. Dəvət olunan vətəndaşlardan 38 nəfər (88,4%) test imtahanında iştirak etmişdir və onlardan 9 nəfər keçid balını toplayaraq növbəti mərhələyə buraxılmışdır.

2016-cı ilin iyul ayında Yay məktəbi üzrə test imtahanı keçirilmişdir. Test imtahanına 507 nəfər dəvət edilmişdir. Dəvət olunanlardan 318 nəfər (62,7%) test imtahanında iştirak etmişdir. İştirak edənlərdən 99 nəfər (31,1%) keçid balını toplayaraq növbəti mərhələyə buraxılmışdır.

6-8-ci sinif şagirdləri üçün Almaniyada təşkil olunan yay düşərgəsinə şagirdlərin seçilməsi məqsədilə 2016-cı ilin aprel ayında 38 nəfər test imtahanına dəvət edilmiş və onlar test imtahanında iştirak etmişlər. İmtahandan keçən 26 nəfər (68,4%) növbəti mərhələyə keçmişdir.

Ödənişli yay təcrübəsi üzrə 2016-cı ilin iyun ayında 366 nəfər vətəndaş test imtahanına dəvət edilmişdir. Dəvət olunan vətəndaşlardan 255 nəfər (69,7%) test imtahanında iştirak etmişdir və onlardan 86 nəfər (33,7%) keçid balını toplayaraq növbəti mərhələyə buraxılmışdır.

2016-cı ilin iyul ayında təlim mərkəzlərinə şagird qəbulu (STTM, KHTM və QHTM) üzrə test imtahanları keçirilmişdir. Test imtahanlarına 891 nəfər dəvət edilmişdir. Dəvət olunan vətəndaşlardan 842 nəfər (94,5%) test imtahanında iştirak etmişdir və onlardan 185 nəfər (21,9%) keçid balını toplayaraq növbəti mərhələyə buraxılmışdır.

Attestasiya üzrə 2016-cı ilin mart-dekabr ayları ərzində 195 sahə üçün test imtahanı keçirilmişdir. Bu test imtahanlarına 752 nəfər vətəndaş dəvət edilmişdir və onlardan 631 nəfər (83,9%) test imtahanında iştirak etmişdir.

2016-cı ildə sifariş əsasında 4 sahə üçün test imtahanı keçirilmişdir. Bu test imtahanlarına 453 nəfər vətəndaş dəvət edilmişdir və onlardan 412 nəfər (90,9%) test imtahanında iştirak etmişdir.

2016-cı il ərzində SOCAR-ın müəssisə və təşkilatlarında ümumilikdə keçirilmiş 73 Tarif-İxtisas (kvalifikasiya) Komissiyalarının iclaslarında İRD-nin nümayəndəsinin iştirakı ilə 1630 nəfər işçinin ƏÖD-nin dəyişdirilməsi məsələsinə baxılmış, onlardan 1400 nəfərin (86 %) iddiası təmin olunmuşdur.

Eyni zamanda, SOCAR-ın birbaşa tabeliyində olan struktur bölmələrində həyata keçirilən 6034

yerdəyişmə əməliyyatının qanunvericiliyin (VTİSK) və SOCAR-ın daxili normativ sənədlərinin tələblərinə uyğunluğu yoxlanılmışdır.

Kadr axıcılığına təsir edən amillərin müəyyənəndirilməsi məqsədilə, SOCAR-ın struktur bölmələrdə işləmiş və öz təşəbbüsü ilə işdən çıxmış işçilər arasında sorğu keçirilmişdir. Sorğu 249 nəfər arasında telefon vasitəsilə keçirilmişdir.

Sorğularda iştirak edənlərin cavablarına istinad edərək SPSS (Sosial Elmlər üçün Statistik Paket) proqramı vasitəsilə müvafiq statistik məlumatlar hazırlanmış və cavablar müqayisəli şəkildə təhlil edilmişdir.

Dəyişikliklərin idarəedilməsi prosesləri ilə bağlı ilkin olaraq layihə üzrə maraqlı tərəflərin seçilməsi və siyahının dəqiqləşdirilməsi prosesi həyata keçirildi. Daha sonra hər bir proses iştirakçılarının iştirakı ilə iclas keçirilmişdir və iştirakçıların rolları, görəcəkləri işlər, vəzifə funksiyaları təqdim edilmişdir. Dəyişikliklərin idarəedilməsi layihəsi özü 4 fərqli istiqamətə bölünür:

1. Kommunikasiyanın idarəedilməsi;
2. Təlimin idarəedilməsi;
3. Motivasiya və effektivliyin idarəedilməsi;
4. Şirkəti adaptasiyanın idarəedilməsi.

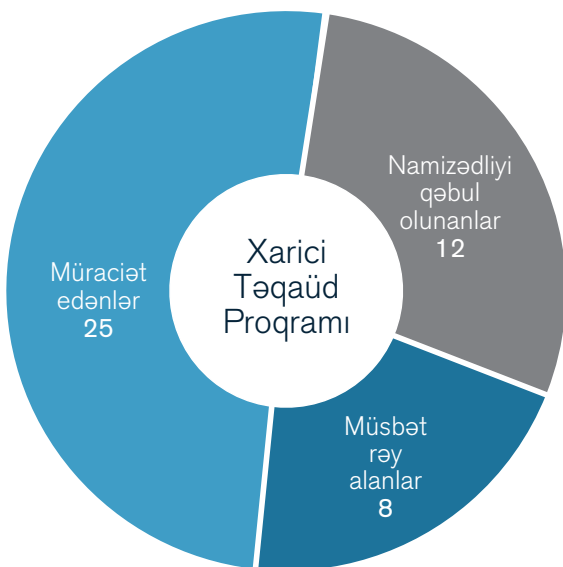
Kommunikasiyanın idarəedilməsi istiqaməti üzrə kommunikasiya tədbirləri ilə əlaqədar təqdimatların və materialların Azərbaycan dilinə tərcüməsi edilmiş, təsdiqlənmiş və bu istiqamət üzrə qaynar xətt istifadəyə verilmişdir. Həmçinin, İnsan Resursları Portalının texniki tapşırığı yazılaraq bu işlə məşğul olacaq İnformasiya Texnologiyaları və Rabitə İdarəsinin əməkdaşları ilə görüş keçirilmişdir. "Azneft" İstehsalat Birliyinin aparatı üzrə keçiriləcək təqdimatın yekun versiyası hazırlanmaqla yanaşı, təqdimat üçün hazırlıq işləri həyata keçirilmişdir. "Azneft" İB-nə təşkilatı işlərin görülməsilə bağlı müracət edilərək, təqdimatın keçiriləcəyi məkana baxış keçirilmişdir. Kommunikasiyanın idarəedilməsi istiqamətində "Azneft" İstehsalat Birliyinin aparatında birliyin müəssisə və təşkilat rəhbərləri (təxmini 80 nəfər) üçün "İnsan Resursları Transformasiya" layihəsinin açılış təqdimatı keçirilmişdir. Daha sonra Ə.Əmirov adına NQÇİ-də (təxmini 70 nəfər) və Azneft İstehsalat Birliyinin aparatı (təxmini 120 nəfər) və "28 May" NQÇİ-də xətti rəhbərlər və işçilər üçün maarifləndirici təqdimat keçirilmişdir. Kommunikasiyanın bütün işçiləri əhatə etməsi ilə əlaqədar pilot layihənin həyata keçiriləcəyi

strukturlar üçün poster və broşurlar hazırlanmışdır.

Şirkəti adaptasiyanın idarəedilməsi istiqaməti üzrə dəyişikliklərin reyestri və insan resursları üzrə əlaqələndiricilərin funksiyaları müəyyən edilmişdir. Eyni istiqamət üzrə 10 sayda əhəmiyyətli dəyişiklik və bunlarla bağlı tədbirlər müəyyən edilmişdir. Şirkəti adaptasiyanın idarəedilməsi istiqaməti çərçivəsində "Azneft" İstehsalat Birliyinin aparat, Ə.Əmirov adına NOÇİ və "28 May" NOÇİ üzrə əsas istifadəçilərin ilkin siyahısının formalaşdırılması və daha sonra seçilməsi prosedurunun hazırlanması baş tutmuşdur. Əsas istifadəçilərin ilkin siyahısı müəssisə və strukturlardan əldə edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti hər il olduğu kimi, 2016-2017-ci tədris illərində də gənc mütəxəssislərin hazırlanması istiqamətində bir sıra addımlar atmışdır. Bu addımların davamı kimi 2016-cı ilin iyun ayında SOCAR-da Xarici Təqaüd Proqramına sənəd qəbulu elan edilmiş, nəticə etibarilə 25 nəfərin sənədlərinə baxılmış, göstəriciləri tələb olunan şərtlərə cavab verən 12 tələbənin namizədliyi Xaricdə Mütəxəssislərin Hazırlanması üzrə Komissiyaya (bundan sonra Komissiya) təqdim edilmişdir. Komissiya iclasında 8 tələbə SOCAR təqaüdcüsü seçilmişdir. Müsbət rəy alan tələbələrə 1 tələbə sonradan Təqaüd Proqramı vasitəsilə təhsil almaqdan imtina etmişdir. Eyni zamanda təhsilini bitirmiş 24 məzunun ixtisasları üzrə işlə təmin olunmalarına dair qərar qəbul edilmişdir. 2016-cı il ərzində Təqaüd proqramına müraciət etmiş tələbələrin sayı aşağıdakı qrafik XVI göstərilmişdir:

Qrafik XVI.1

O cümlədən, 2016-cı il üzrə:

Ölkə	Tələbə	Təhsilini	
		müvəffəqiyyətlə başa vurmuşdur	Cəmi
Böyük Britaniya	13	18	31
Fransa	4	3	7
ABŞ	2	2	4
Almaniya	1	0	1
Kanada	2	0	2
İsveçrə	1	0	1
İtaliya	1	0	1
Türkiyə	0	1	1
Ukrayna	0	2	2
Hollandiya	1	0	1
Cəmi	25	26	51

Qrafik XVI.1

Bundan əlavə, SOCAR-ın Təqaüd Proqramı çərçivəsində, eləcə də Dövlət proqramı ilə xarici ölkələrdə təhsil alan tələbələr oxuduqları ali təhsil müəssisələrində Azərbaycana həsr olunmuş müxtəlif tədbirlər keçirərək ölkəmiz haqqında həqiqətləri dünya ictimaiyyətinə çatdırılması işinə töhfələr verir, vətənimizin fəal təbliğatçıları kimi fəaliyyət göstərirlər.

SOCAR istedadlı gənc neftçi mütəxəssislərin yetişdirilməsi, tələbələrin neft-qaz sənayesi sahəsində müasir elmi və təcrübi biliklərə yiyələnməyə həvəsləndirilməsi məqsədilə 2004-2005-ci tədris ilindən etibarən Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyasının (ADNA) seçilmiş fakültələrinin (Geoloji kəşfiyyat, Qaz-neft-mədən, Kimya-texnologiya, Neft-mexanika, Energetika, İstehsalat proseslərinin avtomatlaşdırılması, İqtisadiyyat, Beynəlxalq iqtisadi münasibətlər və menecment) bakalavr pillələri üzrə yüksək tədris göstəricilərinə malik olan hər kurs üzrə 40 nəfər tələbəsinə aylıq təqaüd təyin etmişdir. SOCAR bu tələbələri diqqət mərkəzində saxlayır, istehsalat təcrübəsinin SOCAR-ın aparıcı müəssisələrində keçməsi, kurs və layihə işlərinin mövzularının müəyyən olunması, bu işlərin SOCAR-ın faktiki məlumatları əsasında tərtib edilməsində onlara köməklik göstərir.

Daxili Təqaüd Proqramının qalıbları şərtlərə cavab verdikləri təqdirdə SOCAR-da işlə də təmin olunurlar. SOCAR-ın Daxili Təqaüd Proqramı çərçivəsində 2016-cı ildə 21 nəfər təqaüdcü SOCAR-da işlə təmin olunmuşdur.

15 fevral 2016-cı il tarixindən 15 mart 2016-cı il tarixinədək 2016-2017-ci tədris ili üzrə Daxili Təqaüd Proqramına www.socar.az/tehsil veb-səhifəsindən elektron şəkildə sənəd qəbulu həyata keçirilmişdir. Proqrama qoşulmaq üçün 24 ali təhsil müəssisəsindən 2026 nəfər tələbə müraciət etmiş, 1571 nəfər tələbə proqramın tələb və şərtlərinə uyğun gəldiyi üçün TQDK-nın həyata keçirdiyi test imtahanına buraxılmış və onlardan 1338 nəfəri imtahanda iştirak etmişdir. Komissiya üzvlərinin müəyyən etdikləri müvafiq keçid balını toplayan 215 nəfər tələbə növbəti mərhələyə, yəni müsahibəyə dəvət almışlar. 20.05.2016-31.05.2016-cı il tarixlərində keçirilən müsahibələrin nəticələrinə əsasən 77 nəfər tələbə SOCAR-ın təqaüdcüsü olaraq seçilmişdir.

SOCAR 2010-cu ildən etibarən "Ödənişli Yay Təcrübəsi" proqramını həyata keçirir. Hər il SOCAR Azərbaycan Respublikasının və xarici ölkələrin müxtəlif ali məktəblərində neft-qaz, neft-qaz qurğuları, qazma, geofizika, geologiya, proseslərin avtomatlaşdırılması, kompüter, inşaat, boru kəmərləri, ekologiya, neft-kimya və kimya mühəndisliyi, energetika, iqtisadiyyat və proqramçı ixtisasları üzrə təhsil alan, Azərbaycan vətəndaşı olan tələbələrə yay tətili müddətində istehsalat təcrübəsi keçmək üçün "Ödənişli Yay Təcrübəsi"

proqramını reallaşdırır. Proqram tələbələrin neft sənayesinin müxtəlif sahələrində təcrübə biliklərinin artırılması, onların real iş şəraiti ilə yaxından tanış olması, nəzəri biliklərinin təcrübədə yoxlanılması, habelə iş keyfiyyətləri barədə SOCAR-da daha dolğun informasiyanın toplanması məqsədilə həyata keçirilir. Proqramda təhsil aldığı ali məktəbdən asılı olmayaraq, qeyd olunan ixtisaslar üzrə bakalavrın əsasən 3, 4-cü kurslarını və magistraturanın 1 və 2-ci kurslarını bitirən tələbələr iştirak edə bilərlər. Proqramın şərtlərinə görə tələbələrlə həmin müddətə müvəqqəti əmək müqaviləsi bağlanır və onlar mütəxəssis vəzifəsinə işə qəbul olunurlar. Təcrübəçilər işlədiyi vaxta və vəzifəyə müvafiq olaraq əmək haqqı alırlar. Eyni zamanda SOCAR işçiləri üçün mövcud olan bütün güzəştlər təcrübəçilərə də şamil edilir.

2016-cı ildə "Ödənişli Yay Təcrübəsi" Proqramı üzrə elan olunmuş müsabiqəyə ölkə daxilində və xaricdə 80 ali məktəbdə təhsil alan 739 nəfər tələbə müraciət etmişdir. 104 nəfər tələbə yay təcrübəsinə qəbul edilmişdir. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, təcrübəyə qəbul edilmiş tələbələrdən 47 nəfəri SOCAR-ın Daxili Təqaüd proqramının qalibləridir.

Ölkə daxilində və xaricdə təhsil alan tələbə və gənc mütəxəssislərin enerji sektoruna marağının yüksək olduğunu nəzərə alaraq Azərbaycan Res-

publikası Dövlət Neft Şirkəti 2010-cu ildən ali məktəb tələbələri üçün "Yay Məktəbi" layihəsini təşkil edir. "SOCAR Yay Məktəbi" layihələri çərçivəsində iştirakçıların yay təttilinin səmərəli təşkili həyata keçirilmiş və SOCAR-ın Xarici Təqaüd Proqramının məzunları və digər mütəxəssisləri tərəfindən tələbələrə Neft-qaz üzrə danışıqlar və hüquqi aspektlər, Geoloji axtarış və kəşfiyyat, İşlənmə, Neft və qazın hasilatı və nəqli, Sosial layihələrin inkişafı, Kapital qoyuluşları və iqtisadi əməliyyatlar, Neft-Qaz emalı və Neft-Kimya, Strateji inkişaf və Ekologiya, İnsan Resurslarının İdarə olunması və s. mövzular ətrafında geniş mühazirələr keçirilmişdir. Mühazirələrdən əlavə iştirakçılara SOCAR-ın müəyyən olunmuş təşkilat və müəssisələrinə ekskursiyalar da təşkil olunmuşdur.

"SOCAR Yay Məktəbi" layihəsinə seçim müsabiqə əsasında həyata keçirilir. Müsabiqə 2 mərhələdən ibarətdir. Müsabiqənin şərtlərinə uyğun gələn namizədlər 1-ci mərhələyə buraxılır. 1-ci mərhələ test imtahanı yolu ilə keçirilir. Bu mərhələdə müvafiq bal toplayan iddiaçılar 2-ci mərhələyə buraxılır. Bu mərhələdə isə iddiaçılarla fərdi müsahibələr keçirilir.

2016-cı ildə Yay Məktəbi layihəsinin 1-ci mərhələsindən ixtisas qrupları üzrə müvafiq keçid balını toplayan 89 nəfər namizəd 2-ci mərhələyə - müsahibələrə buraxılmışdır. Müsahibələrdə namizədlər bilik, dünyagörüş, ixtisas, davranış və s. kriteriyalar əsasında qiymətləndirilmişdir. Müsahibələrdə özünü doğruldan, mütəxəssislərin suallarına daha düzgün cavablar verən 30 nəfər namizəd iştirakçı seçilmişdir. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, 2012-ci ildən etibarən layihədə universitet tələbələri ilə yanaşı SOCAR işçiləri də iştirak edir.

2016-cı il üzrə SOCAR əməkdaşları peşəkarlıq səviyyəsinin artırılması və ən son nəzəri və praktiki biliklərə yiyələnmə məqsədilə mütəmadi olaraq ölkə daxilində və həmçinin dünyanın ən qabaqcıl elm və sənaye mərkəzlərində keçirilən təlimlərə göndərilmişdir.

2016-cı il üzrə 507 nəfər SOCAR əməkdaşı kənar təlim müəssisələrinə göndərilmişdir. Bu təlimlər əsasən "Biznes proseslərinin optimallaşdırılması və effektivliyinin artırılması", "SAP HR", "Dəyişən standartlar, innovasiyalar və bazar tənzimlənməsi", "Ağır neftin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması" və s. mövzuları əhatə etmişdir.

SOCAR-ın qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri də neft sənayesi üçün yüksək ixtisaslı mütəxəssislərin və fəhlə kadrlarının hazırlanmasında, yəni hazırlanmasında və malik olduqları peşələr üzrə peşəkarlıq səviyyəsinin artırılmasında təlim-tədrisin beynəlxalq standartların tələbləri səviyyəsində qurulmasını təşkil etməkdir. 2016-cı il üzrə SOCAR-ın Təlim, Tədris və Sertifikatlaşdırma İdarəsinin Kadr hazırlığının təşkili mərkəzində (KHTM) 304, Dənizdə insan həyatının mühafizəsi üzrə Təlim Mərkəzində (DİHMTM) 43, Qala Təlim, Tədris Mərkəzində (QTTM) 5, Sumqayıt Təlim, Tədris Mərkəzində (STTM) 57 sayda təlim keçirilmişdir. Bu təlimlərdə ümumilikdə 11061 dinləyici iştirak etmişdir ki, onlardan 6098 nəfər KHTM, 3274 nəfər DİHMÜTM, 796 nəfər QTTM, 848 nəfər isə STTM-nin payına düşür.

Hər il olduğu kimi 2016-cı il ərzində də ixtisaslı fəhlə kadrlarının hazırlanması məqsədilə SOCAR-ın Təlim Mərkəzlərinə şagird qəbulu həyata keçirilmişdir.

I. Kadr Hazırlığının Təşkili Mərkəzinə və Qobustan Reigonal Təlim Mərkəzinə şagird qəbulu

Kadr hazırlığının təşkili mərkəzinə (KHTM) və Qobustan Regional Təlim Mərkəzində (QRTM) şagird qəbulu 10 peşə ixtisasına - "Avtomobil təmiri çilingəri", "Defektoskopçu", "Elektrik avadanlıqlarının təmiri və xidməti üzrə elektrik montyoru", "Elektrik qaz qaynaqçısı", "Plastmas qaynaqçısı", "Polad və dəmir-beton konstruksiyaların quraşdırılması üzrə quraşdırıcı", "Qaz avadanlıqlarının istismarı və təmiri üzrə çilingər", "Qaz qaynaqçısı", "Qazla kəsən" və "Təmirci çilingər" üzrə ümumilikdə 160 şagird qəbul olunmuşdur.

Müsabiqədə iştirak etmək üçün 1253 nəfər elektron ərizəsi daxil olmuş, onlardan 124 nəfər iddiaçının məlumatları "SOCAR-ın təlim mərkəzlərinə şagird qəbulu Qaydaları"nda göstərilən şərtlərə cavab vermədiyi üçün seçilməmiş, 1129 nəfər müsabiqənin ikinci mərhələsində iştirak etmək hüququ qazanmışdır.

Müsabiqənin ikinci mərhələsində iştirak etmək hüququ qazanmış 1129 nəfərdən 242 nəfəri ali təhsilli, 131 nəfəri orta ixtisas, 55 nəfəri ilk peşə-ixtisas təhsilli, 701 nəfəri tam orta təhsilli (11 illik) kimi qeydə alınmışdır. Həmçinin, iddiaçılardan 566 nəfəri Abşeron rayonu və Bakı, Sumqayıt şəhərində, 563 nəfər isə Azərbaycan Respublikasının digər regionlarında qeydiyyatdadırlar.

Müsabiqənin ikinci mərhələsi- müsahibələr/sənədlərin yoxlanılması 20, 21 və 22 iyul tarixlərdə

rində KHTM-də keçirilmişdir. Müsahibələrdə 598 nəfər iştirak etmiş, onlardan 22 nəfəri sənədləri müsabiqənin şərtlərinə uyğun olmadığı üçün seçilməmiş, 576 nəfər müsabiqənin üçüncü mərhələsi- test imtahanında iştirak etmək hüququ əldə etmişdir.

Müsabiqənin üçüncü mərhələsi- test imtahanı 27, 28 və 29 iyul tarixlərində Baş ofisin İnsan Resursları Departamentində keçirilmişdir. Test imtahanında iştirak etmək hüququ əldə etmiş 576 nəfərdən 33 nəfər imtahana gəlməmiş, 543 nəfər test imtahanında iştirak etmişdir.

Həmçinin bildiririk ki, müsabiqədə digər iddiaçılarla yanaşı Heydər Əliyev Fondunun təqdimatı ilə "DAN" İctimai Birliyi vasitəsilə uşaq evlərindən olan iddiaçıların da müraciətləri daxil olmuşdur. Ümumilikdə, "DAN" İB tərəfindən SOCAR-a daxil olmuş siyahı üzrə 31 (otuz bir) nəfərdən 22 (iyirmi iki) nəfərin elektron müraciəti qeydə alınmış və onlardan 15 (on beş) nəfər müsabiqənin şərtlərinə cavab verdikləri üçün növbəti mərhələlərdə iştirak etmək hüququ əldə etmiş, 7 (yeddi) nəfər iddiaçı, onlardan 4-ü müvafiq peşələrin tələblərinə cavab vermədikləri (cari ildə müsabiqə keçirilən bütün peşələr üzrə qadın əməyinin tətbiqi Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarı ilə qadağandır) 3-ü 29 yaşa tamam olduğu üçün müsabiqənin birinci mərhələsində seçilməmişdir.

II. Sumqayıt Təlim, Tədris Mərkəzinə (STTM) şagird qəbulu

STTM-ə sənədlərin elektron qəbulu 2 peşə ixtisası – "Aparatçı" və "Nasos qurğusu maşinisti" üzrə

keçirilmişdir.

Müsabiqədə iştirak etmək üçün 554 nəfər müraciət etmiş və onlardan 466 nəfəri növbəti mərhələyə buraxılmışdır. 88 iddiaçı müsabiqənin şərtlərinə cavab verməmişdir.

Müsabiqənin ikinci mərhələsi- müsahibələr/ sənədlərin yoxlanılması 11, 12 və 13 iyul tarixlərində STTM-də keçirilmişdir. Müsahibələrdə 328 nəfər iştirak etmiş, onlardan 13 nəfəri sənədləri müsabiqənin şərtlərinə uyğun olmadığı üçün seçilməmiş, 315 nəfər müsabiqənin üçüncü mərhələsi- test imtahanında iştirak etmək hüququ əldə etmişdir.

Müsabiqənin üçüncü mərhələsi - test imtahanı 19 və 20 iyul tarixlərində Baş ofisin İnsan Resursları Departamentində keçirilmişdir. Test imtahanında iştirak etmək hüququ əldə etmiş 315 nəfərdən 16 nəfər imtahana gəlməmiş, 299 nəfər test imtahanında iştirak etmişdir. Test imtahanında əldə olunan ümumi nəticəyə görə seçdikləri peşələr üzrə yüksək bal toplamış 44 nəfər müsabiqənin qalibi elan olunmuş və təhsil almaq hüququ əldə etmişdir.

2016-cı il üzrə ümumilikdə 219 nəfər şagird SOCAR-ın təlim mərkəzlərindən məzun olmuşdur.

Qeyd olunan işlərlə yanaşı, 2016-cı il ərzində İRD-də ümumilikdə 2799 ədəd ərizə, habelə 8225 elektron müraciətə baxılmışdır. Bununla yanaşı, 1625 nəfər vətəndaş/işçi qəbul edilmiş, onların müraciətləri dinlənilmiş, lazımı araşdırmalar aparılmış və ətraflı cavablandırılmışdır.

17 ƏMƏYİN MÜHAFİZƏSİ

Hesabat ilində SOCAR-ın müəssisələrində istehsalatda sağlam və təhlükəsiz əmək şəraitinin yaradılması və təmin edilməsi, istehsalat xəsarətlərinin, qəzaların, peşə xəstəliklərinin qarşısının alınması, istehsalat sahələrinin, binaların, iş yerlərinin müasir standartların tələblərinə uyğun səviyyədə yenidən qurulması sahəsində əsaslı işlər həyata keçirilmişdir və bu istiqamətdə işlər bu gün də davam etdirilməkdədir. Texnoloji proseslərin aparılmasında qurğuların, avadanlıqların və mexanizmlərin təhlükəsiz istismarını təmin edən nəzarət ölçü cihazlarının, avtomatika vasitələrinin tətbiqi, avadanlıqların, mexanizmlərin və tərtibatların sınağı və ekspertizası həyata keçirilmişdir. 2016-cı ildə SOCAR-ın müəssisələrində əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması və sağlamlaşdırılması üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsinə 14366814 manat vəsait xərclənmişdir.

SOCAR-da işçilərin əməyin təhlükəsizliyi üzrə lazımsəviyyədə öyrədilmələrini, maarifləndirilmələrini həyata keçirmək məqsədilə istehsalat sahələrində görülən işlərdə təhlükəsizlik qaydalarını özündə əks etdirən bir sıra Qaydalar, təlimatlar işlənilib hazırlanmışdır və bu işlər davam etdirilir. 2016-cı ildə Şirkətin Sağlamlıq və Əməyin Təhlükəsizliyi İdarəsi ilə birgə Azərbaycan Dövlət Əməyin Mühafizəsi və Təhlükəsizlik Texnikası Elmi-Tədqiqat İnstitutu tərəfindən "Neft, qaz və neft-kimya sənayesində təzyiqlə işləyən qabların quruluşu və texniki təhlükəsizlik qaydaları"nın işlənməsi başa çatdırılmış və nəşr olunaraq tətbiq olunmaq üçün SOCAR-ın müəssisələrinə verilmişdir. Bundan başqa "Dalğıcı işlərinin təhlükəsiz yerinə yetirilməsi və dalğıcıların tibbi təminatı üzrə vahid Qaydalar"ın birinci və ikinci hissəsinin ilkin redaksiyaları işlənilmiş, hazırda Baş ofisin və müəssisələrin müvafiq mütəxəssislərinin rəy və təklifləri nəzərə alınmaqla Qaydaların son

redaksiyası işlənilir. Yeni işlənmiş qaydaların müəssisələrdə işçilərə öyrədilməsinə və Qaydaların tətbiqi ilə bağlı görülən işlərə nəzarət edilmişdir.

Müəssisələrdə çalışan işçilərin, eləcə də SOCAR-ın Baş ofisinin istehsalatla bilavasitə təmasda olan mühəndis texniki işçilərinin xüsusi geyim, xüsusi ayaqqabı və digər fərdi qoruyucu vasitələr ilə, dəniz obyektlərinin xilasetmə jiletləri, dairələri və sallarını təminatına və işçilərin bu cür geyim və vasitələrdən tam istifadə etmələrinə nəzarət olunmuşdur. 2016-cı ildə Şirkət üzrə işçilərin xüsusi geyim, xüsusi ayaqqabı və fərdi qoruyucu vasitələr ilə təmin olunmasına 6400676 manat vəsait xərclənmişdir.

İşçilərin fərdi və kollektiv xilasetmə vasitələri ilə təmin olunmaları üçün müəyyən işlər yerinə yetirilmiş, dəniz özüllərində xilasetmə qayıqlarının və sallarının işçi vəziyyətdə olmasına nəzarət edilmişdir. Dənizdə işləyən işçilərə fəvqəladə hallarda dənizdə sağqalma üzrə mübarizə üsullarının, o cümlədən platformadakı xilasetmə vasitələrindən sərbəst və düzgün istifadə etmə qaydalarının öyrədilməsi həyata keçirilmişdir. 2016-cı ildə Dənizdə insan həyatının mühafizəsi üzrə Təlim Mərkəzində "Stasionar dəniz platformalarının və üzən qazıma qurğularının heyətləri üçün təhlükəsizlik üzrə tanışlıq, ilkin hazırlıq və təlimat" kursu üzrə 2269 nəfər işçi, "Stasionar dəniz platformalarının və üzən qazıma qurğularının heyətləri üçün xilasedici qayıqlar və sallar, növbətçi qayıqlar, sürəti olmayan növbətçi qayıqlar üzrə mütəxəssis hazırlığı" kursu üzrə 220 nəfər işçi təlim keçərək müvafiq vəsiqə almışlar. Təlim mərkəzində dənizdə sağqalma üzrə kursların Dəniz Neft-Qaz Sənayesi üzrə Təlim Təşkilatının (OPITO) akkreditasiyası üzrə keçirilməsi üçün hazırlıq işləri həyata keçirilmiş və 2017-ci ildən həmin təlim-məşqlərinin adı çəkilən akkreditasiya ilə keçirilməsinə başlanmışdır.

This is to certify that

*Offshore Survival Training Centre, Education, Training & Certification Department,
SOCAR & Occupational Training International (joint application)*

has been approved by the Board of Directors of

OPITO as a training and/or assessment centre for the delivery of

Basic Offshore Safety Induction & Emergency Training

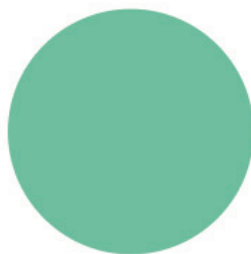
in accordance with OPITO Standards until

30/September/2019

The approval shall be withdrawn before this date if, in the opinion
of OPITO, the programme ceases to be presented in accordance with the OPITO Standards.

Chairman

Chief Executive

Serial No

235/BOSIET/19/09

Təhlükəli işlərin yerinə yetirilməsinə, partlayış-yanğın təhlükəli obyektlərin təhlükəsizliyinə xüsusi diqqət yetirilərək dəniz özüllərində istismar quyularının quyuağzında quraşdırılmış pnevmatik siyirtmələrin yeni tipli hidravlik siyirtmələrlə əvəz edilməsi, yüksək qaz faktoru ilə istismara verilən quyuların daha müasir tipli quyudaxili avadanlıqlarla təmin olunması və onların avtomatik idarəetmə sisteminə qoşulması üçün tədbirlərin görülməsi təmin edilmiş və hazırda bu istiqamətdə işlər davam edir.

İstehsalat sahələrində yanğın təhlükəsizliyinin vəziyyətinə nəzarət gücləndirilmiş, bir sıra dəniz özüllərində yanğın söndürmə sistemlərinin təkmilləşdirilməsi, yanğın su nasoslarının daha güclü nasoslarla əvəz edilməsi, əlavə olaraq dizel mühərriki ilə avtonom işləyən su nasoslarının quraşdırılması, istehsalat sahələrində və yaşayış bloklarında yanğın siqnalizasiya sistemlərinin quraşdırılması təmin edilmişdir. Güclü qasırğaların və digər təbii fəlakətlərin təsiri nəticəsində baş verə biləcək qəzalara, yanğınların və bədbəxt hadisələrin qarşısını almaq üçün müəssisələrdə bütün texnoloji qurğu və avadanlıqların, neft, qaz və neft məhsulları boru xətlərinin, elektrik xətlərinin, hidrotexniki qurğuların (o cümlədən onların sualtı elementlərinin) və s. vəziyyəti yoxlanılmış və onların yararlı və davamlı vəziyyətdə saxlanması üçün tədbirlər yerinə yetirilmişdir. Uzun müddət istismar olunan və korroziya nəticəsində davamlılığı azalmış bir çox dəniz özüllərində, estakadalarda və estakadayanı meydançalarda əsaslı təmir işləri aparılaraq onlar təhlükəsiz vəziyyətə gətirilmişdir. Bir sıra istehsalat sahələrində yenidənqurma işləri aparılmış, təhlükəsizlik tələblərinə cavab verməyən istehsalat sahələri müasir tələblərə uyğunlaşdırılmış və ya ləğv edilmişdir. SOCAR-ın neftqazçıxarma obyektlərində avadanlıq, qurğu və tikililərin uzun müddət istismarda olduğunu nəzərə alaraq adı çəkilən işlər davam etdirilir.

İşçilərin texniki təhlükəsizliyinin təminatı məqsədilə onların ağır fiziki işdən azad edilməsi, zərərli istehsalat amillərinin təsirindən qorunması və əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması sahəsində müvafiq tədbirlər yerinə yetirilmişdir. Zərərli istehsalat amilləri ilə təmasda olan, yüksəklikdə, xüsusi diqqət tələb edən və s. işlərdə çalışan işçilərin vaxtaşırı olaraq dövrü tibbi müayinədən keçirilməsi təmin olunmuş və bu işlərə Sağlamlıq və Əməyin Təhlükəsizliyi

İdarəsi tərəfindən nəzarət edilmişdir. 2016-cı ildə Şirkətin müəssisələri üzrə plan-qrafikə uyğun olaraq 23813 nəfər işçi tibbi müayinədən keçmişdir. Müayinələr nəticəsində 1088 nəfər işçidə müxtəlif diaqnozlar üzrə müxtəlif ağırlıq dərəcəli xəstəliklər üzə çıxarılmışdır. Onlar müalicəyə göndərilmiş və ya onlara həkim məsləhəti verilmiş, müəyyən işçilər isə yüngül işə keçirilmişlər.

İstehsalat sahələrində zərərli istehsalat amillərinin aşkar edilməsi və onların normaya uyğunlaşdırılmasını həyata keçirmək məqsədilə SOCAR-ın bir sıra müəssisəsində fəaliyyət göstərən sənaye-sanitariya laboratoriyaları tərəfindən istehsalat sahələrində 5444 iş yerində ölçmə işləri aparılmış və 1800 iş yerində zərərli istehsalat amilləri (istehsalat səs-küyü, havanın qazlığı, titrəyiş və s.) aşkar edilmişdir. Bu amillərin normaya uyğunlaşdırılması üçün tədbirlər həyata keçirilmiş və təkrar ölçmələr aparmaqla həmin amillərin əksəriyyətinin norma həddinə gətirildiyi dəqiqləşdirilmişdir. Şirkətin müəssisələrinin 7 struktur təşkilatında iş yerlərinin attestasiyası aparılmış, ölçmə işlərinin nəticələrinə görə attestasiya olunmuş 1524 iş yerindən 282 iş yeri zərərli hesab edilmişdir. Bu iş yerlərində zərərli amillərin işçilərin sağlamlığına təsirini azaltmaq üzrə müvafiq tədbirlər yerinə yetirilmişdir. Kimyəvi maddələrlə təmasda olan işçilərin orqanizminə bu maddələrin təsirini azaltmaq məqsədilə qabaqalayıcı tədbir kimi onlara pulsuz südün verilməsi həyata keçirilmişdir.

İstehsalat sahələrində qəzaların, yanğınların, bədbəxt hadisələrin baş verməsinə və peşə xəstəliklərinin yaranmasına səbəb ola biləcək risklərin müəyyən edilməsi, onların ləğv edilməsi və ya minimum səviyyəyə endirilməsi məqsədilə 2016-cı il ərzində SOCAR-ın Əməyin təhlükəsizliyi üzrə daimi fəaliyyət göstərən komissiyası və SOCAR-ın Baş ofisinin Sağlamlıq və Əməyin Təhlükəsizliyi İdarəsi tərəfindən ayrı-ayrı istehsalat sahələrində, xüsusilə də dəniz obyektlərində mütəmadi olaraq yoxlamalar aparılmışdır. SOCAR-ın 5 tabeli təşkilatının 9 idarəsinin 230-dan çox istehsalat sahəsində əmək şəraitinin vəziyyəti yoxlanılmışdır. Aparılan yoxlamalar nəticəsində 416 təhlükəsizlik qayda pozuntuları və digər nöqsanlar aşkar edilmişdir ki, bunların da aradan qaldırılması üçün tədbirlər yerinə yetirilmiş və aşkar edilən nöqsanların əksəriyyətinin ləğv edilməsinə nail olunmuşdur.

İl ərzində Sağlamlıq və Əməyin Təhlükəsizliyi

İdarəsi tərəfindən istehsalat obyektlərinin tikintisi və yenidən qurulması zamanı layihə sənədlərinin əməyin təhlükəsizliyi və sanitariya-texniki normalara uyğunluğuna və nəzərdə tutulan işlərin təhlükəsizlik norma və qaydaların, standartların tələblərinə uyğun icra edilməsinə nəzarət edilmişdir. Bu məqsədlə mütəmadi olaraq tikinti-quraşdırma işləri aparılan istehsalat sahələrində monitorinqlər aparılmış, aşkar olunmuş uyğunsuzluqların aradan qaldırılması üzrə müvafiq tədbirlərin görülməsi nəzarətdə saxlanılmışdır.

SOCAR-da çalışan işçilərin bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarından icbari sığorta olunması mövcud qanunvericiliyin tələbləri əsasında həyata keçirilir. SOCAR və onun müəssisələri ilə "Paşa Həyat Sığorta" ASC arasında bağlanmış müqavilələr əsasında istehsalatda peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi və ya ölüm hadisələri zamanı zərərçəkənlərə və ya vəfat edənlərin ailə üzvlərinə sığortaçı tərəfindən müvafiq ödənişlər həyata keçirilir.

Yerinə yetirilmiş tədbirlərə baxmayaraq Şirkətin tabeliyində olan müəssisələrdə 2016-cı ildə 11 bədbəxt hadisə baş vermişdir ki, bunlardan 5 hadisə ölümlə nəticələnmiş, o cümlədən hadisələrdən 3-ü qrup halında baş vermişdir. Qrup halında ölümlə nəticələnən 1 hadisə 15 dekabr 2016-cı il tarixində "Azneft" İB N.Nərimanov adına NOÇİ-nin 3 sayılı Neft Yığım Məntəqəsində dənizdə əsən güclü külək şəraitində estakadanın uçması zamanı meydançanın bir hissəsinin və onun üzərindəki yaşayış budoqasının dənizə düşməsi nəticəsində baş vermişdir və bu hadisə 9 nəfərin ölməsi, 1 nəfərin itkin düşməsi ilə nəticələnmişdir. Ölümlə nəticələnən digər 4 hadisə Qaz İxrac İdarəsində, Nəqliyyat İdarəsində, Kompleks Qazma İşləri Trestində, "Neftqaztikinti" Trestində baş vermişdir. Xəsarətlə nəticələnən hadisələr "Azneft" İB-də (3 hadisə), "Azəriqaz" İB-də (1 hadisə), "Neftqaztikinti" trestində (1 hadisə), H.Əliyev adına NEZ-də (1 hadisə) baş vermişdir. Baş vermiş bədbəxt hadisələrin təhqiqat materialları əsasında onların baş vermə səbəbləri araşdırılmış, hadisələrdə insan amilinin və digər faktorların təsiri qiymətləndirilərək təhlil edilmişdir. Bu kimi hadisələrin gələcəkdə təkrar baş verməməsi üçün müvafiq tədbirlər yerinə yetirilmiş, o cümlədən hidrotexniki qurğularda baş verə biləcək qəza hallarının və bədbəxt hadisələrin qarşısını almaq məqsədilə

qəzalı və istismara yararsız hidrotexniki qurğularda piyadaların və nəqliyyat vasitələrinin hərəkətinə yol verilməməsi, həmin qurğular üzərində olan quyulara və texnoloji xətlərə təhlükəsiz xidmət göstərilməsi, qəzalı özüllərin sökülüb götürülməsi və ya yenidən bərpası ilə bağlı müvafiq tədbirlərin görülməsi üçün aidiyyəti müəssisələrə müvafiq tapşırıqlar verilmişdir. Baş vermiş bədbəxt hadisələrdə təqsirli işçilərin intizam məsuliyyətinə cəlb olunmuşlar. 2016-cı il ərzində təhlükəsizlik qaydalarını pozduqlarına və bədbəxt hadisələrə yol verdiklərinə görə müəssisələrin əmrləri ilə 775 nəfər intizam məsuliyyətinə cəlb edilmişdir. Onlardan 596 nəfərə töhmət, 75 nəfərə sonuncu xəbərdarlıqla şiddətli töhmət verilmiş, 101 nəfərin əmək haqqı azaldılmış, 3 nəfər tutduğu vəzifədən azad edilmişdir. Eyni zamanda əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması və əməyin təhlükəsizliyi üzrə görülən işlərin keyfiyyətinin artırılması məqsədilə işçilərin həvəsləndirilməsi üzrə də tədbirlər həyata keçirilmişdir.

2016-cı ildə SOCAR-ın struktur təşkilatlarında peşə xəstəlikləri qeydə alınmamışdır.

SOCAR-ın müəssisələrində və istehsalat sahələrində sağlam və təhlükəsiz əmək şəraitinin yaradılmasına, yerinə yetirilən işlərin təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə və əməyin təhlükəsizliyi üzrə işlərin təşkilinə daim nəzarət olunur.

18

Ekoloji monitorinqlər:

Ümumilikdə il ərzində SOCAR-ın, Əməliyyat Şirkətləri (ƏŞ) və Birgə Müəssisələrin (BM) istehsalat sahələrində 1185 ekoloji monitorinq keçirilmişdir.

Laboratoriya analizləri:

SOCAR-ın Ekologiya İdarəsinin Kompleks Tədqiqatlar Laboratoriyasına daxil olan nümunələrin ümumi sayı 1882 ədəd, ümumi parametrlər üzrə aparılmış analizlərin sayı isə 30652 ədəd təşkil etmişdir.

Coğrafi informasiya sistemində işlənmiş xəritələr:

Coğrafi Məlumat Sistemində il ərzində 27 müxtəlif xəritə-sxem tərtib edilmişdir.

Torpaqların neft tullantılarından təmizlənməsi:

SOCAR, ƏŞ və BM-lər üzrə ümumilikdə 46,329 ha ərazi neft və neft tullantılarından təmizlənmişdir.

Lay sularının idarə edilməsi:

SOCAR, ƏŞ və BM-lər üzrə ümumilikdə hasil edilmiş 21427,181 min m³ lay suyunun 18644,876 min m³-i utilizasiya edilmişdir.

"Azneft" İB-də lay sularının qapalı sistemdə utillizasiyası məqsədilə H.Z.Tağıyev adına NQÇİ-nin Qala sahəsində 10 utilizasiya quyusu seçilmiş və dalma nasoslarından istifadə etməklə lay sularının tam utilizasiyası həyata keçirilmişdir. Bundan başqa, 2016-cı ilin iyul ayından etibarən N.Nərimanov adına NQÇİ-də gündəlik təxminən orta hesabla formalaşan 450 m³ lay suyu utilizasiya məqsədilə Ə.C.Əmirov adına NQÇİ-yə ötürülmüşdür. Bununla da, NQÇİ üzrə lay sularının tam utilizasiyasına nail olunmuşdur. Quyularda əsaslı və cari təmir işləri aparılan zaman neftli lay sularının ətrafa axıdılmasının qarşısının alınması məqsədilə isə Abşeronneft NQÇİ-də 1 və N.Nərimanov adına NQÇİ-də 3 qapalı yuma qurğusu quraşdırılaraq istismara verilmişdir.

Tullantıların idarə edilməsi:

SOCAR, ƏŞ və BM-lər üzrə ümumilikdə 32 növ olmaqla 34934,299 ton müxtəlif növ tullantılar, o cümlədən 12626 ton qazma şlamı aidiyyəti üzrə təhvil verilmiş, H.Əliyev adına Neft Emalı Zavodunda yerləşən "Alfa-laval" qurğularında 19000 ton neft

şlamı zərərsizləşdirilmiş və yağların təmizlənməsi zamanı 75 ton turş qudrun regenerasiya edilmişdir.

Bundan başqa "Binəqədi Oyl" ƏŞ-də "əhəng" üsulu ilə 317 m³ qazma şlamı, 2830 m³ neft şlamı, Salyan Oyl ƏŞ-nin Şatirovka sahəsində quraşdırılmış yeni qurğuda isə 230m³ neftli torpaq zərərsizləşdirilmiş, 370,93 ton bərk məişət tullantısı isə xüsusi inseneratorlarda yandırılmışdır.

23 sentyabr 2016-cı il tarixində SOCAR-ın "Tullantı Mərkəzinin Genişləndirilməsi Layihəsi" çərçivəsində yeni inşa edilmiş Tullantıların İdarə Edilməsi Mərkəzinin və Almanyanın "Econ Industries" GmbH şirkətinin istehsalı olmaqla qazma şlamını emal edən iki (hər birinin gücü 5 T/saat) "VacuDry" qurğusunun açılışı olmuşdur. Layihə SOCAR və BP şirkətinin birgə əməkdaşlığı çərçivəsində reallaşmışdır. Mərkəzdə neft-qaz sənayesində fəaliyyət zamanı formalaşan 40 növə qədər tullantıların qəbul edilməsi, saxlanması, zərərsizləşdirilməsi, utilizasiyası və təkrar istifadəyə qaytarılması məqsədilə emal planlaşdırılır. Mərkəzdə qazma şlamlarının toplanması üçün hər birinin həcmi 2000 m³ olan 2, emal prosesindən sonra formalaşan torpağın saxlanması üçün isə hər birinin həcmi 50 000 m³ olan və geomembran qatı ilə örtülmüş 4 yeraltı tutum, habelə məişət-çirkab sularının təmizlənməsi üçün bir Bioloji Təmizləyici Qurğu inşa edilmişdir.

Hazırda mərkəzdə emal prosesləri zamanı formalaşacaq tullantı sularının təmizlənməsi məqsədilə Almanyanın "AWAS" şirkətinin təmizləyici qurğularının quraşdırılması istiqamətində layihələndirmə işləri həyata keçirilir.

Yuxarıda qeyd edilən işlərlə yanaşı, "Azərikimya" İB-nin idarə və müəssisələrində formalaşan tullantı-

ların SOCAR-ın Tullantıların İdarə Olunması Planına uyğun idarə edilməsi məqsədilə "Etilen-polietilen" zavodunun ərazisində "Tullantıların Müvəqqəti Saxlanması Mərkəzi"nin tikintisinə start verilmiş və işlərin 2017-ci ildə tamamlanması nəzərdə tutulur.

Atmosfer emissiyalarının idarə olunması ilə əlaqədar həyata keçirilən tədbirlər:

"Qlobal Ekoloji Fond" tərəfindən maliyyələşdirilən "Azərbaycanın yanacaq istehlakı sektorunda karbon emissiyasının azaldılmasını təmin edən Milli Fəaliyyətlər Planı (NAMA) layihəsi" üzrə SOCAR və BMT-nin İnkişaf Proqramı arasında bağlanmış müqaviləyə əsasən 2016-cı ildə aşağıdakı işlər yerinə yetirilmişdir:

- SOCAR-ın xidməti binalarında enerji effektivliyinin təmin olunması məqsədilə tikinti quraşdırma işləri;
- SOCAR-ın müxtəlif qurumlarında istismar olunması üçün nəzərdə tutulan enerji effektivli 4 (dörd) minik avtomobili;
- SOCAR-ın ərazilərində alternativ enerji mənbələrindən istifadə olunması məqsədilə günəş və külək enerji qurğularının quraşdırılması.

Sözgedən layihə çərçivəsində SOCAR-ın "Azə-

rikimya" İB-nin "Etilen Propilen" zavodunun Polietilen istehsalatının inzibati binasının yenidən qurulması nəzərdə tutulmuşdur. Bu məqsədlə Polietilen istehsalatının məişət binasında enerji effektivliyinin artırılması məqsədilə fasad, isitmə-soyutma, ventilyasiya-havalandırma sistemləri, suya və enerjiyə qənaət etməyə imkan verən qənaətcil istismar sistemləri, alternativ enerji mənbələrindən istifadə və enerji səmərəliliyini artıracaq digər layihələrin icrası nəzərdə tutulmuşdur. Hazırda məişət binasında layihə üzrə tikinti işləri davam etdirilir.

Ekologiya İdarəsi tərəfindən SOCAR-ın struktur bölmələri, ƏŞ və BM-lərdə istilik effekti yaradan qazların (İEQ) inventarlaşdırılması aparılmış, 2015-ci ildə aparılmış inventarlaşdırmanın hesabatı hazırlanmışdır. Əvvəlki illərlə müqayisə zamanı müəyyən edilmişdir ki, atmosfərə atılan İEQ-lərdə təqribən 1,0 mln ton CO₂-ekv miqdarında, mobil mənbələrdə isə 2014-cü illə müqayisədə 26,14 min ton CO₂-ekv miqdarında, stasionar mənbələrdə isə 374 min ton CO₂-ekv miqdarında azalma baş vermişdir.

2016-cı ildə SOCAR-ın, ƏŞ və BM-lərin istehsalat ərazilərində 2015-ci ildə aparılmış atmosferi çirkəndirən maddələr üzrə inventarlaşdırmanın nə-

ticələri araşdırılmış, nəticədə həmin maddələr üzrə 2015-ci illə 2014-cü il arasında stasionar mənbələrdən çıxan emissiyalarda 3,08 % azalma müşahidə edilmişdir.

SOCAR-ın, ƏŞ və BM-lərin istehsalat ərazilərində Beynəlxalq Stokholm Konvensiyasına əsasən elektrik avadanlıqlarının inventarlaşdırılması aparılmış, SOCAR-ın 14 dekabr 2016-cı tarixli SOCAR161000030270041274X00003 nömrəli əmri ilə "Tərkibində polixlorbifenil birləşmələr olan yağların idarə edilməsi üzrə 2016-2020-ci illər üçün Fəaliyyət Planı" təsdiq edilmişdir.

Atmosferə atılan səmt qazlarının yığılaraq dövrə sistemə qaytarılması və atmosfərə atılmasının qarşısının alınması məqsədilə "Siyəzənneft" NQÇİ-də 10, "Abşeronneft" NQÇİ-də isə 17 quyu qaz vakuum sisteminə qoşulmuş, 8 quyuda isə hermetikləşdirmə işləri aparılmışdır.

"Suraxanı Oyl" ƏŞ-də 413 quyuda aparılmış monitorinq nəticəsində 50 quyuda potensial səmt qazının olduğu müəyyən edilmişdir. İl ərzində şirkət üzrə 6002,8 min m³ səmt qazı yığılmışdır ki, bunun da 1318,0 min m³ həcmi şirkətin daxili ehtiyaclarına, 4684,8 min m³-i isə istehlakçıya təhvil verilmişdir. "Balaxanı Oyl" ƏŞ-də atmosfərə atılan zərərli maddələrin qarşısını almaq üçün 2016-cı ildə 28 (0,2 + 0,4 m³) maye çökdürücü təmir olunmuş və dəyişdirilmişdir. Ümumi uzunluğu 3645 metr olan müxtəlif ölçülü qaz yığım xətləri təmir olunmuş, 8 quyu qaz kompressor stansiyasına qoşulmuşdur. "Binəqədi Oyl" ƏŞ-də 525 quyudan yüksək qaz potensialına malik 112 quyu qaz xəttinə qoşulmuş, digər quyulardan isə qaz neftlə birlikdə neftiğmə məntəqələrinə ötürülmüşdür. Şirkətdə 2016-cı il ərzində 3975,941 min m³ səmt qazı yığılmışdır. Yığılmış qazın 2398,239 min m³-i istehlakçıya təhvil verilmiş, 1572,148 min m³ qaz neftin hazırlanması zamanı qazanxanada istifadə olunmuş və 5,554 min m³ isə texnoloji itkiyə getmişdir. "Abşeron Oyl" ƏŞ-də isə 32,282 min m³ səmt qazı hasil edilərək istehlakçıya təhvil verilmişdir.

Yaşıllaşdırma:

Ekologiya İdarəsi tərəfindən SOCAR-ın idarə və müəssisələrində 2006-2016-cı illərdə 502,67 ha sahədə əkilmiş 756497 ədəd ağac-kol və gül bitkisi, habelə 212846 m² sahədə salınmış qazonlara qulluq olunması üzrə müvafiq məsləhət xidmətləri təşkil edilmişdir.

SOCAR-ın idarə və müəssisələrində, eləcə də

ƏŞ və BM-lərdə 74676 ədəd ağac və kol bitkisi əkilmiş, 2500 m² sahəyə qazon salınmışdır.

Ekoloji maarifləndirmə:

SOCAR-ın "Ekoloji siyasəti"nə, "Ekoloji təbliğat və maarifləndirmə haqqında" 12 avqust 2008-ci il tarixli 123 nömrəli əmrinə və SOCAR-ın müəssisələrinin 2016-cı il üzrə iş planlarına uyğun olaraq, SOCAR-ın "Təlim Tədris və Sertifikatlaşdırma İdarəsi"ndə Ekoloji siyasət, Tullantıların idarə olunması mövzularında təlimlər keçirilmişdir. "Ümumdünya Su Məməllilərinin Mühafizəsi Günü (Balinalar Günü)", "22 Aprel – Beynəlxalq Yer Günü", "5 iyun – Ümumdünya Ətraf Mühitin Mühafizəsi Günü", "Ozon Təbəqəsinin Mühafizəsi Günü" və "Ümumdünya Dəniz Günü" münasibətilə bir sıra maarifləndirici tədbirlər yerinə yetirilmiş, açıq dərslər keçirilmiş, rəsm qalereyaları təşkil edilmiş, bir sıra məktəb və lisey komplekslərinin şagirdləri ilə birlikdə ağacəkmə kampaniyaları həyata keçirilmişdir.

Ekoloji normativ və Ətraf Mühitə Təsirin Qiymətləndirilməsi (ƏMTQ) sənədlərinin hazırlanması:

İl ərzində SOCAR-ın müəssisə və təşkilatları üçün 5 "Ekoloji Pasport", 3 "Atıla Bilən Tullantı Həddi Sənədi", 2 "Buraxıla Bilən Axıntı Həddi Sənədi", 2 "Təhlükəli Tullantıların Pasportu", 5 "Su Təsərrüfatı Pasportu" olmaqla, ümumilikdə 17 normativ sənəd və 8 ƏMTQ sənədi hazırlanmışdır.

Sanitar-gigiyenik tədbirlərin həyata keçirilməsi üzrə yerinə yetirilmiş işlər:

2016-cı ildə SOCAR-ın idarə və müəssisələrində, eləcə də 162 obyekt üzrə (17 kommunal, 112 sənaye, 32 qidalanma və 1 məktəbəqədər uşaq müəssisəsi) sanitariya-gigiyenik nəzarət həyata keçirilmişdir. Bakterioloji laboratoriyada 500 su və 122 qida nümunəsi, 1215 yuyucu material, kimyəvi laboratoriyada isə 372 su və 111 qida nümunəsi analiz olunmuşdur.

Qeyd olunanlardan başqa, idarə və müəssisələrdə 5190,633 min m² sahədə deratizasiya, 5005,9 min m² sahədə dezinfeksiya, 126,889 min m² sahədə isə dezinfeksiya tədbirləri həyata keçirilmiş, ümumilikdə 4459 m³ həcmində ehtiyat su çənlərində dezinfeksiya və 82498 p/m məsafədə sürünənlərə qarşı mübarizə tədbirləri həyata keçirilmişdir.

Ümumi ekoloji işlər:

Dənizdə yerləşən NQÇİ-lərdə çalışan işçilərin su təminatının yaxşılaşdırılması məqsədilə il ərzində "28 May" NQÇİ-nin 7 saylı dərin dəniz özülündə

(DDÖ) 2 ədəd, 11 sayılı DDÖ-də 1 ədəd, "Neft Daşları" NQÇİ-nin 2521 sayılı stasionar dəniz özülündə 1 ədəd, ümumilikdə isə 4 əks-osmos qurğusu quraşdırılaraq istifadəyə verilmişdir. "Neft Daşları" NQÇİ-nin dəniz akvatoriyasında istismarı dayandırılmış və lüləsi su altında qalmış quyuların ləğvi istiqamətində "Neft Daşları" NQÇİ-nin 3 sayılı NQÇS-in 1119 sayılı meydançasında 1101, 1064, 1068, 1083 sayılı quyuların ətrafında 486 ton müxtəlif növ metal tullantı (istismar kəmərlərinin hissələri, fermalar, şveler və s.) və 5 səbət beton plitə hissələri çıxarılmışdır.

H.Əliyev adına Neft Emalı Zavodu üzrə sərf olunmuş suyun miqdarına nəzarət məqsədilə 120 ədəd su sayğacı quraşdırılmış və sərf edilmiş suyun miqdarı 2015-ci illə müqayisədə 1111,5 min m³ (27%) azalmışdır. Zavodun texnoloji qurğularının soyutma sisteminin təkmilləşdirilməsi məqsədilə ərazidə hazırda su soyutma qurğularının tikintisi davam etdirilir və qurğunun 2017-ci ildə istismara verilməsi nəzərdə tutulur.

"Neftçala Oyl" ƏŞ-də kanallara neft pərdəsi düşməsinin qarşısının alınması məqsədilə il ərzində 2 (iki) yeni nefttutucu quraşdırılmışdır.

Avtoneqliyyat və xüsusi texnika vasitələri:

SOCAR-ın və "Ekol Mühəndislik Xidmətləri" QSC-nin balansında olan 3308 avtoneqliyyat və xüsusi texnika vasitəsinin ekoloji müayinəsi aparılmış, 2750 nəqliyyat vasitəsi mövcud normalara uyğun, 558 nəqliyyat vasitəsi isə normalara uyğun olma-

mış, "Avro-4" standartına uyğun olan 47 vahid yeni nəqliyyat vasitəsi alınmışdır.

SOCAR-ın istehsalat-maliyyə vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına dair təkliflərlə bağlı

Məlumdur ki, hasilat zamanı neftlə birlikdə çıxan lay suları ilkin separasiya və emal proseslərindən keçdikdən sonra yenidən laya vurulduqları zaman onların tərkibində kifayət qədər neft qalıqlarına rast gəlinir. Bu isə öz növbəsində həm ətraf mühitə, həm də kifayət qədər neft itkisinə səbəb olmaqla iqtisadi səmərəliliyə mənfi təsir göstərir.

Sözügedən məsələ ilə əlaqədar 2014-cü il Suraxanı Əməliyyat Şirkətinin ərazisində lay sularını təmizləyən mini qurğu ilə pilot layihə həyata keçirilmişdir. Layihə çərçivəsində Almaniyanın "AWAS GmbH" şirkətinin gücü 6 m³/saat olmaqla 973 m³ neft qarışıqlı lay suları Buraxıla Bilən Atqı Həddinə qədər təmizlənmiş və 100%-li nəticə ilə 5,84 ton neft əldə edilmişdir. Suraxanı Əməliyyat Şirkəti tərəfindən gündəlik hasil edilən 13000 m³ neft qarışıqlı lay suları bu cür qurğular vasitəsilə təmizlənərsə oradan gündəlik 78 ton təmiz neft əldə etmək mümkündür.

Bu cür qurğuların yüksək maliyyə xərci tələb etmədiyini nəzərə alaraq təklif olunur ki, SOCAR-ın bu və digər sahələrində lay sularının neftdən tam təmizlənməsinə cüzi miqdarda investisiya qoymaqla tutulacaq neftlə həm ətraf mühitin qorunmasına, həm də hasilata müsbət təsir etmək olar.

19 DAŞIMALARA NƏZARƏT

01.01.2017-ci il tarixinədək Dövlət Neft Şirkətinin Nəqliyyat İdarəsinin balansında 4725 müxtəlif markalı avtonəqliyyat və xüsusi texnika vasitəsi olmuşdur. Onlardan avtobenzinlə işləyənlər 1873, dizel yanacağı ilə işləyənlər 2676, elektrik enerjisi ilə işləyənlər 15 və qoşqular 161 təşkil edir.

SOCAR-ın Nəqliyyat İdarəsinin balansında olan avtonəqliyyat və xüsusi texnika vasitələrinin tipləri üzrə siyahısı cədvəl XIX.1-də göstərilmişdir.

İdarənin adı	Minik	Avtobus	M/avtobus	Yük	Xüsusi təyinatlı	Traktorlar	Qoşqu	Stasionar	Cəmi
1 sayılı TND	529	57	28	22	15	17	4	0	672
2 sayılı TND	259	54	13	180	63	46	8	2	625
3 sayılı TND	148	120	16	264	111	144	58	0	861
4 sayılı TND	250	90	24	249	90	113	42	2	860
5 sayılı TND	68	29	4	151	210	194	13	102	771
6 sayılı TND	189	73	3	283	152	195	36	5	936
Nəqliyyat idarəsi üzrə	1443	423	88	1149	641	709	161	111	4725

cədvəl XIX.1

Belə ki, aparılan məqsədyönlü işlərin nəticəsində avtomobil nəqliyyatı və xüsusi texnika vasitələrinin texniki sazılığının saxlanması məqsədilə vaxtı-vaxtında ehtiyat hissələri ilə təmin edilmiş, bunun nəticəsində onların texniki xidmət və təmir işlərinin keyfiyyəti artmışdır. Yeni tarif dərəcələrinin tətbiqi ilə bağlı sifarişçi təşkilatlar tərəfindən nəqliyyat xərclərinin azaldılması istiqamətində aparılan tədbirlər nəticəsində nəqliyyat və xüsusi texnikadan səmərəli istifadə nəticəsində sifarişlərin azalması müşahidə olunmuş və 2016-cı ilin 12 ayı ərzində avtomobil nəqliyyatı və xüsusi texnika vasitələrinin parkdan istifadə əmsalı 0,61 təşkil etmişdir.

2016-cı ildə Nəqliyyat İdarəsi tərəfindən balansdan silinməyə təqdim olunan istismar müddəti bitmiş, fiziki və mənəvi cəhətdən aşınmış, istismarı və təmiri iqtisadi cəhətdən əlverişli olmayan 131 avtomobil nəqliyyatı və xüsusi texnika vasitəsinə aidiyyəti şöbələr ilə birlikdə yerlərdə baxışlar keçirilmiş, rəy hazırlanaraq rəhbərliyə təqdim edilmişdir.

SOCAR-ın müvafiq əmrləri ilə göstərilən 131 avtonəqliyyat və xüsusi texnika vasitəsi müəssisələrin

balansından silinmişdir, 43 nəqliyyat vasitəsi əvəzləşdirilməsi məqsədilə satılmışdır.

Balansdan silinən nəqliyyat vasitələrinin əvəzinə müasir tələblərə cavab verən 47 yeni nəqliyyat vasitəsi alınmış və istismara buraxılmışdır.

SOCAR-ın Nəqliyyat İdarəsi üzrə 2016-cı ildə balansdan silinən, yeni alınan, satılan və digər müəssisələrin balansına verilmiş (SOCAR-ın balansdan çıxan) avtomobil nəqliyyatı və xüsusi texnika va-

sitələrinin siyahısı cədvəl XIX.2-də göstərilmişdir.

№	İdarənin adı	2016-cı ildə alınan	2016-cı ildə silinən	2016-cı ildə satılan	Balansdan çıxan
1	Nəqliyyat idarəsi	47	131	43	0

cədvəl XIX.2

SOCAR rəhbərliyinin göstərişi əsasında Nəqliyyat İdarəsində təsdiq edilmiş proqram üzrə köhnə avtomobil nəqliyyatı və xüsusi texnika vasitələrinin mərhələ-mərhələ silinməsi və yeniləşməsinin həyata keçirilməsi davam etdirilir.

Hesabat ilində yanacaq-sürtkü materiallarından istifadə edilməsi sahəsində də müəyyən işlər yerinə yetirilmişdir. SOCAR-ın idarə və müəssisələri tərəfindən 2016-cı ildə yanacağın istifadəsi haqqında təqdim olunan hesabatlar araşdırılmışdır. Görülən tədbirlər nəticəsində 2016-cı ilin 12 ayı ərzində 1695,547 ton avtobenzinin və 2451,536 ton dizel yanacağının istifadəsi 2015-ci ilə nisbətən azalmışdır.

Nəqliyyat vasitələrinin tipi	2016-cı ildə quraşdırılıb	Cəmi quraşdırılıb
Minik maşınları	173	1088
Avtobuslar	69	349
Yük maşınları	238	507
Xüsusi təyinatlı avtomobillər	68	127
Traktorlar	2	19
CƏMİ:	550	2090

cədvəl XIX.3

Hesabat ilində Daşımalara nəzarət Departamentinin rəhbərliyi və mütəxəssisləri tərəfindən SOCAR-ın idarə və təşkilatların balansında olan avadanlıq, nəqliyyat və xüsusi texnika vasitələrindən və yanacaq-sürtkü materiallarının istifadəsi araşdırılarkən, aşkar edilmiş nöqsan və çatışmazlıqların aradan qaldırılması istiqamətində müəyyən tövsiyələr edilmiş və müəssisə rəhbərliyinin nəzərinə çatdırılmışdır.

Müəssisələr tərəfindən ehtiyat hissələrinin alınması üçün təqdim olunan tələbat departamentin mütəxəssisləri tərəfindən araşdırılmış və onların alınması üçün rəy və təkliflər verilmişdir.

Bundan başqa ötən illərdə olduğu kimi, bu ildə yeni avtonəqliyyat və xüsusi texnika vasitələrinin alınması haqqında avtonəqliyyat və xüsusi texnikadan istifadə edən müəssisələrdən daxil olan müraciətlər və tələbatlar tərəfimizdən əsaslı qaydada araşdırılmış, texniki göstəriciləri dəqiq təhlil edildikdən sonra onların alınması üçün rəhbərliyə təkliflər verilmişdir. Bu iş hazırda davam etdirilməkdədir.

Avadanlıq, xüsusi texnika və nəqliyyat vasitələrinin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə 2016-cı ildə aşağıdakı işlər yerinə yetirilmişdir.

İdarə və təşkilatların istifadəsində olan nəqliyyat və xüsusi texnika vasitələrinin yerlərdə normativlərə uyğun istismarına, təyinatı üzrə istifadə olunmasına, yürüşlərinə, marşrut üzrə hərəkət edilməsinə, yanacaq-sürtkü materiallarının səmərəli istifadə edilməsinə nəzarət olunması həyata keçirilmişdir. Arvento GPS naviqasiya sistemin funksionallığı və yeniləşməsi Departamentinin mütəxəssisləri tərəfindən həyata keçirilmiş və istifadə üçün Nəqliyyat İdarəsinə həvalə olunmuşdur. Belə ki, bu sistemin vasitəsilə nəqliyyat vasitələrinin respublikanın hansı nöqtəsində olduğunu, təhlükəsizlik və nəzarət baxımından hansı sürətlə və harada hərəkət etdiyini və bir sözlə hər gün istənilən nəqliyyat vasitəsinin istifadəsi haqqında ətraflı məlumat almaq mümkündür.

Cədvəl XIX.3 üzrə avtonəqliyyat və xüsusi texnika vasitələrində quraşdırılmış izləmə və nəzarət avadanlığının yenidən tam təftiş və xəritənin yeniləşməsi və yeni nəqliyyat vasitələrinin üzərinə quraşdırılması

təmin olunmuşdur.

SOCAR-ın Nəqliyyat idarəsində xüsusi texnika və nəqliyyat vasitələrindən səmərəli istifadə etmək məqsədilə zonalar üzrə yaradılmış Texnoloji nəqliyyat departamentləri fəaliyyətlərini davam etdirir. Nəqliyyat müəssisələrində nəqliyyat vasitələri üzrə ay ərzində görülən təmir işləri kompüter proqramı vasitəsilə həyata keçirilir. Boşdayanmaların qarşısının alınması məqsədilə gün ərzində işini tez başa vurmış nəqliyyat vasitələrinin tələbatı olan bir neçə sifarişçiyə xidmət göstərməsi yerlərdə təşkil edilmişdir. Artıq yürüşlərin qarşısının alınması məqsədilə təzə açılan obyektlər üzrə nəqliyyat vasitələrinin marşrut xəritəsi tərtib edilmiş, Daşımalara nəzarət Departamentinin əməkdaşları tərəfindən ona nəzarət gücləndirilmişdir. Şənbə, bazar və bayram günlərində nəqliyyat vasitələrinin qarajlarda saxlanılması təmin edilmişdir və bu iş hazırda davam etdirilir.

Daşımalara nəzarət Departamentinə daxil olan bütün hesabatlar, təklif və rəylərin alınması elektron poçt vasitəsilə həyata keçirilmişdir.

Son zamanlar xaricdə istehsal edilmiş yeni müxtəlif tipli nəqliyyat vasitələrinin və avadanlığın istismara daxil olması ilə əlaqədar SOCAR tərəfindən təsdiq edilmiş yanacaq sərfi normalarının tətbiq olunması təmin edilmişdir.

Yol-nəqliyyat hadisələrinin qarşısının alınması məqsədilə yerlərdə müvafiq tədbirlər planı hazırlanıb həyata keçirilmişdir.

Daşımalara nəzarət Departamenti quru nəqliyyatından başqa dəniz və hava nəqliyyatı üzrə sifarişlərə, sifarişlər üzrə onların iş saatlarına, görülən xidmət üzrə ödəniləcək məbləğlərə və onların səmərəliliyinə nəzarət edir. Bununla əlaqədar olaraq Departament tərəfindən görülən tədbirlər nəticəsində 2016-cı il üzrə hava nəqliyyatı xidmətləri 2015-ci ilə nisbətən 565,18 uçuş saati və 2620755 manat hava nəqliyyatı xərci azalmış, eləcə də göstərilən dövr üzrə 3947064 manat dəniz nəqliyyatı xərci azalmışdır.

İdarələr üzrə hava və dəniz nəqliyyatından istifadəsi müvafiq olaraq aşağıdakı cədvəllərdə (cədvəl XIX.4 və cədvəl XIX.5) göstərilmişdir.

İdarələrin adı	2015-ci il		2016-cı il		Fərq (+; -)	
	Uçuş saati	Məbləğ, min manat	Uçuş saati	Məbləğ, min manat	Uçuş saati	Məbləğ, min manat
“Kompleks qazma işləri” trestı	1086,21	4984,139	595,35	2745,774	-490,86	-2238,365
“Neftqaztikinti” trestı	728,11	3357,394	745,57	3473,864	+17,46	+116,470
“Azneft” İB	4021,02	18884,06	3929,24	18385,200	-91,78	-498,860
CƏMİ:	5835,34	27225,593	5270,16	24604,838	-565,18	-2620,755

cədvəl XIX.4

İdarələrin adı	2015-ci il	2016-cı il	Fərq (+; -)
	Məbləğ	Məbləğ	Məbləğ
28 May NQÇİ	32885,328	32726,081	-159,247
Neft Daşları NQÇİ	18144,191	25579,356	+7435,165
N.Nərimanov ad.NQÇİ	19127,777	19129,327	+1550
Abşeronneft NQÇİ	9254,754	9707,671	+452,917
Nəqliyyat İdarəsi	759,155	592,920	-166,235
NQT trestı	53684,267	39034,410	-14649,857
KQİ trestı	26599,590	19040,122	-7559,468
GGİ	5205,054	10264,144	+5059,090
DQXİİ	4646,544	11955,751	+7309,207
Ekologiya İdarəsi	360,186	218,000	-142,186
SOCAR AQŞ	0	1528,000	-1528,000
CƏMİ:	170666,846	166719,782	-3947,064

cədvəl XIX.5, min manat

Eyni zamanda, Daşımalara nəzarət Departamenti gündəlik cari işlər və SOCAR rəhbərliyinin müvafiq tapşırıqlarının yerinə yetirilməsi ilə də məşğul olmuşdur.

Yuxarıda göstərilən işlərlə yanaşı, 2016-cı və ondan sonrakı illərdə SOCAR-ın nəqliyyat sahəsində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi, nəqliyyat xərclərinin, eləcə də təmir xərclərinin aşağı salınması, yük və sərnişin daşımalarının optimallaşdırılması, avtonəqliyyat və xüsusi texnika vasitələrinin texniki hazırlıq əmsalının yüksək səviyyədə saxlanılması, yanacaq-sürtkü materiallarına qənaət edilməsi məqsədilə, aşağıdakı tədbirlərin görülməsi nəzərdə tutulur:

- SOCAR-ın balansında olan avtonəqliyyat və xüsusi texnika vasitələrinə GPS naviqasiya sisteminin qoşulmasının davam etdirilməsi, bununla bağlı nəqliyyat vasitələrinin yürüşlərinə və yanacağın sərfinə nəzarətin gücləndirilməsi;

- Rusiya istehsalı, eləcə də istismarı iqtisadi cəhətdən səmərəsiz olan avtonəqliyyat və xüsusi texnika vasitələrinin balansdan silinməsinin davam etdirilməsi, əvəzinə yanacaq sərfi az olan yeni nəqliyyat vasitələrinin alınması, o cümlədən dizel yanacağı ilə işləyən nəqliyyat vasitələrinin alınmasına üstünlük verilməsi;

- Texniki cəhətdən saz, lakin tələbatdan artıq, istismarı iqtisadi cəhətdən səmərəsiz hesab olunan nəqliyyat vasitələrinin müəyənləşdirilməsi və satışa çıxarılması.

20 SOSIAL MƏSƏLƏLƏR

Çoxminli neftçi ordusunun sosial problemlərinin həllini hər zaman diqqət mərkəzində saxlayan SOCAR bu istiqamətdə genişmiqyaslı tədbirlər həyata keçirir. Belə ki, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti və Azərbaycan Neft və Qaz Sənayesi İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin birgə əmr-qərarı ilə 352 bənd üzrə yeni "SOCAR-ın qurumlarında çalışan işçilərin sosial rifahının yaxşılaşdırılması məqsədilə 2016-2020-ci illər üçün Sosial-İnkişaf Proqramı" təsdiq edilmişdir. Proqramda 2016-cı ildə yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulmuş aşağıda qeyd olunmuş bir çox tədbirlər həyata keçirilmiş, bəzilərinin isə yerinə yetirilməsi başa çatmaq üzrədir.

"Azəriqaz" İstehsalat Birliyində işçilərin iş şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün Tərtər QİS-nin yeni inzibati binası tikilmiş, Xaçmaz və Şəmkir QİS-nin inzibati binalarında isə əsaslı təmir işləri aparılmış, həyətəyənı sahələr abadlaşdırılmışdır.

"Azərikimya" İstehsalat Birliyinin Etilen-poliyeten zavodunun Polietilen istehsalatının inzibati-məişət binasında yeməxana, soyunub-geyinmə otaqları, duşxanalar əsaslı təmir olunmuş, Sintez, İzopropil spirti istehsalı və digər sahələrdə operator otaqlarında təmir işləri yerinə yetirilmiş, dam örtükləri şiferlənmiş, plastik qapı, pəncərələr quraşdırılmış, su xətləri çəkilmişdir.

Qaz İxrac İdarəsinin inzibati binası əsaslı təmir olunmuş, magistral qaz kəmərləri sahələri inventar və zəruri avadanlıqlarla təmin olunmuşdur.

Kompleks Qazma İşləri Trestinin Qaradağ-Kalmaz İstehsalat Bölümünün 484 sayılı buruğunda fəhlələrin soyunub-geyinmə otaqları əsaslı təmir edilmiş, Bulla, 8 Mart, Ümid İstehsalat bölümünün 122 sayılı DSÖ-də vaqon evciklərin dam örtüyündə cari təmir işləri aparılmışdır. Neft Daşları sahəsində yeni istifadəyə verilmiş 602 sayılı DSÖ-də yaşayış bloku zəruri mal-material və avadanlıqlarla təmin edilmişdir.

Nəqliyyat İdarəsində 8 sahədə yeməxanalar əsaslı təmir olunaraq zəruri avadanlıqlarla təchiz edilmişdir.

"Azneft" İstehsalat Birliyi üzrə:

"Neft Daşları" NQÇİ-də yataqxananın "A", "V" və 9 mərtəbəli qadınlar korpuslarının fasadlarında və dəhlizlərində cari təmir işləri aparılmışdır. 1, 2, 3, 4, 5 sayılı NQÇS-də, Stasionar Dəniz Özüllərində, digər sex və sahələrdə çalışan işçilərin sosial məişət şəraitlərinin yaxşılaşdırılması məqsədilə sahələr tələbata uyğun məişət avadanlıqları və yataq dəsti ilə təchiz edilmişdir. 1-ci və 2-ci Əks Osmos qurğularında gündəlik tələbata uyğun təmizlənmiş dəniz suyu İstilik Elektrik Stansiyasında qızdırılaraq bütün sutka ərzində yataqxana korpuslarına verilir.

"28 May" NQÇİ-də 14 sayılı DDÖ-nün yaşayış blokunda əsaslı təmir işləri başa çatdırılmış və zəruri avadanlıqlarla təchiz edilmişdir. 112 sayılı Stasionar Dəniz Özüllünə yeməxana təyinatlı vaqon evcik verilmiş, yeməxana stol və stulla təchiz edilmişdir. Neftin İlk Hazırlanması və Nəqli sexinin yaşayış binasında əsaslı təmir işləri başa çatdırılmışdır. NQÇİ-nin Çilov adasında yeni inşa olunan 150 yerlik akt zalının və 200 yerlik yeməxananın tikintisi başa çatmış, mebel və məişət avadanlıqları ilə təchiz edilmişdir. NQÇİ-nin sahələrində, Çilov adasında yerləşən 2, 4, 4a, 14 və 57 sayılı yataqxanalarda və Dərin Dəniz Özüllərində təmirə ehtiyacı olan kondisioner, soyuducu, televizor və paltaryuyan maşınlar təmir edilərək işlək vəziyyətə gətirilmişdir. Yeni inşa olunmuş 7 sayılı DDÖ-də yaşayış bloku, məişət evi hazırlanmış, helikopter meydançası quraşdırılmışdır.

N.Nərimanov adına NQÇİ-nin 429, 81 və 485 sayılı Estekada Yanı Meydançada olan məişət evciklərinə və tikiliyə 15 ədəd kondisioner quraşdırılmış, 3 sayılı NQÇS-nin ərazisində yerləşən 757, 60, 588, 704, SDÖ-də və 4 sayılı NQÇS-nin Bulla 53, 55 sayılı DDÖ-də məişət evciklərində cari təmir işləri aparılmışdır.

"Abşeronneft" NQÇİ-nin "Qərbi-Abşeron" yatağında yeni tikilmiş 20 sayılı SDÖ-də yaşayış blokuna 19 ədəd evcik, 2 ədəd yeməxana yerləşdirilmişdir. 3, 4 sayılı NQÇS-nin, NKH və NS-də xidməti və istehsalat təyinatlı binaların tikintisi başa çatdırılmış və müasir avadanlıqlarla təmin edilmişdir.

“Güneşli” yatağında yerləşən Dərin Dəniz Özüllərində, “Ümid” strukturu 1 sayılı Dərin Dəniz Stasionar Özüllündə, habelə “28 May” NQÇİ-nin Sıxıcı kompressor stansiyalarında növbəli iş üsulu ilə (vaxt metodu ilə) işləyən 1725 nəfərə yaxın işçi 14 manat məbləğində gündəlik keyfiyyətli və yüksək kalorili isti yeməklə təmin olunmuşdur. SOCAR-ın əmr-qərarına uyğun olaraq 39266 nəfərə gündəlik yemək xərci əvəzinə 3 manat, Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarına əsasən isə növbəli iş üsulu və çöl şəraitində çalışan 9394 nəfərə gündəlik yemək xərcləri əvəzinə 10 manat pul vəsaiti ödənilir. SOCAR-ın yeni inzibati binasında çalışan 707 nəfər isə 5.25 manat məbləğində gündəlik keyfiyyətli və yüksək kalorili isti yeməklə təmin olunmuşdur.

Ötən dövr ərzində respublikanın istirahət zonalarında, ümumilikdə 2035 nəfərə yaxın neftçinin və

onların ailə üzvlərinin istirahəti təşkil olunmuşdur. Müalicəyə ehtiyacı olan 846 nəfər neftçi sanator-kurort müalicə mərkəzlərinə göndərilmiş və Naf-talan şəhərində 4145 nəfərə yaxın işçinin müalicəsi təmin olunmuşdur.

2015-ci ilin dekabr ayının 4-də Xəzər dənizində “28 May” NQÇİ-nin “Güneşli” yatağındakı 10 saylı dərin dəniz özüllündə (DDÖ) və “Neft Daşları” NQÇİ-nin 501 nömrəli meydançasında baş vermiş təbii fəlakət nəticəsində sağ qalmış, həlak olmuş və ya itkin düşmüş şəxslərin sosial məsələləri ilə əlaqədar müvafiq tədbirlər yerinə yetirilmişdir. Belə ki, sağ qalmış 33 nəfərin xəstəxanada müalicələri, dərman ləvazimatları ilə təminatı SOCAR tərəfindən həyata keçirilmiş və əlavə müalicələri üçün maddi yardımlar göstərilmişdir. Həlak olmuş 19 nəfərin və itkin düşmüş 14 nəfərin ailələrinin sosial dayanıqlığının

möhkəmləndirilməsi məqsədilə, "SOCAR-ın işçilərinə maddi yardım verilməsi haqqında Əsasnamə"-nin tələblərinə uyğun olan 20 nəfər neftçinin 45 nəfər azyaşlı uşaqlarını himayə edən ailə üzvünə 18 və ya əyani qaydada təhsil alırsa 23 yaşına çatanaqədər hər bir uşaq üçün onların çalışdıqları müəssisə tərəfindən ayda minimum əmək haqqının 2,5 misli həcmində maddi yardım verilməsi təmin edilmiş, mənzil növbəsində olan 3 nəfər həlak olmuş və 1 nəfər xəsarət almış işçinin mənzillərinin dəyərinin (134124,27 man) ödənilməsi SOCAR tərəfindən həyata keçirilmişdir. Həlak olmuş və ya itkin düşmüş şəxslərin banklara olan borcları, müraciətlərə uyğun olaraq övladlarının təhsil haqlarının ödənilməsi SOCAR-ın vəsaiti hesabına həll edilmiş, onların ailələrində yaranmış maddi vəziyyətin yaxşılaşdırılması üçün maddi yardımlar olunmuş və həmin ailələrin sosial qayğıları SOCAR-ın daim nəzarətində saxlanılır.

2017-ci ildə "SOCAR-ın qurumlarında çalışan işçilərin sosial rifahının yaxşılaşdırılması məqsədilə 2016-2020-ci illər üçün Sosial-İnkişaf Proqramı" üzrə 55 bənd üzrə tədbirlərin yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Belə ki:

- "28 May" NQÇİ-nin 13 sayılı dərindən dəniz özülünün əsaslı təmir edilərək, zəruri mebel və materiallarla təchiz edilməsi, 4, 14 və 57 sayılı yataqxanalarda əsaslı təmir işlərinin aparılması, keçmiş uşaq bağçasında yenidənqurma işləri aparılmaqla yataqxana kimi istifadəsinin təminatı;
- "Neft Daşları" NQÇİ-nin balansında olan yataqxana korpuslarında əsaslı təmir işlərinin aparılması;
- əlahiddə dəniz özüllərində, estakadalarda və sahiləki istehsalat sahələrində çalışan işçilərin iş şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün 51 ədəd müxtəlif təyinatlı vaqon-ev alınaraq quraşdırılması, 15 ədədin əsaslı təmir olunaraq zəruri avadanlıqlarla təchiz edilməsi;
- istehsalat sahələrində çalışan işçilərin sosial-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması məqsədilə 15 sahədə müasir üslubda yeni inzibati binaların tikilməsi, 10 sahədə inzibati binaların əsaslı və cari təmir olunaraq iş otaqlarının müasir avadanlıqlarla təchiz edilməsi, 19 sahədə yeni duşxanaların tikilməsi, 14 sahədə yeni soyunub-geyinmə otaqlarının tikilməsi, 112 sahədə soyunub-geyinmə otaqlarının təmir edilərək 1500 ədəd yeni paltar şkafları ilə

təchiz edilməsi, işçilərin mütəmadi olaraq içməli su ilə təmin olunması, işçilərin qidalanması məqsədilə 5 sahədə yeni yeməxana binasının tikilməsi, 16 sahədə mövcud yeməxanaların əsaslı təmir olunaraq müasir tipli avadanlıq və ləvazimatlarla təchiz olunması;

- işçilərin istirahət və asudə vaxtlarının təşkilinin davam etdirilməsi, respublikanın istirahət zonalarında neftçilərin və onların ailə üzvlərinin, 2-3 günlük və çoxgünlük istirahətlərinin təşkil edilməsi, müalicəyə ehtiyacı olan 846 nəfər neftçinin sanator-kurort müalicə mərkəzlərinə göndərilməsi və bundan əlavə Naftalan şəhərində yerləşən "Riksos" sanatoriyasında 4145 nəfərə yaxın işçinin müalicəsinin təmin olunması;

- "Maddi yardım verilməsi haqqında Əsasnamə"yə uyğun işçilərə maddi yardım verilməsinin davam etdirilməsi, şəhid ailələrinin və müharibə əlillərinin sosial qayğılarının daimi diqqət mərkəzində saxlanılması.

MÜNDƏRİCAT

I. AZƏRBAYCANIN ENERJİ STRATEGİYASI UĞURLA İCRA OLUNUR	1
II. SOCAR-ın TƏŞKİLATI STRUKTURU	5
III. SOCAR-ın VƏ XARİCİ ŞİRKƏTLƏRİN TƏSİSÇİLİYİ İLƏ YARADILMIŞ BİRGƏ MÜƏSSİSƏLƏR, ƏMƏLİYYAT ŞİRKƏTLƏRİ VƏ ALYANSLAR	6
IV. GEOFİZİKİ VƏ GEOLOJİ İŞLƏR	8
V. NEFT VƏ QAZ YATAQLARININ İŞLƏNMƏSİ	13
VI. QAZMA	18
VII. NEFT VƏ QAZ HASİLATI	21
VIII. QAZIN YIĞILMASI VƏ NƏQLİ	24
IX. NEFT EMALI	28
X. MAYA DƏYƏRİ	32
XI. PERSONAL VƏ ƏMƏK HAQQI	35
XII. MEXANİKA VƏ ENERGETİKA	38
XIII. KAPİTAL QOYULUŞU	44
XIV. MADDİ-TEXNİKİ TƏCHİZAT	50
XV. ELM VƏ TEXNİKA	52
XVI. KADRLARLA İŞ, TƏLİM VƏ İNKİŞAF	60
XVII. ƏMƏYİN MÜHAFİZƏSİ	67
XVIII. EKOLOGİYA	71
XIX. DAŞIMALARA NƏZARƏT	75
XX. SOSİAL MƏSƏLƏLƏR	78

///H.Əliyev pr., 121
///Bakı, Azərbaycan, AZ1029
///Tel.: (994 12) 521 03 32
///Tel./Faks: (994 12) 521 03 83
///E-mail: socar1@socar.az
///www.socar.az